

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2030, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nova trgovinska pogodba z Italijo

Z večeršnjim dnevom stopa v veljavo nova trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo. Ob tej priliki se nam zdi potrebno, da opozorimo naše bralce na zgodovino naših trgovinskih odnosov z Italijo ter da objavimo v velikih izvedljivih glavne točke te pogodbe, ki bo v razvoju naše zunanje trgovine igrala veliko vlogo tekom bodočega leta.

Mi smo sklenili trgovinsko pogodbo z Italijo že dne 14. julija 1924 in bi imela veljati samo štiri leta računajoč od leta ratifikacije. Ratifikacija se je izvršila šele 1928 leta. Ker pa se je režim te nove trgovske pogodbe v praksi sam od sebe uveljavil že od 1924 leta, lahko trdimo, da je vsega skupaj trajala osem let ter urejevala naš izvoz in uvoz v Italijo. Letos pogodba poteče in po pravilih mednarodnega prava bi letos moralo nastati med nami in med Italijo brezpogodbeno stanje ali pa bi se morala potem novih pogajanj sestaviti čisto nova trgovinska pogodba. Da do tega ni prišlo, se je zahvaliti inicijativi italijanske vlade, ki je še novembra 1931 povabila našo vlado, da naj pošlje svoje zastopnike za nove razgovore, ki bi naj dovedli do revizije italijanskih uvoznih carin na živino in na gotove druge v povabilu izrecno navedene poljedelske pridelke. Italijanska vlada je sama uvidela potrebo po reviziji, češ, da njeno poljedelstvo in njena živinoreja nista zadostno zaščitena.

Jugoslovanska vlada se je povabila italijanske vlade odzvala in enostavnega razloga, ker je bila mišljenja, da je boljše, da se pogodba podvrže reviziji kakor da se nenkrat odpoje in da nastopi brezpogodbeno stanje. Naša vlada je nadalje uvaževala tudi dejstvo, da bi enostranska odpoved trgovinske pogodbe med dvema državama, ki sta v gospodarskem oziru tako tesno med seboj povezani, utegnila slabo vplivati na itak že zelo zrahljane politične odnose.

Tako je zunanji minister dr. Marinković, v skladu s svojimi mirovnimi prizadevanji omogočil pogajanja v Rimu, ki so ostala ves čas brezpogojno na gospodarskem terenu. Naša in italijanska delegacija sta se sestali spomladi marca meseca in sta tedaj dokončali svoje delo. Uspeh tega dela je besedilo pogodbe, ki je bila večeraj podpisana.

Nova pogodba sestoji iz sledečih delov: 1. stara na podlagi dopolnilnega sporazuma revizirana pogodba, 2. dodatni sporazum k tej pogodbi in 3. končni protokol z važnimi določbami trgovsko-političnega značaja.

1. V revidiranem delu tarifne tabele najdemo zelo občutne spremembe v sledečih izdelkih: kožnate rokavice, moka, razne konzerve in masna olja, popolnoma nove carine pa so uredene na živilo, perutnino, na razno sveže in preparirano meso, na suhe gobe, na cement ter na mineralne vode. V tem poglavju je italijanska vlada pokazala toliko agresivnosti, da je opravičeno vprašati, če nova tarifna tabela ne bo ogrozila našega dosedanjega izvoza v Italijo. Za točno razumevanje položaja je treba omeniti, da Italija kupuje 24,88% vsega našega izvoza (torej eno četrtino) medtem ko nam proda samo 10,80% vsega našega uvoza. Tonaža našega izvoza v Italijo je za 1400% višja kakor tonaža našega uvoza iz Italije.

Da se vrne nazaj k novim tarifam, omenimo samo kot primer, da je carina na vsakega jugoslovanskega v Italijo izvoženega konja zvišana od prejšnjih 75 na 700 Din. V istem razmerju so bile zvišane tudi carine na govedo, teleta in na mineralne vode. Pogodba gre v bistvu mimo našega tako težkega problema lesne trgovine in mi smatramo, da ta pozabljenost ni bila v interesu našega gospodarstva. Pač pa je razveseljivo člen, ki izrecno dovoljuje uvoz 10.000 meterskih stofov suhih sliv marke »Bistrica« po izjemni zmanjšani carinski tarifi, kar predstavlja nič manj in nič več, kakor uvedbo preferencialnega načela v jugoslovansko-italijansko trgovinsko pogodbo. Pogodbениki so smatrali za potrebno, da izrecno, v posebnem členu pristavijo, da se bo trgovina med obema državama vršila neovirano in brez tistih omejitev, kakor so devizni režim, uvozne prepovedi ali kontingentiranje, ki so se uveljavila v trgovinskih odnosih med drugimi državami.

Revidirane pa so tudi naše uvozne tarife, predvsem na razne vrste tkanine, vreče in jute, na nekatere vrste gumbov, medtem ko znatno znižujemo uvozne carine na žametnine, plis in podobne tkanine.

2. Dodatni sporazum vsebuje dve zelo važni določbi in sicer eno, ki se nanaša na salame ter določa, da vsaki privilegij, ki bi jih Italija za ta izdelek dovolila kakšni tretji državi, avtomatično preidejo tudi na jugoslovanske salame, ter drugo, ki določa, da se bodo novi carinski tarifi na mineralne vode, v kolikor se tiče jugoslovanskih mineralnih vod, uveljavili šele tedaj, ko bo Italija sprejela tozadevne zakone za registriranje inozemskih mineralnih vod. Do tega termina veljajo dosedanje carinske tarife.

V okviru dodatnega sporazuma je treba omeniti še ustanovitev jugoslovansko-italijanskega gospodarskega odbora, ki dobiva nalogo, da skrbi za čim tesnejše gospodarsko sodelovanje obeh držav, ter ima kot tak dolžnost, da razpravlja o vseh vprašanjih, ki so med obema državama ostala doslej odprta.

3. Kar se tiče zaključnega protokola je vredno omeniti, da je bil definitivno ukinjen drugi del, ki je določal, da za gotove predmete Italija ne sme uvesti nove carinske tarife, ki bi prekoračili natančno določene višine. Ta določba je merila na preparirano meso, na mast in slanino.

Vlada pruske aristokracije

Berlin, 1. jun. Po konzultacijah z načelniki strank je predsednik Hindenburg poveril sestavo vlade baronu von Papenu, ki je dobil nalog, da sestavi »vlado narodne koncentracije«, kakor je rečeno v uradnem komuniqueju.

Osebnost sestava nove vlade

Von Papen je sprejel danes celo vrsto osebnosti, ki prihajajo vpoštev kot ministri njegovega bodočega kabineta. Nemški poslanik v Londonu baron von Neurath, ki je pristal na svoje imenovanje za ministra za zunanje zadeve in je že odpotoval v Berlin. Ravno tako pričakujejo v Berlinu generalnega direktorja zveznega koncerna Schmidta, ki prihaja v poštvo kot finančni minister, in župana iz Leipziga dr. Gördegerja, ki je določen za delovnega ministra. Če se s Schmidtom ne bo dosegel sporazum za bodočo finančno politiko, bo postal finančni minister bodočega kabineta von Schlieben. Ta je že enkrat vodil državne finance in sicer kot pristaš nemške nacionalne stranke. Prometni minister bo postal predsednik železniške direkcije v Karlsruhe Eitz von Rübenach. Kot minister za prehrano prihaja v poštvo baron von Lünigk, ne pa dosednji kandidat za to mesto grof Kalkreuth. Za notranjega ministra prihaja vpoštev ali baron Gayl ali pa baron von Osten, vojni minister bo general Schleider, gospodarski minister Warmbold, pravosodni Joel; mogoče se pa ta ali ona oseba še izpremeni.

Značaj nove vlade

Novi ministri pripadajo ali pa simpatizirajo vsi z desničnim in predstavljajo nacionalistično tendenco, čeprav nihče od njih ne pripada na Hitlerjev narodni socializem ne nemškimi nacionalcem. Vlada ima nekaj prusko-aristokratskega in predstavlja interese veleposestev in velefinance. Von Papen je bil do nedavnega član centra, od katerega pa se je v zadnjem času ločil. On je tudi večinski lastnik »Germanie«, ki je bila preje glavni organ centra. Po izpovedanju in čustvih je katolik tudi Lünigk, ki pa v politiki izpoveduje desničarsko smer in zavzema odlično mesto med bančnimi in gospodarskimi krogi vzhodne Prusije. Baron Neurath njuja dobro jastvo, da se bo zunanja politika Nemčije ohranila v dosedanjem pravcu, kar je edino razveseljivo dejstvo pri prevratu, ki se je tu dni v Berlinu izvršil. Baron Gayl, ki bo najbrže dobil ministrstvo za notranjo politiko, je vzhodnopruski veleagrar, ki je skupaj z načelnikom pisarne predsednika republike dr. Meissnerjem in z drugimi aristokratskimi in vojaškimi osebami prepričal Hindenburga, da je treba kreniti na desno. Gospodarski minister Warmbold je bil nedavno izstopil iz Brüningove vlade, ker ni odobral socialne politike bivšega delavskega ministra Stegerwolda, ki je hotel brezposelne naseliti na vzhodnopruskih veleposestvih. Iz tega je razvidno, da bo nova vlada v socialnem pogledu precej reakcionarna.

Kakšen bo bodoči razvoj položaja?

Nova vlada sicer ne pomeni vojaške diktature, kakor so se mnogi bali, niti ni fašistična, ter se namerava predsednik republike Hindenburg, kakor odločno izjavlja, slej ko prej strogo držati ustave in parlamentarnih metod. Vprašanje pa je, ali je nalogo, katero si je postavil Hindenburg, sploh še mogoče rešiti parlamentarnim potom. Veliko vprašanje je namreč, ali bo mogla nova vlada, ki ni vezana na nobeno stranko, predstavljati pa izrazito desničarsko smer, dobiti zaupanje »Reichstag«. Vlada bi se mogla držati le, če bi jo podpirali narodni socialisti in centrum, zakaj o podpori socialnodemokratske stranke ne more biti govora. Toda centrum, ki je brskran tako po demisiji Brüninga kakor po imenovanju von Papena, se bo težko odločil, da bi glasoval za novo vlado. Sicer so pa tudi desničarji

Italija dosedaj za te pridelke ni imela uvoznih carin. Z novo pogodbo jih uvaja in je naravno, da je tudi ta določba morala pasti.

Nova trgovinska in plovidbena pogodba uvaja brez dvoma nova načela v gospodarske odnose med obema državama, načela, ki na eni strani neizpodbitno dokazujejo še vedno močno tendenco držav, da se zabarikadirajo za carinskimi zidovi, na drugi strani pa odpira po malem tista vrata preferenčnih možnosti, s katerimi bo mogoče vrediti in trdnjavo kapitalističnega pojmovanja mednarodnega gospodarstva ter jo podreti na korist vseobčemu skupnemu sodelovanju držav na polju izmenjave gospodarskih dobrin.

Veljavnost nove pogodbe poteče že v 18 mesecih, kar je zelo značilno, kajti nobena država se danes ne veže za daljšo dobo let, tako velika je postala spremenljivost v mednarodnem gospodarskem življenju.

Šibka kakor je v gotovih delih, predstavlja nova pogodba vendarle resen in stvaren poskus izločiti gospodarska vprašanja iz kompleksa mednarodne politike. Kot takšna bo služila svojemu namenu, da pomaga življenjskim potrebam obeh narodov, na drugi strani pa, da uvede možnost mirnejšega presojanja vseh težav, ki so se v naših odnosih s sosedno Italijo pojavljale.

že pripravljeni na to, da bo von Papen v slučaju nezaupnice parlament razpustil in napovedal nove volitve.

Hitler se pripravlja na zmago

Hitler izjavlja, da bo novo vlado podpiral, da pa bodo narodni socialisti vstopili v vlado šele, ki bo izšla iz novih volitev. Volitve v »Reichstag« naj bi se izvršile že v jeseni tega leta. Ker je vrhovno državno sodišče v Leipzigu odklonilo obtožbo zaradi veleizdaje proti razpuščenim napadnim oddelkom fašistov, zahteva Hitler sedaj tudi, da mora nova vlada razpustiti dekret preklicati. Hitlerjevo časopisje piše, da je sedaj svobodna pot za narodno osvoboditev Nemčije.

Kako misli Hindenburg

Hindenburg želi, da bi nova vlada vladala s parlamentom, kolikor bi se le dalo. Predsednik republike meni, da bodo nacionalni socialisti in nemški nacionalci novo vlado podpirali in da se bo centrum pri glasovanjih kvečjemu vzdrževal glasovanja. Toda vlada bi na ta način imela samo en glas večine, zaradi česar je skoraj izključeno, da bi mogla dolgo sodelovati s parlamentom. Vlada ima sicer že poblastilo za razpust »Reichstag« v roki, se ga bo pa poslužila le, ko bi se izkazala popolna nemožnost vladati s parlamentom. Nove volitve bi se vršile, kakor rečeno, šele v pozni jeseni, toda namera merodajnih krogov je, da bi se te volitve morale vršiti s ciljem, da se izvoli narodna skupščina, ki ima pravico, spreminiti ustavo.

Kaj namerava von Papen

Očividno zato, da bi pripravil centrum v drž zboru k nevtaliteti, je von Papen izdal za svojo osebo sledečo parolo: »Naloga bodočega kabineta je pospeševanje stvarnega dela Brüningovega kabineta.« S to izjavo hoče očividno dokazati centrum in bavorski ljudski stranki, da ni pričakovati temeljnega preokreta na polju stvarnega dela. Vendar pa je skoraj gotovo, da se boša centrum in bavorska ljudska stranka ostro ločili od osebnosti von Papena in se odločili za to, da se izogneta glasovanju, tako da bi kabinet von Papena mogel imeti v nemškem državnem zboru samo neznatno večino. S to neznatno večino bi potem kabinet deloval nekoliko tednov. Narodnim

Francija dobi samoradikalno vlado

Radikali hočejo vladati brez socialistov in brez desničarjev

Pariz, 1. junija. Kongres socialnodemokratske stranke je večeraj sklenil resolucijo, v kateri izjavlja, da so socialisti pripravljene sodelovati v koaliciji z meščanskimi radikali pod sledečimi pogoji:

Pogoji socialistov.

1. Organizacija miru z obveznim razsodiščem na podlagi panevropskega sporazuma. 2. Redukcija vojaških izdatkov na nivo iz leta 1928. 3. Kontrola in nacionalizacija fabrik za orožje in municijo. 4. Uravnoveščenje proračuna, ne da bi se zmanjšale mezde, plače in penzije. 5. Kontrola bank. 6. Ekspropriacija železniških družb in splošno podpiranje železnice. 7. Splošno državno zavarovanje. 8. 40 urni delavnik na teden brez redukcije mezd. 9. Generalna politična amnestija. Socialisti so to resolucijo takoj predložili izvršilnemu odboru radikalne stranke, ki se je sestel 1. t. m. dopoldne.

Radikali odklonili socialistične zahteve.

Popoldne je izvršilni odbor radikalne stranke prerešetal socialistične pogoje pozno v noč in sklenil, da te zahteve odkloni. Naposled je vstal

Lausanne - uvod v svetovno gospodarsko konferenco

Ameriško stališče

Washington, 31. maja. Z. Ameriška vlada je sprejela britanski predlog, da bi se na mednarodni konferenci pretresala vsa aktualna gospodarska vprašanja, vendar pa se ne strinja z Mac Donaldovo namero, da bi se dal lausannski konferenci značaj splošne mednarodne ekonomske konference. Ameriški poslanik v Londonu Mellon je dobil nalog, da obvesti britansko vlado, da Zedinjene države sprejmejo predlog o sklicanju svetovne gospodarske konference pod pogojem, da se na njej razpravljajo samo gospodarska vprašanja ter da se povsem izključita reparacijski problem in problem vojnih dolgov, ker se morata obedve vprašanji rešiti posebej. Glede reparacij Amerika sploh noče ničesar slišati in prepričala to vprašanje evropskim državnikom, da ga rešijo sami. Kar se tiče vojnih dolgov, zastopa ameriška vlada stališče, da je nemogoča vsaka diskusija, dokler evropske države, od katerih zahteva Amerika plačilo vojnih dolgov, ne najdejo same končne rešitve za nemške reparacije. Radi tega nočejo Združene države niti posredno niti neposredno sodelovati v Lausanneu. Po teh vestih torej smatra Amerika lausannsko konferenco kot uvod v splošno svetovno gospodarsko konferenco.

socializmom se je več ali manj obljubilo direktno, da se bodo razpisale nove volitve v nemški državni zbor najpozneje meseca oktobra, tako da bo državni zbor razpuščen koncem julija ali začetkom avgusta.

Dalje se bodo v tem času tudi na novo uredile razmere na Pruskem z imenovanjem državnega kmetijskega ministra. Položaj v pruskem deželnem zboru dokazuje, da tudi tam smatrajo za sedaj poskus za sestavo vlade za nemogoč. Zbor najstarejših poslancev je sklenil samo, da naj se vrši tridnevna politična debata, po kateri se bodo seje odgodile, ne da bi se stavila na dnevni red volitev ministrskega predsednika.

Socialisti v ostri opoziciji

Socialni demokrati so imeli danes sejo svoje frakcije, na kateri so sprejeli sklep, v katerem naglašajo, da je socialno demokratična frakcija drž. zbora odločena, boriti se proti vsem socialno-reakcionarnim napadom, proti inflacionističnim poskusom in proti vsem napadom na demokratično ustavo, da ne zaupa vladi, ki se sestavlja in da bo iz tega izvajala vse parlamentarne konsekvence.

Francoski komentar

Pariz, 1. junija. Ig. Vsi francoski komentari o imenovanju von Papena za bodočega predsednika vlade v Nemčiji so pisani zelo neprijazno. Papena opisujejo kot eksponenta vojaške kamarile, tako da je njegov kabinet, v katerem so samo zastopniki vojske in aristokracije, popolnoma enak monarhističnemu kabinetu. »Populaire« piše, da junckerji in generali pripravljajo pot Hitlerju. »Journal« izjavlja, da bo imel von Papen samo nalogo, da izvede nove volitve, pri katerih bo vlada oficijelno podpirala Hitlerjevo propagando, da s tem izjavi bivšim zaveznikom v Lausanneu, da Nemčija ne bo več dalje plačevala.

Slab sprejem v Ameriki

London, 1. jun. Ig. Tukajšnji listi komentirajo določitev von Papena za nemškega državnega kancelerja z raznimi slikami o njegovem delovanju kot nemški vojaški ataše v ameriških Združenih državah pred vstopom Amerike v vojno. V napisih navajajo listi: »Zloglasni zarotnik v USA«, »Mož, ki ga je Amerika izgnala«, »Vojni vohun bo sestavil nemško vlado« itd.

Sam predsednik stranke Herriot, ki je izjavil, da je nemogoče vezati se niti glede znižanja izdatkov za oboroževanje niti glede predlogov socializacije železnice in drugih zahtev gospodarskega in socialnega značaja. V nadaljnji debati pa so govorniki poudarjali tudi, da je nemogoča koalicijska z onimi strankami, ki so podpirali bivšo Tardieujevo vlado. Torej je tudi ideja koncentracije radikalov z zmerno levico ter sredinskimi strankami padla v vodo.

Radikali bodo vladali sami.

Izvršilni odbor radikalne stranke je naposled izjavil, da je načeloma za koalicio vseh levčarjev, vključno tudi socialne demokrate, ako odstoj od svojih pogojev in se zedinijo na vladni program g. Herriota. Socialna demokratska stranka bo o tem sklepala še danes, toda ni verjetno, da bi sprejela pogoje meščanskih radikalov. Zaradi tega je skoraj gotovo, da bo g. Herriot, ki bo jutri sprejel od predsednika republike, kateri mu bo dal nalog, da sestavi novo vlado, izbral člane vlade samo iz radikalne stranke, tako da na vladi ne bodo niti stranke republikanskega centra niti socialisti.

Rim, 31. maja. Z. Mac Donaldov predlog, da se razširi program lausannske konference na aktualna gospodarska vprašanja, je bil sprejet od fašističnega tiska z velikim odobravanjem. Fašistični listi trdijo, da je to, kar zahteva sedaj Mac Donald prav za prav Mussolinijeva teza, ki jo je pred dvema meseci objavil »Popolo d'Italia«. Anglija želi, da se vprašanje vojnih dolgov in vprašanje reparacij rešita skupno z ostalimi vprašanji, ki so poveržila splošno svetovno gospodarsko krizo. Ni dvoma, pravi »Giornale d'Italia«, da so vsa ta vprašanja v tesni zvezi in da se morajo skupno rešiti. To stališče zastopa popolnoma tudi italijanska vlada.

London, 31. maja. Z. Mac Donald je imel snoči iz Plymoutha ponovno telefonski razgovor z Washingtonom. Ta razgovor spravljajo v zvezo s sklicanjem svetovne gospodarske konference, ki bi bila popolnoma ločena od lausannske konference. Čuje se in to potrjuje tudi Washington, da je Hoover pristal, da se svetovna konferenca skliče, istočasno pa da je dal nalog ameriškem poslaniku Mellonu, da izjavi angleški vladi, da bo Amerika poslala na to konferenco svoje delegate le pod pogojem, če se na konferenci ne bo razpravljalo o vprašanju vojnih dolgov.

Zakaj je romunska vlada odstopila

Romuniji grozi finančni polom

Ni nepričakovano ni včeraj prišla vest, da je romunski ministrijski predsednik prof. Jorga s svojim kabinetom podal ostavko. Kakor je nekaj dni prej starega Venizelosa grozil finančni polom prisilil k demisiji, tako je tudi Jorga padel radi naravnost obupnega finančnega položaja, v katerem se nahaja Romunija. Znano je, da se je že nekaj tednov mudil v Romuniji francoski finančni strokovnjak Rist s štabom 14 francoskih finančnih ekspertov, da podrobno preučita finančni položaj države. Romunija je namreč zaprosila Francijo za večje posojilo. Toda Francozi so s posojanjem svojega denarja v zadnjem času postali silno previdni in so mesto naprošenih milijard poslali najprej svojega finančnega strokovnjaka. Ta francoska finančna komisija je sedaj sestavila poročilo o romunskem finančnem gospodarskem položaju in ga dostavila romunski vladi po svojem poslaniku v Bukareštu. Natančno poročilo besedila nam dosedaj še ni znano. Gotovo je le dejstvo, da je sodba francoskih finančnikov o romunskem državnem gospodarjenju naravnost uničujoča. V prvem delu poročila povdarja profesor Rist, da Romunija sploh ni izpolnila obveznosti, ki jih je prevzela o priliki stabilizacije svoje valute in da se tudi ni potrudila, da svoje državne finance v zahtevanem smislu regulira. V drugem delu poročila pa profesor Rist očrta nov načrt za reorganizacijo romunskih državnih financ. Vendar francoski finančni kategorično izjavlja, da je načrt mogoče izvesti le tedaj, če si Romunija brez pridržka osvoji predlagani program in zakonito jamči, da bodo vse točke brez pridržka tudi izvedene. Pred vsem se zahteva radikalni odpuščanje uradništva, ki ga je več kot polovico preveč in pa takojšnjo razveljavitev zakona, ki je uvedel razdolžitve kmetov. Profesor Rist vidi namreč v poročilu, ki ga je romunska narodna banka prevzela za izvedbo razdolženja kmetov, resno nevarnost za vrednost romunske valute.

Vtis poročila je bil na romunske merodajne kroge porazen. Takoj je postalo vsem jasno, da sprito del dejstev Francija ne bo dala nobenega posojila. Vsa romunska politika zadnjih let je pa igrala ravno s to karto, da jo v skrajni sili Francija gotovo ne bo zapustila. Istočasno pa je tudi francoski svetovalec v romunski narodni banki Auboin podal izjavo, da za toliko časa polaga svojo funkcijo v Bukareštu, dokler se narodna banka ne razbremeni obvez razdolžitve kmetov. Z drugimi besedami: Francija zahteva, da romunska vlada umakne zakon, ki je že nekaj mesecev v veljavi.

Toda zla še ni konca. Kakor hitro se je zvedelo za Ristovo poročilo, so diplomatični zastopniki držav, ki so udeležene na romunskem stabilizacijskem posojilu, Francija, Anglija, Nizozemska, Švedska, Švica in Združene države Severne Amerike napravile diplomatsko intervencijo v romunskem zunanjem ministrstvu in zahtevale strogo izvedbo prevzetih finančnih obveznosti, ki so bile združene z omejenim posojilom. Pod tem pritiskom zunanjih sil se je takoj sestel ministrijski svet, h kateremu je bil pritegnjen tudi guverner narodne banke, da se posvetuje o izhodu iz kritičnega položaja. Da pa je mera težav polna, istočasno prihajajo tudi jako vznemirjajoča poročila iz notranjosti države, da se upirajo uradniki in učiteljsvo, ki že mesece ni dobilo svojih plač. Položaj je tudi sicer politično jako napet, ker Jorgova vlada se približno ni predstavljala večine naroda. Ministrijski svet pa ni prišel do nikakega pozitivnega uspeha. Kralj je sprejel v posebni avdienci finančnega ministra Argetoianu in guvernerja narodne banke Angelescuja. Takoj nato je bil sprejet kmetički voditelj Mihalache, ki ga je vlada poslala v Pariz, da izposluje posojilo, moral je odkrito priznati, da v sedanjih razmerah ni nikakega upanja na francosko posojilo.

Pod vtisom teh poročil je Romunija poskusila nekakšno demonstracijo proti Franciji. Najprej s tem, da se je na brzo roko predlagalo, da naj se sklene z Nemčijo preferenčna pogodba, katero je Nemčija predlagala že pred daljšim časom. Trgovski minister Taska je nemškemu stavil protipredloge, ki gredo za tem, da se ustvari enoletni trgovski provizorij s preferenčnimi carinami za romunsko žito. V zadnjem trenutku pa prihajajo vesti, da se na tej bazi Nemčija ne bo pogajala.

Tudi madžarska vlada v nevarnosti

Budimpešta, 1. junija. tg. Med onimi člani vladne stranke, ki pripadajo skupini malih kmetov, se v zadnjih dneh pojavlja vedno večje nezadovoljstvo. Ministrskemu predsedniku Karolyiju je poslalo 87 poslancev te stranke memorand, v katerem zahtevajo znižanje domače obrestne mere, zagotovitev visokih cen za letošnje pšenčno žetev, areditiv kmetijskih dolgov, ukinitve sodnih izvršb in dražb in dovoljenje, da smejo mali posestniki, ki so z agrarno reformo dobili posestva, odplačevati svoje dolgeve v obrokih. Ti poslanci namenjajo zahtevati zaupnico proti vladi in izvajati vse posledice, če se navedena vprašanja ne bi rešila že v sedanjem zasedanju poslanske zbornice. Zaradi tega je bil danes grof Karolyi v avdienci pri Horthyju. Vest, da je pri tem podal svojo demisijo, ni resnična. Horthy je izrekel ministralnemu predsedniku svoje popolno zaupanje in je Karolyi danes izjavil na hodnikih parlamenta, da je vlada pripravljena izpolniti želje malih kmetov in da bo po parlamentarnem sprejemu proračuna takoj odredila primorne ukrepe. Domača obrestna mera, ki znaša sedaj 6%, se bo v najkrajšem času znižala na 5% ali na 5%. Finančni minister Korany pa je izjavil, da z ozirom na nizke cene žita v inozemstvu ni mogoče umetno zagotoviti višje cene žita z vladnimi odredbami.

Dunajska vremenska napoved. Dosedanje vreme se ne bo mnogo izpremenilo.

Tudi demisija Jorgovega kabineta ni nič drugega kakor demonstracija. Toda takšen korak je brezpredmeten in sploh nima nobenega stvarnega pomena, ker ne pomenja nikakršnega pozitivnega izhoda. Ako Romunija hoče dobiti posojilo, bo morala ubogati Francijo oziroma slediti navodilom njenega finančnega strokovnjaka. Ze nekaj časa namreč vlada veliko nezaupanje med francoskimi finančniki kar se tiče dajanja inozemskih posojil. Ako pa Romunija ugodni inozemskim finančnim zahtevam, pa mora zopet priznati, da je bil zakon o razdolžitvi kmetov po načinu in obsegu, kakor je bil uveljavljen, finančno pogrešen in s tem sama sebi zopet spodnese tla. Ne da se namreč tajiti, da je omenjeni zakon bil proglašen v precejšnji meri zato, da popularizira režim, kar pa se mu ni posrečilo. Da je stanje romunskih financ res težko, kaže tudi hitro padanje kurzov na bukarški borzi. Tako je 7% dolarsko posojilo iz leta 1929 padlo od 41 na 55%. Na žitnem trgu vlada popolni zastoj. Cene za vagon koruze so v Brajli padle pod 20.000 lejev. Prav tako se je ponosrečil sporazum z Argentino. Nova vlada bo morala seči po energičnih ukrepih. Zlasti bo morala zatreti strašno korupcijo, ki se je razpasla, ako hoče rešiti državo splošnega finančnega poloma.

Narod je ostavko navdušeno pozdravil

Belgrad, 31. maja. l. Vlada profesorja Jorga se je zrušila, kakor se zruši palača od sunka, ki pride s pravega mesta. Vlada učenjakov, kakor so jo v Romuniji imenovali, je spravila državo v takšno finančno težkočo, da se nihče več ne spozna. Zadržuje suno, ja ugotovitev, da je veliko število učiteljsva in državnega uradništva ostalo brez plače že šest mesecev in ne samo mesec dni, kakor se je napačno javilo. V Romuniji niti časa ne bodo imeli, da se radujejo nad tem, ker je odšla državna administracija, katere po pisanju lista »Neaca« sploh nikdar ne bi smela priti na krmilo države. Novi možje se bodo morali vsteti k temeljitemu delu, da preprečijo zlom celokupne državne uprave. Značilno je pri tem, da je položaj prvi razumel in ga v vsej jasnosti ocenil kralj Karel sam. Po državnem kongresu učiteljsva je pozval k sebi ministre na sejo ministrskega sveta, kjer jim je ukazal, naj mu jasno obrazložijo položaj, in ko mu po dvehurni govoritvi ministri niso mogli podati jasne slike, je bil zopet kralj, ki je od njih ultimativno zahteval, naj mu v teku osemih dni predložijo konkretni načrti, kako bi se uradništvu izplačale zaostale plače.

Profesor Jorga in njegovi kolegi so spoznali, da se od njih zahteva preveč. Zato so podali ostavko, katero je kralj seveda takoj sprejel. Javnoost je demisijo sprejela z navdušenjem, posebno še ker se da iz nagaja, kako je kralj Karel pristopil vlado, da poda ostavko, sklepali, da se bo vrnilo normalno parlamentarno življenje in da bodo vlado prevzela zopet politične stranke.

Zaenkrat je dobil mandat Titulescu, da sestavi koncentracijsko vlado. Nekateri liberalni voditelji, kakor Ducea, izjavljajo, da ne bodo vstopili v koncentracijsko vlado, ker so prepričani, da so sami v stanju, da sestavijo vlado čisto na liberalni podlagi. Ostale stranke se še niso odločile. Brez dvoma bo moralo priti do novih volitev, ki bodo šele odkrile mnenje širokih plasti paraoda, ki do sedaj ni prišel do besede. Titulescu ne bo hotel sestaviti kake male koncentracijske vlade, ker bi rad postal rešitelj naroda v usodopolnem trenutku.

Reševanje krize

Bukarešt, 1. jun. tg. Rešitev vladne krize bo trajala najmanj deset dni. Titulescu je došel v Bukarešt v petek ali soboto in poskušal sestaviti vlado najširše koncentracije, pri čemer pa bo gotovo zadel na velike težkoče. Govori se, da bi rad sestavil vlado liberalcev in narodnih znanstov. Liberalci pa že sedaj izjavljajo, da ne bodo hoteli v tako vlado, da bi bili sicer v načelu za tako koalicio, toda brez Titulesca kot ministrskega predsednika. Podpredsednik narodne zastanišne stranke Vajda Vojvod je bil danes pozvan v Bukarešt, da se udeleži posvetovanj za sestavo kabineta. Bivši narodnozastaniški ministrijski predsednik Mironescu je izjavil zastopnikom listov, da bi bila njegova stranka, kakor zadnjič, tudi sedaj pripravljena, podpirati koncentracijsko vlado.

Ravnatelje odpustijo

Budimpešta, 1. jun. tg. Največja madžarska tovarna strojev »Danubius« je danes odpovedala službo 30 ravnateljem in prokuristom ter 400 inženjerjem in uradnikom. Podjetje že več tednov ni dobilo nobenih naročil niti od države niti od privatnih oseb. Tudi v raznih drugih industrijskih podjetjih je bilo danes odpuščenih 600 inženjerjev.

Italijansko posojilo Turčiji

Ankara, 31. maja. z. Službeno poročajo, da je zaradi zadnjega obiska izmeta paše v Rimu sklenila italijanska vlada, da dovoli Turčiji posojilo 3 milijonov funtov. 1 milijon bo Turčija dobila v devizah, ostalek pa bo dobila v blagu.

Atene, 1. junija. tg. Grške oblasti so generala Pangalosa in 11 njegovih najvažnejših pristavev deportirale za 15 mesecev na otoke, ker so razburjali narod s svojo agitacijo, ki ogroža gospodarsko sanacijo države. Vlada, ki se sedaj pogaja z dvema angleškima finančnima zastopnikoma o začasnem dogovoru glede odplačevanja dolgov, hoče doprinesi vsako žrtve, da bi izpolnila vsaj del inozemskih obveznosti.

Gorgulov je normalen

Pariz, 1. junija. AA. Trije psihijatri, ki so pregledali atentatorja Gorgulova, so dognali, da je atentator popolnoma normalen. Na njem niso našli sledu bolezni, o kateri trdi, da jo je imel pred 15 leti.

Sodijo, da bo zagovornik Gorgulova zahteval druge psihijate.

Evharistični kongres v Sarajevu

Sprejem odličnih gostov

Sarajevo, 1. junija. z. Danes je z brzovlakom prispel iz Zagreba v Sarajevo zagrebški nadškof in hrvaški metropolit dr. Ante Bauer v spremstvu svojega tajnika dr. Slamiča in frančiškanski provincial Harapin iz Zagreba, ki bo na evharističnem kongresu v Sarajevu zastopal generala frančiškanskega reda iz Rima. Goste so na kolodvoru pričakovali nadškof dr. Ivan Sarić, frančiškanski provincial Marian Marić, dekan vrhbosanskega kapitlja, predsednik pripravljalnega odbora ravnatelj Poljak, predsednik »Napredka« Ante Alauplić in drugi predstavniki hrvaških društev. Ko je hrvaški metropolit stopil iz vlaka, je intoniral hrvaška glasba »Lepo našo domovino«. Nadškof dr. Sarić je toplo pozdravil dr. Ante Baura kot prvega predstavnika Hrvatov na kongresu in velikega svetnika, ki je prišel da se udeleži slava bosanskih katoličanov. Tedaj je pristopila k prevzvišenemu nadškofu dr. Ante Bauerju neka učenka ter mu izročila šopek cvet-

ja in mu želela z lepo deklamacijo prijetno blivanje v Sarajevu. Skozi spalir učenk v belih oblekah je odšel hrvaški metropolit v spremstvu cerkvenih predstavnikov iz kolodvora v nadškofovski dvor v Sarajevu.

Zvečer ob 7.20 so Sarajevčani svečano pričakali na kolodvoru grško-katoliški Ciril in Metodov zbor iz Zagreba. Na postaji so prisostvovali sprejemu vsi predstavniki katoliških društev obnem s pevskim društvom »Trebević« iz Sarajeva.

Ob 10.20 pridejo škojke iz Dalmacije ter dalmatinske godbe, ki bodo prisostvovali kongresu.

Jutri opoldne pride apostolski nuncij Pellegrinetti, kateremu vsa katoliška in hrvaška kulturna društva ter slovenski klub pripravljajo svečan sprejem.

Ljubljana, 1. jun. Zvečer sta se na evharistični kongres v Sarajevo odpeljala nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in škof dr. Gregorij Rožman v spremstvu slovenske delegacije.

O sistemu kapitalizma

Pred kratkim je znani profesor berlinske Irgovske visoke šole M. J. Bonn v »Vossische Zeitung« objavil vrsto člankov, v katerih slika sistem in usodo nemškega kapitalizma. Dasi pri nas položaj še dolgo ni tako nevzdržen kot v Nemčiji, vendar marsikatera misel prof. Bonna velja brez drugega tudi za naše razmere, ker se je naše gospodarstvo razvijalo po zgledu in sistemu nemškega vzorca in je še danes v precejšnjem delu pod nemškim vplivom.

Kapitalizem je v svojem bistvu in tehničnem sistemu povsod enak in si tudi v ostalih razlikah postaja v posameznih državah vedno bolj podobna, čim bolj postaja tehnični aparat kompleksen in nepregleden. Vendar pa ima nemški kapitalizem svoje posebne znake, ki ga še danes bistveno razločujejo od francoskega ali ameriškega.

Kapitalizem v Nemčiji je nastal iz uradniških in vojaških krogov; in nosi radi tega tudi bistvene znake teh družabnih skupin, dasi so te danes izgubile mnogo svoje nekdajne veljave. Nemški kapitalizem je osnovan na principu pokorščine in discipline, ter se mora radi tega smatrati za neke vrste avtoritativnega kapitalizma.

Nadalje pravi prof. Bonn, da je Nemčija vsled svojevrstnega socialnega razvoja postala klasična dežela raznih oblik organizacije. S tem pa še ni rečeno, da zna Nemec bolje organizirati kot n. pr. član kake druge narodnosti. Pač pa ima nemški narod v sebi to prednost, da se lažje podredi in uvrsti v organizacijo kot drugi narodi, ker na zunanjo svobodo ne polaga velike vrednosti. Široke plasti naroda se na ta način osovobijo osebne odgovornosti, ki se prenese v takih slučajih na posrednika. V tem gospodarskem sistemu se je svoboda nadomestila z redom in monopol je postal naravnejši nego svobodna konkurenca.

Če pomislimo, da je naša industrija po precejšnjem številu že ne v nemških rokah, pa vsaj pod nemškim vplivom, bodisi finančnim, bodisi po mentaliteti, se ne smemo čuditi, da vidimo marsikatero prej navedeno karakteristiko tudi v sistemu naših kapitalističnih in gospodarskih organizacij. Nočemo pa s tem trditi, da je bilo po dosedanjih izkušnjah to našemu gospodarskemu življenju absolutno v škodo, kajti slovanškemu temperamentu in značaju je razpršitev organizacije in neko individualno, da ne rečemo lahkomišno pojmovanje in obravnavanje važnih zadev le prepogosta napaka.

Iz razvoja po sistemu vojaških in uradniških zgledov pa se je urinila v kroge nemškega kapitala zmota, ki je neizbežne boje med kapitalom in delavstvom le še povečala, namreč zanemarjanje in nerazumevanje faktorja »človek«. Nemčija je bila od nekdaj domovina socializma, čigar metode niso bile ravno vedno najprejšeje izbrane. Enako tudi ne smemo pozabiti na medsebojna nasprotstva kapitala in delavstva v Angliji, vendar pa so se angleški kapitalisti iz teh bojev mnogo več naučili kot nemški.

Tako je postala industrija pred vojno ena izmed najmočnejših opor državne avtoritete. V Nemčiji pa je prešla po vojni v nasprotni tabor, ker se je kapitalizem bal, da je prešla državna oblast za trajno v roke delavstva. Zopet se je uplival na državno vodstvo med inflacijo nekoliko povečal, dočim se je takoj po inflaciji slika spremenila in je zopet kapital zahteval od države zaščito in subvencije. Industrija je grozila za slučaj, da se njenim željam ne ugodit, z odpuščanjem delavcev in ustavljanjem obratov, da se na ta način brezposelnost in beda še poveča. S tem postopanjem pa je kapitalizem zapustil pravno pot in pravno osnovo, kajti te grožnje so bile večkrat le preteza za to, da se nerentabilni obrati s pomočjo subvencije spremenijo v rentabilne na račun države, t. j. davkoplačevalcev. Ko pa je bil kapitalizem enkrat na tej poti navzdol, je pričel podobne metode v medsebojnem boju, še bolj pa v metodah napram onim, ki so šibkejši od njega, namreč delojemalcem. Prišli smo tako daleč, da se za uresnitve načrta, ki ga smatra ta ali oni izmed voditeljev za pravilnega, sploh ne vpraša več, ali je to dovoljeno ali ne, temveč se uporablja vsako sredstvo, ki bi moglo koristiti, ne glede na zakone in moralne pomisleke.

Kar je prof. Bonn povedal tu za nemške razmere, velja skoro za vse svet brez izjeme in seveda tudi za naše razmere. Dogodki, ki so bili pred nedavnim časom v raznih panogah naše industrije, so bili dosti očitni dokaz za to.

S preji omenjenim jedrom discipline v organizaciji in z naraščajočim pomanjkanjem etike pa se je sporedno poslabšalo razmerje med delavstvom in kapitalom. Na običnu delojemalca se danes nihče več ne ozira, dasi govorimo in pišemo mnogo o socialnem delu. A tam, kjer bi se dali iz pravičnega pojmovanja socialnega čuta pridobiti tisočaki, tam smo popolnoma odpovedali. Robert Owen, angleški človekoljub in posestnik predilnice je že v prvi polovici 19. stoletja opozarjal svoje stanovske tovariše, da se čudi, kako podjetniki skrbijo za pravilno snajenje in posluževanje strojev, za človeka pa, ki je, ako amemo tako govoriti, najbolj kompliciran stroj, pa se nihče ne briga. In vendar je osebnost ogromnega

ekonomičnega pomena, ki vselej šele omogočuje produktivno delo stroja. Znani sociolog prof. Förster pravilno pravi, da bi bil marsikateri podjetnik mnogo bolj »gospodar« v svoji hiši, ako bi z etičnimi argumenti stopil pred delavstvo, kakor pa z ostrim in odbijajočim nastopom. Največje in najstrožje nadzorstvo ne pomaga, če ni v posredcu razvita odločna samostojna osebnost in čut do odgovornosti, torej moralno čutenje. Če pa ni morale zgoraj, je tudi spodaj ne smemo pričakovati, še manj pa zahtevati. Poštenost v metode, to velja danes za kapitalizem v enaki meri, kakor za vse javno življenje.

Ko vidimo ogromno bedo industrijskih držav, ki prehaja počasi tudi med vrste našega naroda, ko iz bližine vidimo, da stoji kapital na robu propada, bi povdarjali, da moramo poleg vseh ukrepov za ozdravljenje razmer predvsem upoštevati etično in moralno stran. Ako pri sanaciji ne bomo tako postopali, ne smemo upati na trajne uspehe. Morda gre brez etike hitreje pot navzgor, gre pa tudi hitreje navzdol. (Kreuger!) Rabimo danes moke, ki nam bodo pomagali, ki so dostojni, ki imajo vest za sebe, narod, državo in družbo, ki imajo pogum, svojo poštenost v javnem delovanju uveljaviti.

Pred letošnjim velesojm

Le še par dni nas loči od letošnjega velesoja. Sejmšče je oživelo in povsod pripravljajo pridne roke vse paviljone in posamezne oddelke za razstavo svojih proizvodov. Mnogo razstavljalcev je že pripravilo vse. Prostri so kljub vsakemu pričakanju na letošnjem velesojmu vsi oddani in zasedeni.

Posebno pozornost bo vzbudil gotovo paviljon Poljske, ki ga z vso vno pripravljajo sedaj v Ljubljani bivanjo svetnik poljskega poslanstva g. Tadej Lubaczewski. Razstava obema biti kaj zanimiva, saj sodelujejo poleg oficijelnih faktorjev tudi številne poljske trdnice. Iz vsega tega se vidi, kako veliko važnost polagajo Poljaki na dobre gospodarske stike z našo državo, kjer si hočejo pridobiti stalna tržišča. Posebno važno pa se nam zdi naglasiti, da se je Poljska poslužila ta namen ljubljanskega velesoja, kateremu se vedno bolj utrjuje že pridobljeni sloves.

Oficijelni otvoritvi bo prisostvoval tudi poljski poslanik v naši državi min. Schwarzburg Günther, kri pride te dni v Ljubljano ponovno. Kakor znano, bo oficijelna otvoritev v soboto ob 10 dopoldne.

Sestanek skupščine

Belgrad, 1. junija. AA. 44. redni sestanek narodne skupščine se bo vršil v ponedeljek 6. t. m. Zasedanje se začne ob 11 dopoldne. Dnevni red: določitev dnevnega reda.

Ljubljana, 1. junija. AA. G. ban dr. Marušič v petek 3. t. m. ne bo sprejel strank, ker bo uradno zadržan.

Belgrad, 1. junija. AA. Finančno ministrstvo je dostavilo preko Narodne banke finanč. agentu naše vlade v Newyorku dne 30. maja t. l. 101.270,50 dol. ali 8.691.614,75 Din na račun prvega obroka anuitet za rok 1. novembra 1932 za prvo transo 8%nega posojila, kakor to določajo določila o sklenitvi zunanje posojila v zlatu iz leta 1922 (Blairovo posojilo).

Belgrad, 1. junija. AA. Snoči od 18 do 20.45 je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Vojta Marinković. Na seji so sklepali o predlogih in referatih posameznih ministrov o resornih vprašanjih.

Angleži varčujejo

London, 1. junija. AA. Lord Snowden, ki je bil tani, ko je pritisnila gospodarska kriza, angleški finančni minister, je imel včeraj govor, v katerem je naglasil, da sicer gospodarska kriza počasi popenjuje, vendar niti najmanj ne dvomi, da ne bi kmalu popolnoma minila. Govorec o angleškem varčevanju je lord Snowden rekel: Varčevanje se je med prebivalstvom silno ukoreninilo navzile velikim novodobnim priljubljenost za izdajanje denarja. V prvih štirih mesecih letošnjega leta se je povprečno prodalo za petdeset odstotkov več hranilnih vrednostnih papirjev kakor v istem razdobju leta 1928. Skupno se je do 30. aprila t. l. prodalo 1089 milijonov hranilnih vrednostnih papirjev v vrednosti nad 857 milijonov funtov.

Pangalos interniran na Krfu

Atene, 1. junija. AA. Ker so pristavi generala Pangalosa vnovič skušali izpremeniti obstoječi red in režim, je predsednik vlade Papanastasiu izdal najstrožje ukrepe za ohranitev miru. Snoči je vlada odredila, naj policijske oblasti Pangalosa in 12 njegovih pristavev internirajo na raznih grških otokih. Generala Pangalosa bodo odpeljali in internirali na otoku Krfu.

Predsednik vlade Papanastasiu je pred novinarji obžaloval, da je morala vlada izdati take ukrepe. Potrebni pa so bili, da obvaruje državo pred škodljivimi diktatorskimi vstajami in pred fašističnimi akcijami in da ohrani Grčiji njeno popolno notranjo svobodo.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in vetrovno. Prehodno deževje z urmanjem.

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dneva 2111, 2112
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2994

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
nedeljke in dneva po prazniku

Generalna politika

Akcionarji Creuzotovih in Skodovih tovarn si te dni gotovo zadovoljno manejo roke. Zakaj predsednik nemške republike jim je storil veliko uslugo, ako se bodo zgodovinski dogodki razvijali tako, kakor to preračunava človeška pamet. Hindenburg, ki je onega Brüninga, kateremu se ima Nemčija zahvaliti, da se v teh dveh letih ni zrušila pod težo gospodarske krize in je vzdržala vihar notranje revolucije, nadomestil z možmi iz predvojnega plemiško-vojaške Nemčije, ni dovolj preudaril, kakšen učinek bo imel ta korak na vesilec zapada. In že kričijo v Franciji oni ultranacionalisti, ki delajo z nemškimi roki v roki, da preprečijo upostavitve znosnejših razmer na svetu, da je edini odgovor na zmago reakcije v Nemčiji: odkloniti razorožitev; napeti vezi, s katerimi je premagana Nemčija zvezana po Versaillesu; ohraniti mirovno stanje, ki se vzdržuje po milijonih in milijonih bajonetov ter milijardnih vsotah državnih proračunov, kateri izginjajo v žepih dobaviteljev orožja!...

V resnici, stari general je napravil pravi skok v tempo, kakor se izraža nemško časopisje. Hindenburg je podlegel nervoznosti, ki se je polastila mnogih Nemcev, katerim se je zdelo, da se Brüning preveč izogiba definitivnemu razpletu skrajno napetega notranjepolitičnega stanja v Nemčiji. Hindenburg ima gotovo pošteno namene in njegova misel, da bi nemški fašizem mogel končati z nevarno eksplozijo za Nemčijo, ako se pravčasno ne upreže v odgovorno državotvorno delo, ni brez podlage. Generali, ki so mu svetovali, naj izvrši preobrat z ljudmi, kateri ne pripadajo fašističnemu pokretu in bi ga po njihovem mnenju mogli še pravčasno obzdati, niso ravnali iz zgolj egoističnih motivov. Zagrešili so pa veliko in zelo težko popravljivo zmotu, da iz same nepotrebnosti niso mogli počakati naravnega razvoja iz sedanjega stanja, ki bi ga ne mogel nihče tako sigurno normalizirati v smislu novih smeri in teženj kakor ravno Brüning, ki je bil iztrgovan brez potrebe in v opreki s praviimi interesi Nemčije.

Brüning — mož najčistejše stvarnosti — ni bil za večno zvezan s socialno demokracijo, kakor so mu njegovi nasprotniki od desnice vedno očitali. Katoliškega kanclerja od marksistične dogmatike ločuje celo brezdnost, in če je mogel s socialisti tako sporazumno sodelovati, je to zgolj zasluga zdravega smisla za pozitivno delo v splošni blagor, ki nemško socialno demokracijo že od njenih početkov, posebno pa po vojni odklikuje; na drugi strani pa je to sodelovanje bilo rezultat objektivne državniške usmerjenosti centra, ki se poslužuje naravnih dobrih principov socialnereformnega dela, glede katerih je lahko vsak katolik soglasen z vsakim marksistom, za namene obče blaginje — zelo enostavno, pa edino zdravo načelo, ki ga žal ne razumejo ne levi ne desni ekstremisti. Brüning pa bi bil enako lahko v namene splošnega blagor uporabljal pozitivne in tvorne sile, ki se brez dvoma nahajajo tudi na desni strani parlamenta, saj noben velik socialen ali kulturni pokret ni gola zmotu, naj je na prvi pogled še tako neobičajen in revolucionaren bodisi v »naprednem« bodisi v »reakcionarnem« smislu (naprednost in reakcionarnost sta dva hudo relativna pojma). Toda ravno državniška pamet je Brüningu kazala, da za doglede čas nemška desnica ne predstavlja še odgovorne vlade sposobne skupine, ampak vroč kaos, ki se mora shladiti in urediti, preden bi bil zmožen za stvarno in mirno politično delo. Brüning pa je tekom svojega več ko dveletnega kanclerovanja v praksi dokazal, da ume ta kaos obvladati in sicer tako, da ni samo uspešno čuval notranjega reda in miru Nemčije, ampak je po mednarodnem ugledu, ki si ga je pridobil, tudi odprl Nemčiji pot do osvoboditve od reparacij in drugih težkih obveznosti, ki jih mora nemški narod nositi po krivdi svojega nekdanjega nenormalnega vladarja iz rodu Hohencolernov. Veliko vprašanje je, če bo mogel to politiko s tolikim uspehom nadaljevati von Papen.

Zakaj nadaljevati se bo ta politika morala — o tem ni nobenega dvoma, najsi so si generali, ki so sivolasega Hindenburga pregovorili do te fatalne izpremembe, predstavljali, bogvekakšno srečno potezo v novo bodočnost in preusmeritev nemške politike so napravili! Vsaka preusmeritev, ki bi pomenila odstop od centrumove linije, je za doglede čas nemogoča, ako naj Nemčija ne teledne v prepad, pred katerim jo je rešil Brüning — tega se tudi novi kancler dobro zaveda. Čemu torej ta nerazumljiva izprememba v palači na Wilhelmstrasse, se mora vprašati vsak razsoden človek.

Tukaj tiči tragika tega dogodka. Predsednik republike in oni njegovi svetovalci, ki so v dobri nameri ta korak nasvetovali, so bili igrači v rokah sil, katerim so lastni posestni interesi bili več nego usoda Nemčije. Pod pretvezo, da hočejo pospešiti pritegnitev Hitlerjevega narodnega socializma k vodstvu državnih poslov, so te sile spravile na vrh vlado, ki bo orodje za varstvo njihovih sebičnih koristi. Zakaj vlada von Papena, ki si nadeva »narodno koncentracijo«, predstavlja v resnici le koalicio pruske plemiške velepososti s prusko veleindustrijo pod asistenco generalov »Reichswehr«, ki mogoče dobro mislijo, a so zelo slabi politiki, kar so nemški generali vedno bili. Da imamo prav, dokazuje splošna desorientacija in depresija, ki je nastopila takoj po Brüningovi demisiji in ki se bere iz vrstic celo najbolj konservativnega poštenega nemškega časopisa — le glasila bančnih koncernov so zadovoljna, ker so padle v vodo centrumove iniciative za

Svečana otvoritev evharističnega kongresa

Nad vse slovesen sprejem papeževnega legata

Sarajevo, 2. jun. ž. Danes popoldne je prispel z brzovlakom v Sarajevo papežev legat na evharističnem kongresu, apostolski nuncij msgr. Herenegild Pellegrinetti. Z njim so dopotovali ljubljanski škof dr. Gregor Rožman, dr. Akšamovič in nadškof dr. Jeglič. Na vseh postajah od Broda do Sarajeva so pričakovali apostolskega nuncija šolski otroci z župniki, ga pozdravljali, mu metali cvetje, sprejem v Sarajevu pa je bil naravnost triumfalen. Na kolodvoru so ga sprejeli nadškof dr. Šarič, predsednik odbora g. Poljak, predsednik »Napretka« g. Alaupovič, ban drinske banovine g. Popovič, podban g. Hadžomerović, armadni general g. Belič, general g. Jovanović in general g. Milivojevič, dalje celokupno občinsko zastopstvo z mestnim načelnikom Muteveličem. Ko je brzovlak prispel na postajo, je »Hrvatska glasba« intonirala papežovo himno. Ko je izstopil apostolski nuncij iz vagona, ga je pozdravil nadškof dr. Šarič ter mu želez dobrodošlico, vesel ker je pri-

šel predstavnik miru in ljubezni iz večnega Rima. Njegov govor je ogromna množica ljudstva sprejela z živahnimi vzkliki sv. očetu. Za njim je govoril predsednik odbora g. Poljak, ki ga je pozdravil v imenu Hrvatov katoličanom iz Bosne. Učenka Galič je izročila apostolskemu nunciju šopek cvetja, učenka Branka Ševka je izročila nunciju sol in kruh ob deklamaciji lepe pesmi. Nadškof dr. Šarič je predstavil apostolskemu nunciju zastopnike državnih vojaških in občinskih oblasti. Med tem časom se je pred katedralo zbrala ogromna množica ljudstva. Vladika dr. Dionizij Njary, škofje Mišič, Bonefačič, Mileta, Bošič, Srebrnič, Milošević, zastopnik kotorske škofije o. Blasič, zastopniki belgrajskega nadškofa provincial Marič, Markulin, provincial konventualec Polonio Bernardin iz Zagreba, zastopniki hrvatskega kapla, kanoniki vrhbosanskega kapla in drugo duhovništvo, Hrvatsko katoliško društvo, Slovenski klub, pevsko društvo »Sv. Cecilija«, »Trebevič«, vse sa-

rajevske ljudske in srednje šole ter razna druga društva so prisrčno pozdravili papeškega nuncija. Apostolski nuncij se je z drugimi cerkvenimi odličnjaki odpeljal z avtomobilom pred katedralo. Tu ga je ponovno pozdravil dr. Šarič, nakar mu je deklica Mira Ivanović, učenka učiteljskega, izročila krasen šopek cvetja ob deklamaciji prilicnostne pesmi. Apostolski nuncij se je v prisrčnih besedah zahvalil v hrvatskem jeziku. Njegov govor so navzoči sprejeli z burnimi klici sv. očetu. Nato je mostarski škof ponudil križ v poljub, nakar je nuncij odšel v katedralo. Po kratki molitvi v katedrali so se visoki gostje podali v nadškofovski dvorec.

Ob 5 popoldne je bila svečana otvoritev evharističnega kongresa. Priložnostno molitev in pridigo o Evharistiji, katero je imel nadškof dr. Šarič, so prenašali z zvočniki po vsem Sarajevu. Ljudstvo z velikim zanimanjem spremlja potek evharističnih svečanosti.

Nova nemška vlada bo razpustila parlament

Volitev v začetku julija

Berlin, 2. junija. tg. Novi nemški drž. kancler von Papen je danes končal svoje razgovore s politiki razen enega portfelja. Kabinetna lista ima sledeča imena:

državni kancler: von Papen;
notranji minister: baron von Gayl;
zunanji minister: baron von Neurath;
finančni minister: grof Schwerin von Krosigk;
gospodarski minister: dr. Warmbold;
poštni in promet. minister: Eltz von Rübenaeh;
vojni minister: general von Schleicher;
pravosodni minister: dr. Gürtner;
prehranjevalni minister in vzhodni komisar: baron von Braun;
delovno ministrstvo bo začasno zastopal dr. Warmbold.

Papenov kabinet ni torej samo desničarska vlada, temveč očitno plemenitaška vlada, ker sta sama dva ministra navadna meščana. Samo eden izmed njih, to je prof. dr. Warmbold, je bil že prej enkrat minister, če ne štejemo dr. Gürtnerja, ki je bil že prej bavarski ministrijski predsednik. Novi kabinet je danes popoldne prisegel pred predsednikom republike. Papenova vlada nima namena, predstaviti se nemškemu državnemu zboru. Eden izmed njenih prvih sklepov bo ta, da bo predsednik republike priporočila takojšnji razpust nemškega državnega zbora. Smatra se, da se bo razpust objavil že nocoj ali pa najpozneje jutri. Nove volitve, ki se morajo izvršiti po ustavi v 60 dneh, bodo začetkom ali sredi meseca julija, novi nemški državni zbor pa se bo sestel meseca avgusta.

Danes sta se sestala predsednik nemške drž. banke dr. Luther in bivši predsednik nemške drž. banke dr. Schacht, katerega je med pogajanjmi za sestavo nove vlade sprejel pri sebi tudi državni kancler von Papen. Za danes popoldne pa je povabil von Papen k sebi dr. Luthra.

Z nemško-nacionalne strani se je napovedovalo, da se bo v vodstvu nemške državne banke izvršila sprememba. Zakon o nemški drž. banki

veliko agrarno reformo in ker je odprta pot poslabšanju delavske zaščitne zakonodaje. Konservativcem in nacionalni restavracijski pokret v pravih mejah ni zlo, ker lahko služi kot protitež dobre tradicije proti vihravemu naprednjstvu — zlo je velekapitalistični imoralizem, ki se vsakega pokreta poslužuje v svoje roparske namene, naj pokret ima še tako idealne vrednote.

Gospod von Papen stoji že danes pred nemogočim nalogo, da naj vlada s parlamentom. Centrum mu je podporo že z najostrejšo izjavo odrekel. Socialisti bodo proti reakciji v neizprosnih opoziciji. Hitler pa se bo najbrže zelo skrbno varoval, da bi postal orodje v rokah velepososti, ki je proti kolonizaciji malega človeka, in v rokah premogovnih baronov, ki hočejo življenjski standard delavca še znižati. Pokret, ki računa s popularnostjo nacionalne ideje, se ne more docela vpreči v vajeji junkejev in borziancev. Zato von Papen že danes ve, da bo moral »Reichstag« razpustiti in napovedati v najkrajšem času nove volitve. Med tem bo Hitler pridobival sebi novih volivcev, izkoriščajoč vse, kar bo nova vlada v Lausanni dosegla ali ne dosegla, zakaj nemški fašizem more pridobivati le po demagogiji, ki bo eventualne uspehe junkejev na mednarodnem forumu razglasila kot nezadostne, eventualne uspehe pa kot izdajstvo. Tako je Hindenburg von Papena nehoté postavil v malodane smešno situacijo, in gospod, ki je menil, da bo vodil Hitlerja, se bo mogoče kmalu sam čutil pod njegovim vodstvom. Zakaj socialna reakcija je danes tudi v najkonservativnejši deželi trajno nemogoča.

V mednarodnem oziru se nečemo udajati prehudemu pesimizmu, najsi je tudi bilo imenovanje von Papena, ki je med vojno v anglosaških de-

zagotavlja predsedniku banke neodvisnost tudi nasproti vladi, ki ga ne more odpoklicati ali zamenjati po svoji volji. Zdi se tudi, da zaenkrat nova vlada nima namena, pritisniti na dr. Luthra, ker noče povečati hojazni pred valutarno-političnimi eksperimenti, ki se je zelo razširila med prebivalstvom po odstopu dr. Brüninga. Vlada namerava sporazumno s predsednikom nemške narodne banke izdati proglas, ki bo obetal varstvo valute in zanikal nevarnost inflacije. Prihodnja naloga vlade bo, urediti državni proračun. Uveljavili ga bodo z zasilno naredbo. Kar se tiče zunanje politike, lozanska konferenca ne bo njena glavna naloga. Smatra se, da bodo zastopali Nemčijo v Lausaneu državni kancler von Papen, zunanji minister Neurath in finančni minister Schwerin, kateri je posebno verziran v reparac. vprašanju.

New York, 2. junija. tg. Ameriško zvezno sodišče je ustavilo že pred tremi meseci obtožbo

Nemčija bo nadaljevala Brüningovo politiko

Izjava novega nemškega kanclerja

Berlin, 2. junija. tg. Državni kancler von Papen je nocoj sprejel zastopnike nemškega tiska in jim je izjavil, da se je odzval samo nujnemu pozivu državnega predsednika in da mu je zelo žal, da mora stopiti na mesto dr. Brüninga. Zunanje-politične cilje svoje vlade je označil tako-le: Novi kabinet bo nadaljeval dosedanjemu Brüningovo zunanje-politično linijo, postavil bo zavarovanje narodnih potreb nemškega naroda v sredo svoje zunanje politike in vse svoje cilje porabil za obnovo gospodarskega življenja, ki se more okrepiti samo s sodelovanjem vseh narodov. Svetovni položaj je

Dunajska vremenska napoved: Topleje, večja verjetnost neviht, posebno v južnih Alpah.
Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno, nestalno in zmerno toplo.

želah organiziral grandiozno vohunstvo, v New Yorku in Londonu zelo neprijazno sprejeto. V najslabšem slučaju se v Lausanni ne bo doseglo — nič, česar smo od mednarodnih konferenc itak navajeni. Da bi se položaj hudó poslabšal, to pa nujno ni potrebno, ker smo slejkoprej trdno prepričani, da bo nova nemška vlada morala v Lausanni iti točno po stopinjah Brüninga, ki je itak sam izjavil, da Nemčija ne bo plačevala več ficka reparacij. Sicer pa je von Papen, ki je bil centrist, čeprav na njegovem skrajno desnem krilu, pristaš sporazuma s Francijo in je pred leti bil z Joosom in drugimi centristi v Parizu pripravljat teren za zblizanje. Nemška vefinanca, ki je liberalna ali konservativna, internacionalna ali nacionalna, teistična ali ateistična — kakor je treba in kakor kaže — itak nikoli ni bila proti sodelovanju s Francijo. Kar se junkejev tiče, so zadovoljni, da neomejeno komandirajo na svojih latifundijah v vzhodni Prusiji. Bodimo torej v tem oziru mirni in čakajmo. Trenutek, ki bo odločil o tem, v katero smer bo Nemčija krenila v mednarodnem pogledu, pride šele, ko ali če zmagajo nemški fašisti.

Ta nujni razvoj, ki bo šele prinesel definitivno razčiščenje, pa je Hindenburg s svojo prenaprteno odločitvijo od 30. maja po našem mnenju stvarno le zadržal nego da bi ga bil pospešil, zakaj prepričani smo, da bi bila trezna in vseskozi premišljena ter neomajno svoj cilj zasledujoča politika Brüningova preje privedla do razčiščenja meglene nacionalistične omame moderne Nemčije, nego zanesenjaški korak Reichswehrovih generalov, ki so zopet enkrat mislili, da bodo komplikirani položaj razsekali z »energično gestco, pa so le še bolj zmešali štrečno...

proti sedanjemu državnemu kanclerju von Papenu zaradi sabotaže, ki je tekla proti njemu že 16 let.

Von Papen je figura - vodil bo general Schleicher

London, 2. junija. ž. Tukajšnji listi obširno pišejo o imenovanju nove nemške vlade in skoraj vsi listi so mnenja, da bo ukinjena prepoved narodnosocialističnih napadalnih čet. Berlinski dopisnik »Daily Telegrapha« se peča posebno z osebo generala Schleicherja, ki ga smatra za najmočnejšo osebnost v novem kabinetu. Von Papen bo dal kabinetu samo svoje ime, v resnici pa ga bo vodil general Schleicher, ki bo določil smernice sedanje politike in bo glavna vez med predsednikom republike in kabinetom. Napočno je, če se gleda na generala von Schleicherja kot nesrečo za Evropo, ker je ravno on tisti, ki najbolj želi sporazum s Francijo in se mu zlasti to vprašanje vsiljuje kot najbolj nujno. General Schleicher ne namerava izročiti Nemčije hitlerjanski diktaturi in diktaturi njegovih mladih prijateljev. General Schleicher se sigurno ne bo spuščal v pustolovščine.

Pariz, 2. junija. AA. List »La Lorraine«, ki izhaja v Metz, trdi, da je novi nemški kancler von Papen oženjen s Francozinjo. Papenova žena je iz okolice Metza. V Metz žive še nekateri njegovi rojaki.

Francozi podaljšujejo kredite Nemčiji

Pariz, 2. junija. tg. Generalni svet francoske narodne banke je danes pristal na podaljšanje udeležbe Francije pri kreditu za nemško državno banko za nadaljnje tri mesece, t. j. do 4. septembra 1932.

Propadanje Trsta in Reke

Značilen govor tržaškega župana

Rim, 2. junija. ž. Senator Pitacco, dolgoletni župan Trsta, je imel ob priletku diskusije o proračunu zunanje ministristva govor, v katerem je obravnaval podonavsko vprašanje in italijanske luke na severnem Jadranu. Naglasil je, da je podonavsko vprašanje eno izmed najbolj aktualnih in najvažnejših mednarodnih vprašanj. Italijanska vlada je v svoji spomenici 8. marca t. l. odkrito izjavila, da je proti eventualni ekonomski federaciji držav v srednji in vzhodni Evropi ter je pri tem opozorila druge velesile, da je vojna in krvavo dosežena zmagava dovela Italijo v tak položaj, da je danes njeno gospodarstvo tesno zvezano z gospodarstvom drugih držav, ki so naslednice habsburške monarhije, ker je tudi ona nasledila od Avstrije važen del njene gospodarske strukture. Italijanski gospodarski interesi so zvezani z gospodarskimi interesi Podonavja in Balkana, vsled česar se pri ekonomski ureditvi srednje in vzhodne Evrope ne sme pozabiti na interese italijanskih luk, Reke in Trsta. Trstu konkurirajo luke drugih držav, kakor Poljske, Rumunije in Jugoslavije, močno ji konkurirajo in njegov položaj postaja od dneva do dneva vedno bolj kritičen. Jugoslovanske in romunske luke so absorbirale ves izvoz in uvoz Avstrije in Nemčije na škodo Trsta in Reke. Tudi predsednik českoslovske vlade ni navdušen za Tardieujev načrt. Hotel je, da ostane českoslovska rezervirana pri reševanju podonavskega problema. To vprašanje je vsekakor zelo zamolano in težko bo najti način rešitve, ki bo imela za posledico poboljšanje razmer in ugoden vpliv na tržaško in reško luko.

V Mehiki vse cerkve zaprle

Meksiko, 2. junija. ž. Vlada je odredila, da se do nadaljnjega zapre vse cerkve. Kot vzrok tega strogega ukrepa se navaja, da so se cerkveni krogi zoperstavljalni vladni odredbi, ki predvideva znatno znižanje števila duhovništva. Vrsijo se že polsukobna pogajanja za novovno otvoritev cerkve.

Misli o naši valutni politiki

Iz Beograda je prišla vest, da je veljavnost dosedanjih odredb o plačevanju obveznosti inozemstvu podaljšana zopet za mesec dni. S tem stopamo v četrti mesec omejenega deviznega poslovanja; sedaj trajajoče stanje se je namreč začelo v prvih dneh meseca marca. Po preteku tako dolge dobe so danes razvidne dobre in slabe posledice obstoja tega stanja, in sicer bi bila v glavnih potezih slika naslednja:

Sedanje devizne omejitve so omogočile Narodni banki, da je izdala zadostne devize za izplačilo državnih obveznosti v inozemstvu. Ze večkrat smo imeli priliko poročati, da je naša država kljub zgledu nekaterih sosed, ki ne morejo plačevati svojih obveznosti v redu, doslej vedno zadostila svojim obveznostim ter jih ob pravem času točno izvrševala. Tako so bili izplačani kuponi Blairovih inozemskih posojil ob času dospelja in je bilo nakazanih zanje 1.7 milijonov dolarjev še pred 1. majem. Nadalje smo 1. junija plačali v redu kupon 7% mednarodnega stabilizacijskega posojila iz leta 1931 v znesku 38.4 milijonov francoskih frankov, istega dne pa tudi 687.500 dolarjev za kuponsko službo 6% monopolskega posojila iz l. 1928. Poleg tega smo plačali v tem času tudi še nekatere zapadle kupone predvojnih srbskih posojil. Tudi amortizacijo posojil, ki se mora izvršiti vsako leto ob gotovem terminu, smo izvrševali v redu. Iz vsega tega sledi, da je država svoje obveznosti izpolnjevala, kakor so to določale pogodbe z upniki, in da je zato državni kredit ostal v inozemstvu neškodovan. Priznati moramo pa, da postaja breme inozemskih dolgov za nas vedno bolj težko in da je treba bo to odločno kreniti na drugo pot ter prenehati z najemanjem inozemskih posojil, posebno v sedanjem času, ko bi bili pogoji izredno težki, in čeprav smo potrebni velikih inozemskih kapitalov.

Kljub izvršitvam velikih obveznosti v inozemstvu je devizni zaklad Narodne banke zaradi še omejenih deviznih omejitev v državi znašal dne 8. marca 280.2 milijonov Din (štete so tudi devize izven podlage), po najnovšem izkazu dne 28. maja pa 327.4 milijonov Din. Devizni zaklad je torej narastel v tej dobi za 47.2 milijonov Din.

Na drugi strani pa smo že v pregledih o zunanjih trgovini omenjali, da devizni predpisi niso zmanjšali našega uvoza, nasprotno je na primer v aprilu celo narastel. Drugo dejstvo, katero smo opazili, je to, da je narastel uvoz industrijskih izdelkov, ker imamo že z nekaterimi državami klirinške pogodbe (Avstrija, Nemčija in Švica; sedaj se vrše pogajanja s Češkoslovaško). Nasprotno pa postaja vedno težji uvoz sirovin, ki jih potrebujejo nekatere panoge naše industrije za svoje obratovanje. Tako prihajamo do tega, da je takim industrijam v dobi deviznih omejitev otežkočena konkurenca na našem trgu, inozemsko blago pa prihaja še vedno v istih količinah v državo. Končno moramo zabeležiti še eno dejstvo: Ze indeks cen za marec je pokazal naraščanje cen uvoznih predmetov, kar se je nadaljevalo tudi v aprilu. Skupni indeks cen je sicer v aprilu padel, kar je pa pripisovati velikemu padcu cen pšenice in moke radi ukinitve žitnega režima. Iz vseh teh podatkov je razvidno, da bi morala biti devizna politika racionalnejša in bolj v korist domači produkciji, zlasti, ker vidimo, kako se povsod drugod zapirajo meje na najrazličnejše umetne načine našemu blagu. Sedanje stanje ne pozna nobene razlike med industrijskimi izdelki in sirovinami, med potrebnimi in nepotrebnimi uvozom, pa bi bilo koristno, da se v bodoče dajanje deviz uredi tako, da bo domača produkcija imela dovolj zaščit.

Zaenkrat kaže, da bomo šele v juliju prišli do normalnejših razmer v tem oziru. Tedaj se bo namreč tudi začel izvoz iz naše države in nam

bo aktivna trgovinska bilanca prinesla dovolj deviz za kritje potreb uvozne trgovine. Seveda se bodo do tedaj potrebe nakopičile in bo treba zbrati večje količine, kot je bilo doslej običajno, ker bodo obenem tudi pritisnili plačila za sedanja spomladna naročila ter si bo trgovina skušala zopet čim bolj spopolniti deloma izpraznjene zaloge.

Zadnje čase čitamo povsod o stremiljenjih, izogniti se določbam o odstotku kritja, ker sedanja kriza na denarnem trgu zahteva povečanje obkopa bankovcev, saj je brezgotovinski promet sedaj zelo zmanjšan. V naši državi je obkok bankovcev ter drobna zelo majhen. Če primerjamo obkok denarja, izražen v dinarjih na enega prebivalca, vidimo, da imajo vse evropske države, razen Poljske in Bolgarije, večji obkok bankovcev, zlasti pa kovane denarja. Kovane denarja na primer ne pride na enega prebivalca niti 12 Din ne, dočim pride v Romuniji 40 Din, v Bolgariji 40 Din, v CSR 51 Din, ravno toliko v Poljski itd. Iz tega je razvidno da se s tega stališča da misliti posebno na povečanje obkopa kovane denarja. V tej smeri je želeli da dobimo čim prej lani naročeni srebrni denar, katerega obkok bi znašal 450 milijonov Din.

Predpisi o kritju z zlatom in devizami, ki so bili utemeljeni v drugačnih razmerah na denarnem trgu, danes ne dopuščajo elastičnosti notnim bankam. Zato je razumljiv češki predlog, da naj se mali bankovci izločijo iz obkopa bankovcev, ki mora biti po zakonskih določilih krit v gotovem odstotnem razmerju. V tem smislu bo deloval tudi naš novi srebrni denar, ker se bodo izločili iz prometa mali bankovci, katere bomo ob nespremenjenem odstotku kritja lahko nadomestili z velikimi. Ta zamjena je razumljiva, ker so mali bankovci že itak stopili na mesto prejšnjega zlatega in srebrnega denarja in so postali plačilno sredstvo bolj v konsumnem prometu kakor pa v podjetniški gospodarski delavnosti.

Na drug način zopet skuša Italija vzdrževati kritje lire. Banca d'Italia je začela zadnje tedne kupovati zlato ter ga porabljati za povečanje svojega zlatega oziroma deviznega zaklada, kar do sledno omogoča boljše kritje lire ali pa celo povečanje obkopa. Italijanska državna banka ne kupuje samo zlatih in srebrnih novcev kot druge banke, ampak tudi druge predmete (za okras ali vsakdanjo rabo), če vsebujejo določen odstotek zlata. Blagajne državne banke plačujejo tako zlato, ko ga natančno preiščejo, po vsakodnevem tečaju, ki je sedaj približno 12.60 lire za gram finega zlata. Vsi časopisi delajo za to veliko propagando ter prihajajo že večje količine zlata v banko. Tako je sedaj omogočeno italijanski državi banki, da lahko še naprej ob naraščanju zlatega zaklada oddaja devize za kritje potreb gospodarske.

Vsekakor so danes po vsem svetu težavne gospodarske razmere in vsepovsod vidimo smotne poskuse, olajšati sedanji težki položaj. Vidimo pa, da manj dalekosežni ukrepi marsikdaj lahko prinesejo večje koristi kot pa na primer inflacija. Zato je prav, da naša država ne išče izhoda iz gospodarske krize v uvedbi inflacije, kakor vedo to predlagati nekateri, ki si obojno od tega koristijo, ne pomišljajoč na ogromno škodo vsemu gospodarstvu. Inflacija ni zdravilo. Ravno tako tudi ni zdravilo zmanjšanje mednarodne vrednosti denarja. Saj vidimo v Angliji, ki je prva šla po tej poti, da brezposelnost ni padla, ampak da še vedno narašča, in tudi zaposlenost industrije se ni izboljšala. Tudi Japonska, katere jen je izredno padel, ni mogla pridobiti novih tržišč v državah, ki so obdržale prejšnje mednarodne valutne tečaje. Inflacija pa posebno ni mogoča v onih državah, kjer so jo že kdaj imeli v večji ali manjši meri. Zato tudi naša država ne more in ne sme slediti glasnikom, ki kaj takega priporočajo.

Drobne vesti

Belgrad, 2. junija. I. V Belgradu biva zgodovinar in sedanji profesor na dunajskem vseučilišču Marcel Dinan, katerega je pariški "Temps" naprosil, naj obišče našo državo in tukaj izvede obirno anketo o položaju naše domovine. Marcel Dinan je obiskal več članov vlade ter imel z njimi daljše razgovore. Njegovi tukajšnji univerzitetni tovariši so mu priredili večerjo, katere so se udeležili tudi nekateri stari osebni prijatelji francoskega učenjaka kakor tudi druge osebnosti, s katerimi se je Dinan hotel razgovarjati, da dobi čim jasnejšo sliko o predmetu, o katerem namerava napisati svoje članke o naši državi. Na svojem potovanju bo obiskal še nekatere druge pokrajine naše države in zbiral vtise za svoj studij, ki obeta biti zelo zanimiv.

Belgrad, 2. junija. AA. Na podlagi misljenja glavnega sanitetnega sveta in zakona o zdravniških specializacijah z dne 25. novembra 1931 je minister za socialno politiko in narodno zdravje odredil, da se smatrajo vojaške bolnišnice, in sicer glavna vojaška bolnišnica v Belgradu in armijske stalne vojaške bolnišnice v Skoplju, Zagrebu, Sarajevu in Nišu za bolnišnice prvega reda, v katerih se je mogla in se more pridobiti zdravniška specializacija.

Belgrad, 2. jun. I. Premošeni so sledeči učitelji in učiteljice: Ljubica Pavlovič z osnovne šole v Bihaču na osnovno šolo v Kranju; Josip Napokoj z Jesenice v Moravčah; Dostol Jožef iz Karavukova v baranjsko Petrovo selo, Potočnjak Viktor v Zagreb; Medveščak Ilica v Bučinskih taboriščih.

Belgrad, 2. jun. I. V Belgradu je prispela ga. Köster, vdova pokojnega dr. Kösterja, prvega nemškega poslanika v naši državi. Ga. Köster je bila sprejeta v posebni avdienci od Nj. V. kralja in Nj. V. kraljice, nakar je Društvo prijateljev Nemčije priredilo čajanko, katere so se udeležili različni zastopniki političnih in diplomatskih krogov.

Dunaj, 2. jun. 2. Pri Dunaju Donava vedno bolj narašča in je včeraj dosegla 2.70 metra nad normalo, ponoči pa je narastla zopet na 3.18 metra nad normalo. Nekateri kraji, ki ležijo v spodnjem delu mesta ob Donavi, so že deloma poplavljeni.

Washington, 2. jun. 2. Pravni odbor senata je sprejel zakonski načrt, ki predvideva smrtno kazen za ugrabitve ljudi.

Budimpešta, 2. jun. 2. Sovjetska vlada je kupila neko tukajšnje tovarno umetne svile. Takoj, ko je bila kupnina izplačana, so demontirali vse stroje ter jih bodo prepeljali v Rusijo, kjer bo tovarna znova pričela obratovati po dnadzorstvom dosedanjega glavnega ravnatelja te tovarne, ki je stopil v sovjetsko službo.

Pariz, 2. junija. AA. Po poročilu iz Ajaccia je tamonjske orožništvo prijelo proslulega korzikanskega razbojnika Spado.

Lausannska konferenca se bo spremenila v svetovno gospodarsko Sodelovanje Amerike

London, 2. junija. AA. Načrt o mednarodni gospodarski konferenci, ki naj prouči ves položaj svetovne trgovine, že dozoreva. To izhaja zlasti iz pomembne izjave zunanjega ministra Simona v spodnji zbornici. To izjavo je podal zunanji minister Simon kot odgovor na pripombo opozicijskega voditelja Lansburyja, da je po poročilu listov taki konferenci naklonjen tudi angleška vlada.

Simon je v svoji izjavi obrazložil, da dnevni red lausanske konference ne vsebuje samo ureditve reparacijskega vprašanja, marveč da bo na tej konferenci šlo tudi za ukrepe, ki naj odstranijo tudi druge gospodarske in finančne težkoče, ki povzročajo in ki podaljšujejo svetovno krizo.

Zunanji minister je dodal še to-le: »Baš ker žele Združene države poslati na drugi del lausanske konference svoje odposlance, je nastala nevarnost, da bi vsa prireditve ne bila dobro izpeljana. Zato je treba urediti tudi vprašanje časa in prostora. Udeležba Združenih držav pri taki razpravi je tako pomembna, da angleška vlada ni hotela izgubiti časa in je takoj stopila v stike z drugimi državami, ki se hodo udeležiti lausanske konference, da se z njimi porazgovori o tem novem predlogu.«

Zunanji minister je v pogledu s to izjavo v spodnji zbornici že včeraj imel sestanke s francoskim in italijanskim veleposlanikom. S francoskim veleposlanikom De Fleuriauom se posebej sestane danes. Podobni so stiki tudi z drugimi zainteresiranimi strankami.

Vprašanje posebne gospodarske konference je težko zaradi kratkega roka do lausanske konference in ker je zato ta konferenca pred durmi. Sklicanje posebne in sočasne konference z lausansko bi delalo težkoče. Zato se je pojavil pred-

log, naj bi lausannska konferenca razdelila svoje delo na dveje. Prvi del konference naj bi bil posvečen evropskim vprašanjem, problemom vojnih dolgov in reparacij, drugi del pa naj bi zajel vprašanja gospodarske in finančne obnove sveta in rešitve sedanje krize.

Zdi se, da se je ta predlog križal z ugodnim odgovorom Združenih držav. Zadnja časopisna poročila iz Washingtona navajajo, da so uradni krogi izjavili, da se Združene države brez zadržka udeležijo drugega dela lausanske konference, zlasti v primeru, da bi bil dnevni red razprav povsem opredeljen. Drugi del konference naj bi razpravljalo o splošnih gospodarskih pojavih.

Po poročilih iz Pariza so tamkaj sprejeli vesti o uradnem sodelovanju Zdrženih držav na drugem delu lausanske konference z veliko pozornostjo. Herriot in drugi ministri sicer odklanjajo vsako izjavo o tem, dokler ne bo njihova vlada imenovana. Vendar francoski politični krogi poudarjajo, da Francija absolutno ne bi imela poviada, da se taki razpravi upre in da ne sodeluje na gospodarski konferenci. Pripravljeni bi bila celo sodelovati na posebni denarstveni konferenci. Francija bo celo zahtevala, da se taka konferenca skliče pod vodstvom Društva narodov.

London, 2. junija. 2. Čeprav še ni določen program za delo mednarodne gospodarske konference, prevladuje že splošno mnenje, da bo ta konferenca zelo potisnila v ozadje lausansko konferenco vsaj v pogledu reparacijskega problema. Število onih, ki pričakujejo od lausanske konference podaljšanje Hooverjevega moratorija, raste v Angliji vedno bolj. Končno rešitev reparacijskega problema bo po mnenju angleških krogov mnogo lažje dosegla mednarodna gospodarska konferenca.

Avstrija dobi posojilo

Avstrijski delni moratorij

Dunaj, 2. jun. AA. Predsednik avstrijske narodne banke dr. Kienbeck je dal nekemu nemškemu novinarju izjavo o predstoječem transfernem moratoriju. V tej izjavi pravi med drugim: Prvo, kar poudarim, je to, da beseda moratorij ni na mestu. Tu nikakor ne gre za moratorij, uredba ne bo govorila o splošnem moratoriju, marveč bo veljala le za tiste kredite, ki jih dolžniki ne morejo odplačati v tuj valuti in sicer zagledati, ker jim narodna banka ne more izročiti potrebnih deviz.

O splošnem moratoriju torej ne more biti govora! Svoje devizne zaloge smo občutno zmanjšali, ker smo izvršili velika izplačila. Naše poročilo v Zenevi je resnično. Velikega pomena bo, če bo komisija, ki bo prišla od Društva narodov, svoje delo hitro opravila. Prepričani smo, da bo imel uspeh ali neuspeh te komisije posledice, ki jih bodo čutili tudi izven Avstrije.

Novo parlamentarno življenje v Franciji

Obrisi Herriotove vlade

Pariz, 2. jun. AA. Novi francoski parlament je bil včeraj ob 1. otvorjen brez prisotnosti Tardieujeve vlade, ki se nahaja, kakor je znano, v ostavki. Občinstva je bilo prav malo. Nekateri člani Tardieujevega kabineta so bili v poslanskih klopetih.

Seji je predsedoval najstarejši poslanec Grouseaux. V svojem otvoritvenem govoru se je spomnil nedavno tragično preminulega predsednika francoske republike Doumerja, nakar je bila seja v znak žalosti prekinjena.

V nadaljevanju se je Grouseaux pozdravil novoizvoljene poslance. Sledile so formalnosti, ki naj omogočijo čimprejše redno delo parlamenta. Danes bo verifikacija mandatov, v petek pa si bo parlament izvolil svoje predsedništvo.

Predsednik republike Lebrun bo v petek, soboto ali pa v nedeljo, ko jo sestavi predsedništva, začel s posveti in povabil k sebi nove predsednike senata in parlamenta. Še istega dne bo Herriot poverjena sestava novega kabineta.

Ni izključeno, da bo Herriot sestavil svojo vlado že v soboto ali v nedeljo, tako da bi se mogla predstaviti parlamentu že v ponedeljek ali v torek.

Pariz, 2. jun. AA. G. Grouseaux, ki je predsedoval včerajšnji prvi seji novoizvoljenega francoskega parlamenta, se je v svojem otvoritvenem govoru dotaknil tudi vprašanja rodbine in njene krize. Dejal je, da je danes rodbina v nevarnosti. Navedel je statistične podatke o tem, da se v Pa-

rizu tedensko narodi po 200 nezakonskih otrok, kar je izredno veliko napram skupnemu tedenskemu številu porodov, ki znaša 800. Zaščititi rodbino pomeni, je dejal govornik, okrepiti napredek Francije.

Pariz, 2. junija. tg. Polagoma se je zopet začelo parlamentarno delo. Včeraj je bila otvorjena poslanska zbornica, danes pa se je zopet sestel senat, da izvoli predsedništvo. Zagotovljeno je, da bo zopet izvoljen za predsednika senata Buisson. Ze pred volitvami v Versailles se je dogovorilo, da ima dobiti mesto predsednika v senatu sedaj pristaja levica, ki predstavlja v senatu najmočnejšo skupino. To je plačilo za to, da sta v Versailles obe zbornici glasovali za predsednika senata Lebruna, da je postal predsednik republike. Dosedanji levičarski meščanski predsednik senatove finančne komisije Jeanneney bo nedvomno brez protikandidature soglasno izvoljen za predsednika senata. Ta izvolitev za sedanost ne pomeni veliko, pač pa mnogo za bodočnost, ker so bivši senatni predsedniki že večkrat postali predsedniki republike. Politično delo v poslanski zbornici se bo začelo šele prihodnji teden z debato o vladni izjavi. Domneva se, da bo Herriot potem, ko je vprašanje udeležbe socialistov razčisti v negativnem smislu, zelo hitro sestavil svoj kabinet. Najvažnejši dve imeni sta že znani in sicer bo Herriot sam prevzel zunanje ministrstvo, finančno pa najbrže Germain Martin.

Titulescu se vrnil

Bukarešt, 2. jun. tg. Titulescu bo dospel v Bukarešt popolnoči in ga bo jutri dopoldne kralj sprejel v avdienci. Mnogo časnika kar se mu je peljalo nasproti do meje, Titulescu pa je odklonil njihov sprejem in ni dal nobenih izjav. Splošno mnenje, da bo Titulescu, če se mu ne posreči sestava koalicijskega kabineta, sestavil tako vlado, ki bo izvedla samo nove volitve.

Krvavi nemiri v Spaniji

Madrid, 2. junija. 2. Nemiri še vedno trajajo v južnih pokrajinah države. V bližini Malage je prišlo do obojenega spopada med komunisti in policijo. 14 oseb je bilo hudo ranjenih. Policija je dobila okrepitev 150 policistov. V Almeriji so pričeli delavci stavkati. V Grandi je pred poslopjem delavske borze eksplodirala bomba, ki je povzročila veliko škodo.

Amerika vstopi v haško razsodišče

Washington, 2. junija. 2. Zunanjepolitična komisija senata je sprejela predlog za vstop Zdrženih držav v mednarodno razsodišče v Haagu. Združene države so sklenile vstopiti v to razsodišče vsled tega, tako komentirajo politični krogi, ker hočejo preprečiti novo vojno tragedijo.

Pred novo krizo na Grškem

Atene, 2. junija tg. Podoba je, da je v Grčiji neizogibna nova ministrska kriza, ker je Papa-nastasiu vložil nov predlog zakona o socialnem zavarovanju, katerega venizelistična večina poslanske zbornice pobija najodločneje. Če sporazum ne bo mogoč, bo vlada odstopila.

Kreugerjevo »brodovje« na dražbi

Berlin, 2. junija. 2. Po vesteh iz Stockholma je zbrano Kreugerjevo »brodovje« v stockholmski lukii in pričakuje javne dražbe. To »brodovje« sestoji iz 6 elegantnih in najmodernejših motornih čolnov, od katerih so bili trije Kreugerjevi, trije pa njegovih ravnateljev. V najkrajšem času bo dražba za prodajo teh motornih čolnov.

Alera newyorškega župana

New York, 2. junija. tg. Zaradi preiskave, ki jo vodi poseben preiskovalni odbor proti newyorškemu županu Walkerju, postaja položaj župana Walkerja vedno bolj dvomljiv. Njegov brat je v preiskavi priznal, da si je v štirih letih nabral skoraj pol milijona dolarjev kot »delež« pri pristojbinah mestnih uradnih zdravnikov.

Tokio, 2. junija. 2. Včeraj se je sestal japonski parlament k izrednemu zasedanju, ki ga je otvoril sam mikado. Za varnost zastopnikov in ministrov je bilo poskrbljeno z močnimi policijskimi četami.

Sprejemni izpit za srednje šole

Belgrad, 2. jun. AA. Prosvetni minister je izdal odredbo, naj se sprejemni izpiti za prvi razred srednjih šol vrše od 23. junija.

Privatni učenci, ki se prijavijo za izpit za prvi razred, ga lahko opravijo že pred 25. junijem.

Prosnje za sprejemni izpit je treba vložiti pri šolskih upravah od 20. do 23. junija, učenci iz oddaljenih krajev od srednje šole pa lahko vložijo svoje prošnje do 25. junija.

O tej odredbi prosvetnega ministra je ministrstvo brzojavno obvestilo vse prosvetne oddelke bankskih uprav.

Preventivno cepljenje svinj za prodajo - odpravljeno

Belgrad, 2. junija. AA. Na predlog oddelka za veterinarstvo kmetijskega ministrstva je kmetijski minister zaradi sedanjih gospodarskih razmer odredil, da se do nadaljnjega ukine izvajanje točke 33 pravilnika k zakonu o pobijanju nalezljivih živalskih bolezni. Ta točka predpisuje obvezno preventivno cepljenje svinj za prodajo pred odpremo ali prodajo v Jugoslaviji.

Tobačni kartel na Balkanu

Belgrad, 2. jun. 2. Iz Carigrada poročajo, da se je tobačna konferenca med Grčijo, Turčijo in Bolgarijo, ki se je pričela 22. maja, končala s protokolom, katerega so podpisali zastopniki vseh treh držav. Delo tobačne konference je bilo težavno, ker se je vsaka država protivila, da bi morala znižati svojo lastno produkcijo tobaka, kar je konferenca smatrala za potrebno. L. 1930 je znašala letna produkcija v vseh treh državah 135 milijonov kg tobaka, l. 1931 115 milijonov kg. Med tem pa je konferenca zavzela stališče, da celokupna produkcija vseh 3 držav ostale ne sme znašati več kakor 80 milj. kg. Konferenca je predlagala, da naj od tega odpade na Turčijo 30 milj. kg, na Grčijo 30 milijonov kg in na Bolgarijo 20 milijonov kg tobaka. Bolgarska delegacija je tej razdelitvi nasprotovala, ker njeni kmetje že tri leta niso mogli vnovičiti svojega pridelka. Konferenca je sklenila nadalje, da se ustanovi v Carigradu osrednja prodajna centrala za grški, turški in bolgarski tobak, ki bo v bodoče igrala neke vrste vlogo tobačnega kartela. Obžalovati je treba, da se naša tobačna industrija te za naše gospodarstvo tako važne konference ni udeležila.

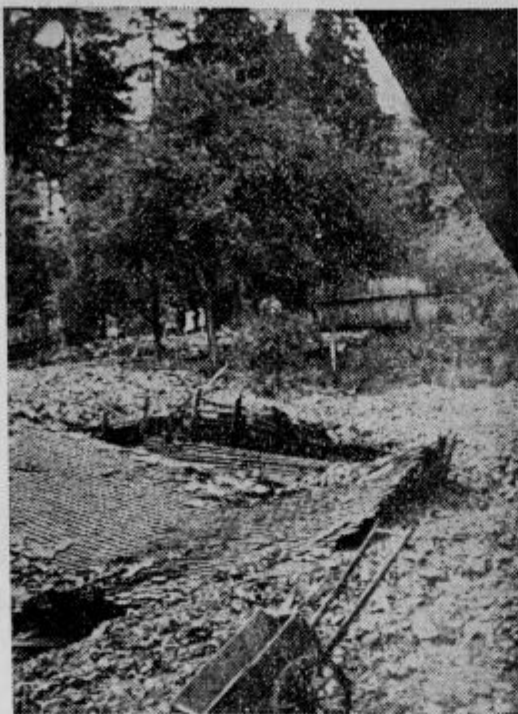
Ura groze v Litiji

Voda udrila iz starega rudniškega rova

Litija, 2. junija.

Danes kmalu po 4 zjutraj je prebivalce, ki stanujejo na litijem glavem trgu, prebudilo močno bobnenje, kakor da bi bila Sava v svojem najhujšem elementu — ko pa so pogledali skozi okno, se jim je nudil strašen pogled: Umazana rjavkasta voda je drla kakor hudournik izpod hriba Sitarjevca po glavnem trgu proti savski strugi ter nosila s seboj težko kamenje. Del litijskega trga je bil pod vodo, posestniki pa so hitro skušali zamašiti vrata z gnojem, da bi na ta način zaprli pot v stanovanja. Na lice mesta so takoj prihiteli gasilci z načelnikom g. Emilom Koprivnikarjem, ki so hiteli reševati, kar se je pač še dalo rešiti...

Katastrofa se je zgodila na ta način, da se je telna voda v hribu Sitarjevca, kjer so, kakor znano, kopali pred 25 leti svinčeno rudo, nabirala po jamah (hrib je namreč skozi in skozi preluknjani). Ker je pa voda po zadnjih nalivih napolnila ves hrib, je danes zjutraj bruhnila na dan. Voda je namreč v jami nad Oblakovo hišo predrla pred več leti zgrajeni betonski nasip ter drla z vso silo, noseč s seboj kamenje, iz jam in nasipov. Pri tem je podrla vrtno ograjo nad Oblakovim vrtom, po-

na dvorišču pri Oblaku.

je voda pridrla pri »Urbanovcu« izpod hriba, tako da so morali postaviti v zemljo pilote. Odnosila je tedaj precej hriba, ki se je usedel nad »Frtico«. Druga slična katastrofa se je zgodila 3. februarja 1896, ko je voda pridrla na litijski trg kar naravnost skozi okna salona Oblakove restavracije. V tistih časih pa je takratna rudniška družba, ki je kopala tod svinčeno in tudi srebrno rudo, povrnila oškodovancem vso škodo. Na vsak način zadene krivda sedanje lastnike, ki se gotovo premalo brigajo za varnostne naprave v svojem rudniku, čeprav na tej strani hriba že delj časa niso pridobivali svinčene rude.

Našemu dopisniku je izjavil o tej katastrofi g. L. Bren, najemnik gostilne g. Modičeve:

Ko sem se nekako ob 4 prebudil, sem čul brnenje, kakor od motorja. Mislim sem sprva, da imajo litijski gasilci svojo vajo z motoriko, nato sem zopet malo zadremal, kar me prebudi silno bobnenje na dvorišču. Skočim napol opravljen iz postelje ter hitim proti dvoriščnim vratom. Ko sem jih odprl, je butnila voda vame in me podrla po tleh, da sem se komaj rešil nazaj v sobo. Takrat je bila moja gostilna že vsa preplavljena z umazano rjavo vodo. Hitro sem zbudil vse druge in šel na trg klicat na pomoč. Tesarski mojster g. Paradiž, ki spi v gospodarskem poslopu gospe Modičeve, se je komaj rešil napol napravljen na pod, sicer bi ga bilo zalilo.

Rinza od steze do rudniškega nasipa.

Pri vrodu v rov, skozi katerega je bruhnila voda.

polnoma zasula krasni vrt, vdrla v vse notranje prostore, tako da so morali zid pri Oblakovem gospodarskem poslopu preluknjati, da je voda lahko odtokala. Voda stoji še sedaj na keglišču in vrtu v starejših časih dobro znane Oblakove restavracije.

Še huje pa je voda gospodarila pri posestvu gospe Julke Modičeve, kjer je nanekala skozi okna v gospodarsko poslopje najmanj tri vagone kamna, umazana blatna voda pa je tekla po stropu keglišča in gospodarskega poslopja, tako da bo treba vse to nanovo napraviti. Največ škode ima najemnik Modičeve gostilne g. Polči Bren. Voda je kar skozi okna vdrla v kuhinjo, kjer je kuhinjsko kredenco vrgla, oziroma odnesla iz enega kota v drugi kot ter uničila in odnesla s seboj vse polno kuhinjske opreme. Voda stoji še sedaj v kletih in na dvorišču.

Komisija občinskih mož je ocenila skupno škodo na najmanj 200.000 Din. Uničena je tudi idilična steza od cerkve proti kopališču, voda je namreč nanekala celo goro kamena na to pot, ki je popolnoma zasuta in bo treba odpeljati par vagonov kamena, da se steza zopet uredi.

Kdo nosi krivdo na tej katastrofi, bo ugotovila komisija rudarskih veščakov. Preden je namreč ta rudnik prešel v last sedanjih lastnikov, je prejšnja lastnica trdila Odendall na Dunaju, ki pa v rudniku ni več obratovala, pustila redno pregledovati jame in jih vzdrževala. Tako je tudi v tej jami, kjer je voda predrla betonski nasip, pred najmanj 12 leti dala ta trdnja zgraditi betonski zid, skozi katerega pa je bila položena železna cev, dako da je voda, ki se je v jami zbirala, lahko nemoteno počasi odtokala. V teku let pa se je nabralo v tej cevi blato, ki je odprtno zamašilo, da voda ni mogla več redno odtokati.

Slična katastrofa se je zgodila prvič leta 1890, ko je bil rudnik Sitarjevca v polnem obratu. Tedaj

Brezposelnost in njene zle posledice

Napad delomržeža z nožem

St. Jernej, 1. junija.

Brezposelnost, ki je zajela najširše plasti našega naroda, je tudi mnogim mladim ljudem podala v roke beraško palico, da sedaj nemirno begajo iz kraja v kraj, se bore za ohranitev življenja in za borni vsakdanji kos kruha. Splašenih oči trkajo na usmiljena arca svojih sobratov in sester in hvaležno sprejemajo darove, ki jim jih — po božjem naročilu — nudijo dobrotni ljudje. Glinjiva je hvaležnost in zahvala mnogih trpečih, a obenem sladko zadoščenje dobrotnim darovalcem, ki si morajo često od svojih ust pritrpati te, ubogim trpinom izročene darove.

Toda ne samo hvaležnost in lepa zahvala, tudi črna nehvaležnost se često pokaže med temi popolnoma. Dogodi se pogostoma, da v ošabni obzornosti zametavajo podarjene darove, godrnjajo, preklinjajo in nastopajo s silo. O, tudi taki nas pogosto obiskujejo in zlasti po hišah, kjer najdejo doma samo ženske, oblastno nastopajo in s surovimi zahtevami izsiljujejo zaželjene darove.

Prihajajo dnevno krepki možje in mladeniči, tožijo o brezposelnosti in težkih časih, a ko jim — sedaj v času največjih opravil na polju — gošpodarji ponudijo delo za hrano in skromen zaslužek, ne marajo nič slišati o tem in se naglo izgube dalje. — Mnogim delo več ne diši in kakor vse kaže, bo ta doba rodila mnogo trajnih delomržežev, ki bodo v nadlego svojim bližnjim še tudi v poznejših, bolj časih. — V dokaz tem izvajanjem naj služi dogodek, ki se je odigral pretekli teden v neki tukašnji gostilni.

V gostilno, ki združuje pod eno streho tudi mesnico, sta sredi dneva vstopila dva krepka, 30 letna mesarska pomočnika, doma tam nekje iz Zasavja. Pozdravila sta, sedla k mizi in zahtevala liter vina. Gostilničar jima je ustregel in takoj sta v redu plačala. V nadaljnjem razgovoru sta se izkazala, kdo sta; kot mesarska pomočnika sta nato prosila gošpodarja, naj ju vzame v službo. Toda go-

stilničar je odklonil njuno ponudbo z utemeljitvijo, da v teh težkih časih še sa mima dela v mesnici in da zato ne rabi pomočnikov. Gosta sta se ujezila, postala nasilna in pričela razgrajati. Da ju gošpodar pomiri, je ponudil vsakemu primerno darilo z željo, naj se napotita dalje. Toda, to je še bolj podžgalo njuno nasilnost, da sta pričela kričati: »Kaj nama mar Vaše darilo, delo nama dajte, delo in zaslužek! Ne marava Vaše milosti!«

»Dobro, pojdiva na polje,« je odgovoril znevogljen gošpodar, »pojdiva na polje, tam je dela dovolj!« — Toda, komaj je to izrekel, je eden izmed nasilnežev naglo vstal, pograbil na mizi velik kuhinjski nož in ga v divji jezi z vso silo zagnal proti dobrodušnemu gostilničarju. Ta se je še pravočasno nagnil na stran, da je nož zgrešil cilj, zadel v kuhinjska vrata in razbil ondi šipe, ki so vdelane v njih.

Po tem dogodku je gostilničar odšel v kuhinjo z izgovorom, da gre po kosilo, a v resnici je skrivaj odšel po orožnike. Ko je orožnik prišel, sta postala razgrajata takoj mirna in ponižna. Želji, naj pokažeta knjižici in se izkažeta, kdo sta in odkod, sta se dolgo upirala a končno le udala sili in ugodila zahtevi orožnika. Komaj pa je mož postavil zagledal aliko in rojstne podatke surovega napadalca, se je zadovoljno zasmejal, prijel moža z obema rokama in mu zaklical: »Aa, pičček, ravno iskali smo te. Tam v Zasavju, kjer si zakrivil rop in najbrže tudi uboj, se zanimajo zate, in eo tudi nam sporočili, naj te iščemo in primemo, če se pokažeš v našem kraju.« — In že mu je postavil vrzel na roke težke verige in ga kljub milim prošnjam odpeljal v kostanjeviške sodne zapore, kjer čaka sedaj plačila za svoja grešna dejanja.

Tako je torej z delomržežimi »brezposelniki«, ki dnevno potujejo skozi naše kraje. Bodimo previdni, da ne bomo zločinskih tipov nasilnežev in lenuhov vzdrževali in redili s svojimi darovi!

Trboveljski rudnik stoji

Trbovlje, 2. junija.

Delo v rudniku je bilo s 1. junijem nenadoma ustavljeno in tudi danes ne delajo. Kaj bo zanj naprej, še ne vemo. TPD se izgovarja, češ, da ni naročil, da železnica ne vzame nič in drugi tudi ne. S pogodbo, ki bi se naj bila sklenila pred dvema mesecema z državo, menda ni nič. Bilo je baje samo začasno nekaj dogovorjeno, določeno pa ni sklenjenega. Sedaj bo pa zopet delavstvo plačevalo račun za tisto omahovanje in vedno odlaganje.

Sodni dan v Slavoniji

Strašno divjanje ciklona - Na stotine hiš porušenih - 5 smrtnih žrtev, 30 hudo ranjenih - Kar ni uničil ciklon, je pobila toča

Osijek, 1. junija.

Ciklonska katastrofa preteklo nedeljo, o kateri smo že poročali, je bila mnogo hujša, kakor se je mislilo prvi hip. Vihar ni divjal samo v zapadnem delu okraja Valpovo, marveč je povzročil tudi v drugih krajih Slavonije in Baranje zelo veliko škodo. Padala je debela toča, ki je skoraj popolnoma uničila vinograde, sadovnjake in polja. Neko ženo z otrokom je nedaleč od Dalja na prostem polju presenetil vihar. Ženo je orkan vrgel na tla, otroka, katerega je mati pri padcu izpustila iz rok, pa je odnesel in so ga drugi dan našli mrtvega precej daleč proč.

V sosednji Baranji je po dosedanjih poročilih najbolj trpela vas Jagodnjak. Več hiš, med njimi tudi protestantska cerkev in ljudska šola, je močno poškodovanih. V Jagodnjaku je porušeno zidovje ubilo nekega moža. Tudi vas Kneževa je zelo trpela. Neka hiša se je popolnoma zrušila in pokopala pod seboj nekega moža, katerega so pozneje izkopali izpod ruševin popolnoma zmečkanega.

V valpovskem okraju so najbolj prizadete vasi Samatovci, Brodjanec in Habjanovci. Prebivalci vasi Samatovci, ki je takorekč popolnoma porušena, so večinoma priseljenci iz Črne gore, Like in Dalmacije, ki so se tu naselili pred par leti in njihove hiše še niso bile izplačane. Vihar je bil tako silen, da je najtrdnjejšo hišo kmeta Ivana Kovačevića v par minutah porušil, kakor da bi bila zgrajena iz papirja. Komaj pet minut je divjal uničujoči ciklon in nato je bilo zopet vse tiho. Vasi pa po ciklonu ni bilo več spoznati. Prebivalci so se mogli še pravočasno rešiti. Stare žene so mislile, da je prišel sodni dan. Od živčev generacije se nihče ne spominja na niti približno tako strašno katastrofo.

Zapadnega dela vasi Brodjanec ni moči spoznati. Vse hiše leže v razvalinah in vas izgleda kakor po bombardiranju s težkimi topovi. Vse je uničeno.

Vas Habjanovci, ki je čisto hrvatska, je tudi

strašno prizadeta. Pero je preslabo, da bi moglo to opisati. Pod ruševinami svoje hiše je izgubila življenje 50 letna Ceca Domanović.

Število smrtnih žrtev v vseh valpovskega okraja znaša pet. V osješki bolnišnici je 30 hudo ranjenih, 150 družinam so hiše čisto porušene, 100 nadaljnjih družin pa je brez strehe, ker so njihova bivališča tako poškodovana, da bo treba temeljite poprave. Ljudje so ostali brez vsakih sredstev za življenje. Zato se ni čuditi, da ljudstvo joka noč in dan...

Iz Filipova poročajo: V nedeljo zjutraj je nad Filipovim in okolico divjal strašen vihar s točo, ki je v 30 minutah vse uničil. Pšenico bodo morali preorati, vinogradi so razbiti in tudi vsi drugi posevki so uničeni. V okolici Karavukova je od 11.500 oralov toča prizanesla deloma samo 1500 oralom. Toča je mestoma ležala na tleh do 15 cm visoko. Posevki so popolnoma uničeni. Ker je Karavukovo že dve leti zaporedoma močno trpelo od povodnji, je velika nevarnost, da bo ljudstvo te hude prizadete občine popolnoma obubožalo. Tudi v južnem Banatu sta vihar in toča posebno po vinogradih povzročila velikansko škodo.

Središče ciklona je bila hrvatska vas Habjanovci. Ljudje pripovedujejo, da je ciklon zadivjal kar nenadoma in zdelo se je, da je prišel sodni dan. Vihar je ruval stare hraste s koreninami in jih nosil daleč naokrog kakor perje, hiše so pa zginjale s površja zemlje, kakor zginejo košček papirja na mizi, če vanje pihnemo. Strašen je pogled v gozdove, koder je divjal ciklon. Od gostega in visokega drevoja je ostalo sem pa tja gloh steblo, vse drugo pa leži vse navskriž po tleh. Od 200 hrvatskih hiš v Habjanovcih skoraj nobena ni ostala ne poškodovana. 80 jih je popolnoma porušeni, ostale so pa močno poškodovane. V Brodjanjih je porušeni 15 hiš, 30 jih je pa močno poškodovanih.

Ljudstvo obupa. Potrebna je nujna ter izdatna pomoč.

Ljubljano poglabljajo

Ljubljana, 2. junija.

Lani je imela Ljubljana svojo največjo zanimivost prav pod Gradom. Gradili so trimostovje in gradili obrežno zidovje do izliva Gradaščice v Ljubljano. Letos je sicer zopet prav dobro poskrbljeno za ljubljanski »firbec«, vendar bodo morali Ljubljančani stopiti skoraj iz mesta, da si bodo mogli ogledati zanimiva dela pri poglabljanju Ljubljanice v Vodmatu. Mogoče bo pri tem celo tramvaj kaj več zaslužil.

Gradbeno podjetje »Slograd« je letos prevzelo poglabitev Ljubljanične struge od stare cukrarnice do 120 metrov niže od vodmatskega mostu. Struga, ki jo bodo letos poglabili, je dolga 1070 metrov. Strugo bodo poglabili do globine 3—4 metre in jo ob levem bregu razširili. V tem dobrem kilometru struge bodo izkopali nad 40.000 kubičnih metrov gramoza, kamena in blata. Kopali bodo s pnevmatičnimi kladivi s pomočjo kompresorjev, to pa zato, ker je v tem delu dno struge po večini iz precej trdnega konglomerata, na katerem le kramp in lopata nicesar ne opravita.

Seveda zahteva poglabitev Ljubljanične obširnih predpriprav, katere so sedaj zahtevale že cel mesec dela. Ker je pri poglabljanju prva potreba, da je struga suha, so se najprej lotili jezov, oziroma zagatnih sten. S pomočjo teh so zaprli strugo tako, da dotekajo v ta del struge le še kanali, ki se ob za poglabitev določeni strugi izlivajo v Ljubljano. Pri cukrarni so napravili gornjo steno, oziroma začasno zatvornico. Ta zatvornica mora biti seveda močna, saj se bo vsa voda, ki se bo iztekala iz

mesta v strugo, morala obrniti nazaj in teči v Gruberjev prekop. Zato je zatvornica pri cukrarni iz betona in je prav za prav močan jez. Jez je že v dveh tretjinah dograjen, čez nekaj dni pa bodo zabetonirali tudi še srednji del. Za sedaj teče skozi jez še voda skozi nalašče narejeno odprtino, ko bo pa jez dograjen, pa bodo zaprli seveda tudi to. Veliki zbiralni kanal, ki teče ves čas za levim obrežnim zidovjem in kateri se steka z a tem začasnim jezom v strugo, pa bodo napeljali tako, da bo tekla čez jez v gornji del struge nazaj.

Drug jez, oziroma zagatno steno pa so zgradili dobrih sto metrov niže od vodmatskega mostu na Kodeljevem. Tam so zaprli strugo z nad 1 m široko steno ilovice, ki je stlačena med močnimi plohi. Ta stena bo zadrževala vodo, ki bo pristiskala nazaj iz Gruberjevega prekopa. Nad to steno so postavili močen oder in montirali kar tri žrpalke, ki bodo iz struge, katero bodo poglabljali, izpale zaostalo vodo in malenkost, ki bo po malih kanalih sproti dotekala. Preden bodo začeli s črpanjem, pa bodo zaprli tudi zatvornice v Gruberjevem prekopu. Ljubljana ne bo mogla teči niti skozi mesto, niso skozi Gruberjev prekop ter bo začela zastajati. Iz struge v Vodmatu in v Mostah pa se bo voda odtokala naprej. Ker pa ne bo dotoka, bo gladina vode padla za kakih 30 cm; takrat bodo skozi spodnji jez spustili vodo, tako da bo tudi v zajezenem delu struge padla voda za kakih 30 cm. Nato bodo zopet odprli zatvornice v Gruberjevem prekopu, odprtino v spodnjem jez pa zaprli. tako

da voda ne bo več mogla teči nazaj v zajezeni del struge. Na ta način bo prihranjeno mnogo dela črpalkam, ki bodo izpale iz struge le ostanek stoječe vode.

Seveda niso ta dela edina, ki so pri predpripravah potrebna. Ker bodo iz zajezenega dela struge izkopali silne množine kamena, katerega bodo morali celo razstreljevati, tako da bodo porabili več

sto kilogramov smodnika, ter gramoza in blata, bodo ves ta izkop morali tudi odvažati. Vsak dan bo treba odpeljati najmanj 300 voz nakopanega materiala in razumljivo je, da to ne gre niti s konji, niti s tovornimi avtomobili. Zato so zgradili že sedaj ozkotirni in začasni železniški tir, ki pripelje v bližini Mladinskega doma na cesto in gre naprej do velikih gramoznih jam, katere bodo z izkopanim materialom zasuli. Od Mladinskega doma navzgor pa se spušta tir po obrežju v strugo Ljubljanične do vodmatskega mostu. Iz struge bodo po tem tiru vozili z dvema malima 7 in pol tonskima lokomotivama dolge vlake malih vagončkov, katerih je pripravljenih že okrog 50. — V gramoznih jamah, katere bodo zasuli, stoji sedaj okrog 30 stanovanjskih barak, katere se bodo seveda morale umakniti grušču iz Ljubljanične.

Auto povozil družinskega očeta

Pretrjesljiva nesreča se je pripetila v sredo zvečer v Škofji Loki. Iz mesta je odpeljal okoli 7 zvečer tovorni avto trgovca Kašmana. Poleg šoferja se je vsedel 34 letni Kašmanov hlapec Franc Piškur. Piškur je sredi pota prosil šoferja, naj malo počaka, da bo nekaj blaga odložil. Šofer je zavril avto, še preden pa se je avto povsem ustavil, je Piškur že skočil z avta, pri tem pa tako nesrečno padel, da je šlo kolo avtomobila čezenj. Kolo je Piškuru prebilo lobanjo. Prvo pomoč je nudil nezvestnemu ponesrečencu zdravnik dr. Hafner iz Škofje Loke, nakar je ponesrečenca prepeljal neki osebni avto v ljubljansko bolnišnico. Poškodbe pa so bile tako hude, da je Piškur večeraj zjutraj umrl. Bil je oče enega otroka. Nesreča je vzbudila v Škofji Loki mnogo sočutja.

— Bolne žene dosežejo z rabo naravnih »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Ljubljana

Starinarji za Ljubljano se starajo in zdihujejo

Ljubljana, 2. junija.

Ne vem, če je na svetu še kaj mizernejšega, kakor biti takle starinar s tesnim lokalom tam nekje na obrežju Ljubljane in zehajočim dolgočasjem v srcu in na obrazu. Od jutra do večera, dan za dnem takole brezupno na pragu stati ali na stolu pred lokalom posedati in potrpežljivo čakati, da pride kdo, ki bo s tipajočimi prsti obrisal prah s pisane šare, ki se je v teku let nagrmadila okoli njega — ne, starinar pa res za vse na svetu ne bi hotel biti! Nam življenje je tako prehitro zmajalo in postara oblike; starinar pa, se mi zdi, sploh nikoli ne more biti mlad. Vzdušje, v katero se je zagrizel kakor črv, mu v najkrajšem času vsili svojo podobo, svoj pečat. Kmalu, kmalu — in naj bo še tako mlad — skopni vsak kontrast med njim in oguljeno robo, v katero je z vsemi svojimi mislimi in željami, z vsemi svojimi razočaranji in skrbmi kakor živ zakopan. Pravi in osivela barva predmetov, s katerimi kupčuje in se tolče skozi svoje dni, s časom pokrijeja tudi njegov obraz. In še v njegove kretnje, se mi zdi, se zagrizeta in še v njegov glas, se mi zdi, se vtihotapija, da postane čudno medel in hrupav. Kakor da ni od danes. Kakor da je ves ovit v star, preperel plašč — in govori iz preteklosti, iz minulega stoletja...

Sleheri od starinarjev ima v svojem lokaliku nekaj, kar diši po minljivosti in grobovih. Seveda takih reči dandanes nihče več ne kupuje. Brez koristi, a tudi brez škode jim ležijo zdaj po policah in izložbah — in prah pozabnosti lega nanje in zob časa tiho gloje na njih. Polagoma so se tako privadili nanje, da jih skorajda pogrešati ne bi mogli več. Kakor zaprašeni ornamenti v zaprašenem okvirju njihovega življenja so jim —

Niti za stare zemlje ne zasluži...

Stopil sem pred izložbo prve trgovine in se nehoti nasmehnil ob pogledu na najrazličnejšo kramo, ki je razstavljena tam — očem mimoidočih na vpogled in v skušnjava. Čudo božje, sem strmel in zmaljal z glavo, čudo božje, ni se res še najdejo na svetu ljudje, ki jim takele reči delajo skomine? — Stare (ne starinske!) ure, polomljene svetiljke, pipe za sod, okružene vaze, krvavi zvonci, klešče, doza s konjsko glavo, ogromni uhani (iz pločevine, če se ne motim), podkve, skrivljeni žebelji, steklene, posamezni deli raznih predmetov, ki jim niti imena ne vem, itd. Vse brez reda in sistema. Čez in čez pokrito s prahom, rjo in osamelostjo. Sredi te ropotije pa dominira in se šopiri kakor buržuji med proletarci — veliko staro odlikovanje. Sam Bog ve, kako je začelo med to pisano družino. Zaradi klavna konca nekdanje slave in časti starega odlikovanja! Minljivost...

Pri vhodu v lokal bi se bil kmalu spodtaknil nad staro gumijasto cevjo in zarjaveli obroči od sodov, ki so menda tudi zato tam, da vabijo kupce v trgovino...

»Dobro dan!«

Peplnatost siv obraz starega moža, podobnega očiveli mumiji, se je izluščila iz temnega ozadja in me s kalnimi očmi sumljivo premotril od nog do glave. Gube na čelu so se mu poostirile, na osineli ustnih pa mu je rastle nekaj kakor velik, osorno zveržen vprašaj.

»Dobro dan!« sem ponovil in mu hotel prijazno seči v roko. Toda takšnih formalnosti in vljudnosti mož očitno ni vajen, kajti prav nič ni reagiral na mojo kretnjo. To pa me ni plašilo. S podvojeno prijaznostjo sem skušal premostiti prepad nezaupljivosti med nama. »Napisal bi rad nekaj o starinarjih za časopis. Prosim, povejte mi kaj! Kako gre s kupitjo?«

Osorne gube na starinarjevem obrazu so se za spoznanje ublažile. Stopil je iz rezervirane poze in izpregovoril z neskončno trudnim in ubitim glasom. Se nikoli v življenju nisem slišal tako trdnega, tako ubitega glasu.

»Zanič gre kupitja, tako zanič, da bolj zanič iti ne more! Davki so veliki, najemina visoka — zaslužka pa toliko, da včasih niti za stare zemlje nimam.«

»Kaj pravite?« sem se šudil. »Ljudje pa trdijo, da delate starinarji sijajne kupitje in dobičke.«

»Nesramna laž!« se je razburil in v očeh mu je zagorelo nekaj kakor sveto ogorčenje. »Ljudje

govorijo tja v en dan — sami ne vedo kaj. Če vam rečem, da gre kupitja zanič, potem gre zanič!« Čudno neskladje to: njegov jedki gnev in njegovo neskončno trudno, ubito govorjenje.

»Je vaša trgovina že stara?«

»Stara pa je, stara. Že 24 let obstoji.«

»So bile kupitje pred vojno kaj boljše?«

»Seveda! Saj sem plačal takrat komaj 200 kron najemnine za vse leto. Zdaj moram pa plačati 1000 Din vsakega četrta leta. In davki, davki...«

»Potem je res hudo,« sem pokimal, čeprav mi v računu nekaj ni šlo vkup. »Pa kako potem izhajate in zmagujete vse to, če včasih niti za stare zemlje ne zaslužite?«

Skomignil je z ramami: »Kakor paš vem in znam!«

Ozrl sem se po trgovini. Po stenah je viselo nekaj oguljene obleke, po kotih in policah pa je bilo razmetanih še vse polno podobnih reči, kakor sem jih videl v izložbi.

»Dobite dovolj stare obleke na prodaj?«

»Če bi imel denar, bi jo že dobil. Tako pa...« Resignirano je opazil z očmi svojo revščino in pristavil: »To je vse, kar imam!«

»Ali gre vsem starinarjem tako zanič, kakor vam?«

»Vsem že ne. Dva imata svojo hišo. Njima si prvega vsaj ni treba ubijati glave, kje bosta dobila denar za najemnine. Drugim pa ne gre dobi boljše ko meni. Vsekakor pa gre meni najslabše. Zena mi je bolna že 11 let. Že pet let ne more sama jesti; kakor otroka jo mora pitati postrežnica.«

Njegov glas je postal tako zagrenjen, da me je žgoče spreletelo. Poslovil sem se naglo in še dolgo mi je kakor ubit zvonec donel po ušesih jek njegovih poslednjih besedi:

»Če bo šlo tako dalje, bom morda kmalu pustiti vse in potrkati na vrata mestne ubožnice tam v Japljevi ulici!«

O življenju ostalih starinarjev pa prihodnjič kaj.

Kaj bo danes?

Drama: »Leda«. Red A.

Opera: Zapra.

Hotel Mikli: Društvo »Krkac«. Literarni večer Ivana Zorca. Ob 20.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hovevar, Celovška c. 34.

*

◊ Namesto venca na krsto pok. g. Ivana Pengova je darovala rodbina Ložar 300 Din akademski Vinčencijevi družbi. Srčna hvala!

◊ V Kraljestvu Zlatoroga — Od jutri dalje, se prične predvajati v veliki dvorani hotela Union ta veleznimiv alpsko-propagandni film, ki ga je izdelal v svojem lastnem laboratoriju Turistovski klub Skala. Opozorjamo vse posetnike ljubljanskega velesejma, da si to edinstveno delo ogledajo. Film predvaja Kraljevski odbor Rdečega križa pri izredno nizkih cenah od Din 4.— dalje.

◊ Starše srednješolcev opozorjamo, da imajo priliko poslati med polticami svoje otroke na morje v državno letovisje v Martinšči pri Sužaku. Oskrba za ves mesec stane 750 Din, v juliju se sprejemajo dečki, v avgustu deklice. Podrobne podatke dajejo ravnateljstva ali pa vodja ljubljanske skupine prof. dr. Novak na realki. Prijavitelj se je treba takoj.

◊ Velesejski pošto-brzojavni in telefonski urad bo posloval na sejmišču Ljubljanskega velesejma od 4. junija do 13. junija t. l. Uradne ure bodo sledeče: 1. za vso pošto, telegrafsko in telefonsko službo dnevno od 9 do 18, 2. za blagajniško službo pa od 9 do 17.

◊ Asfaltni pločnik okrog mestne hiše in spomenika kralja Petra še danes, skoraj 1 leto po odkritju spomenika, ni popravljen. To ne dela na tujce baš najboljšega utisa. Tudi tromostovje bi se moralo že dovršiti in zlasti srednji most na en ali drug način urediti.

◊ Kopalne obleke, damsko perilo, torbice, rokavice in nogavice, ima najceneje Sterk nasl. Karmičnik, Stari trg 18.

◊ Prostor okrog ilirskega stebra so pred kratkim poživil s primernim živim zelenjem, ki so ga vsadili med ogelne stebre. Da bo okolica stebra v resnici dovršena, bi bilo treba vse prostor okrog stebra tlakovati z običajnimi malimi

veške zadovoljnosti. Elegantno vzpeta aluminijasta krila nedolžno vladajo lovijo snežinke, da se človeku čudno zadi pomisliti, da nas nosijo v ozračje s 150 km hitrostjo na uro.

Kot praviljen srednjeveški grad s svoje skale tako smo nenadoma zasijali izven oblaka in bleščeč val solca nas je sprejel nad krasno belo mlečno golo planjavo oblakov pod nami. Kakor da se v nebeškem območju gore in strmine ustvarjajo in izginjajo v sekundah, tako se je prerival vsemir pod nami. Naša zračna trdnjava se je sprehajala po tej lepoti le v obliki nemirne, a vedno enake sive sence.

Svetovje pod nami se je začelo prerivaje odpirati. Kot da je tragedija vulkanskega izbruha v območju vsemirja le izraz vsegomečnega trenutnega hotenja, tako so začeli plesati oblaki pod nami in ustvarjati grozota žrela in zopet prekipevajoče čaše energije in življenjskega veselja.

Med to igro vsemirja je zdaj pa zdaj zasijala majhna krpa človeškega bivališča, bili smo v taki višini, da ni bilo mogoče opaziti niti trobice življenja na tej ubogi zemeljski plasti nemške domovine. Kot v posmeh v ozračje in njegovemu mističnemu igranju, kjer je že najbrž trenutek pravzaprav večnost in večnost trenutek, nam je zasijala zemlja v svoji kruti, nerodno stisnjeni obleki. Noben košček zemlje ni več svoboden, vsaka ped zemlje je odmerjena in vsak potok je nerodno, nenaravno stisnjen v svoje regulatorne oblike. Iz odmerjenega, posekanega gozda niti eno drevesce več ne štrli v zrak osamljeno in človeku se nenadoma stesni srce, ko pomisli, kako se ptički, metuljčki in drugi fantastični krasilci božjega stvarstva še upajo spustiti na to tako tragično razsekano in materialistično neveselinsko zemeljsko oblo. Vse ceste in pota so ravna in ostro začrtana v najkrajšo smer in ubogi človeški ljud niti toliko ni več svoboden, da bi si v svoji monotonni vsakdanjosti dovolil le trenutek fantazije in romantičnega razpoloženja.

Cerkvice na gričkih gradovi v gozdovih Harza pod nami zapuščeno samevajo. Komaj da človeško oko še razloči stezo in stezice, ki vodijo do teh »svetih« polpreteklih mistike in čarobne poezije. Izžeta zemeljska plat danes nosi le še kot igravke bržečele železnice in na svojih ujetih rekah zadim-

je kulturna potreba vsake redoljubne gospodinje

Maribor

◊ Novo palačo Hranilnice dravske banovine je večeraj popoldne blagoslovil prevz. vladika lavantinski dr. Andrej Karlin ob asistenci stolnega župnika msgr. Umeka in ravnatelja bogoslovja, stolnega kanonika dr. Cukale. Po blagoslovu je pozdravil predsednik upravnega sveta Hranilnice dr. Bartol prevz. knezoškofa dr. Karlina, podbana dr. Pirkmajerja, senatorja dr. Ravniharja, msgr. Umeka, dr. Cukalo, oba okrajna načelnika in druge goste.

◊ Nedeljene uradne ure v študijski knjižnici. S 6. junijem se uvedejo v študijski knjižnici nedeljene uradne ure, kakor so uvedene v ostalih mestnih uradih. Čitalnica ostane za dobo šolskih počitnic zaprta. Knjige se bodo izposojale po dvakrat na teden, vsako sredo in soboto od 8 do pol 13. Posebne želje uporabe knjižnice naj se javijo ravnateljstvu.

◊ Dan Rdečega križa priredi tukajšnji mestni odbor Rdečega križa dne 4., 5. in 6. t. m. s pobiranjem prispevkov po trgovinah, obratih in uradih. Nabirali bodo nosili znak Rdečega križa ter bodo imeli nabiralne pole, opremljene z društvenim pečatom in s podpismi društvenih funkcionarjev.

◊ Na pragu življenja. Z ulic so zadnje čase čisto izginile prešerne in vesele skupine mladine, ki je tvorila glavni kader promenade. Srečujemo te znane obraze le še posamezno v parku s knjigami v rokah in skrbipolnim izrazom v očeh. Matura je pred vrati, prične se že prihodnji teden. Na vseh mariborskih srednješolskih zavodih bo maturiralo 238 mladih ljudi. Humanistična gimnazija jih pošlje k maturi 47. realka 27. realna gimnazija 20, moško učiteljske 45, žensko učiteljske 59 in zasebno učiteljske šolskih sester 30.

◊ Ljudski oder v Mariboru. S predstavo, ki bo v soboto ob 20 v dvorani Zadržno gospodarske banke, zaključuje mariborski Ljudski oder letošnjo sezono. Ljudski oder je tokrat znižal cene vstopnin, da tako olajša obisk zaključne predstave vsem svojim prijateljem. Na svoje delo v pretekli sezoni lahko gleda Ljudski oder s ponosom. V tej sezoni, ki je bila deseta od obstoja tukajšnjega Ljudskega odra, ni njegovo delovanje ostalo neopazeno. Delal je vztrajno, nastopal v Mariboru in gostoval v okolici, dasi ni v polni meri užival podpore pri onih, ki bi mu jo po svojih močeh lahko in celo morali nuditi. Pokazal je tekot svoja delovanja neko zdravo odersko tendenco, kar se kaže repertoarja in igre. Dosedanje delo in vztrajna pot Ljudskega odra navzgor nudita jamstvo, da bo drugo desetletje, v katerega stopa Ljudski oder, dalo Ljudskemu odru spridevalo važnega prosvetnega činitelja v naši odbravski prestonici. Ljudski oder je prepričan, da bodo njegovi prijatelji v soboto, dne 4. t. m. napolnili dvorano Prosvetne zveze ter s tem dali priznanje idealnemu stremljenju odra in nove pobude za bodoče.

◊ Oskrba Maribora z mlekom. V sredo popoldne se je vršila v posvetovalnici mariborskega magistrata anketa glede oskrbe Maribora z mlekom in glede pričetka delovanja lanske leto ustanovljene mlekarke zadruge. Anketa so se udeležili mestni načelnik dr. Lipold, podnačelnik R. Golouh, banovinski referent za mlekarstvo iz Ljubljane inž. Pavlica, vodja Zdravstvenega doma dr. Vrtovec, načelnik mlekarke zadruge posestnik Janžekovič ter člani inž. Kovčič, veleposelnik pl. Jurkovič, Vollmayer in drugi. Referent inž. Pavlica je poročal, o pripravljenosti banovine, da bo podprla zadržno mlekarstvo z večjim zneskom, čim bo pokazala znake uspešnega dela; podal je tudi nekaj važnih smernic za delo na polju zadržnega mlekarstva. Za mestno občino je zagotavljal načelnik dr. Lipold, da bo zadrugo v vsakem oziru podpirala, ker je vprašanje oskrbe Maribora z zdravim mlekom pereče in važno. Do končnih sklepov na anketi ni prišlo; pokazalo pa se je, da stvar do-

kockami. Tako bi tudi blato ob deževju okrog stebra izginilo in bi se ustvaril ugoden prehod iz Vegove ulice na Emonske ceste.

◊ Pogrešan otrok. Čevljarškemu mojstru Antonu Kaplu na Ilzinski cesti je v sredo izginil 7 letni sin Zvonko. Deček je odšel opoldne z doma in se potem ni več vrnil. Oče se boji, da se je s sinko šel morda kopat, pri tem pa utonil. Oče in policija prosita, naj bi vsakdo, kdor kaj ve o otroku, to sporočil.

ljene parnike z neukusnimi vlačilci. Le človek sam, gledan s tisočmeterske višine, je zanimiv, ker je na svojih vozilih tako tragično srečan, kot da je mravljia, ki se je v preveliki zasoplenosti obložila s prevelikim bremenom, a ga krčevito drži in vleče, ker preveč skrbi za svoje drage svojega bivališča.

Spomnil sem se obiska pri Junkersu v Dessau-u in razgovora z enim vodilnih inženjerjev te svetovne letalske tovarne. »Wir Deutsche verlangen besonders eine gründliche ethische Erneuerung unserer Rasse. Dieser Standpunkt verfolgen wir bei ganzem unseren Arbeitsplan — mi Nemci hočemo predvsem popolno etično prenovljenje nemške rase. Ta cilj zasledujemo pri vsem svojem delovnem načrtu.« Naše letalo je eno otrok Junkersovih rok v Dessau-u. V nekaj desetletjih bo zračna plovba tako razpredena kot je danes železnica. Ali je imel moj dessauski mentor v vidu veliko tiranijo, v katero je danes vkovano vse zemeljsko državljanstvo. Kot je svobodna jadrnica na morju, planinar v območju neoskrunjenega planinskega raja, tako je danes svoboden avijon in njegov pilot v sferah vsemirja.

Kot nenaden sunek so pred mojimi očmi zdrsele kot film vse zgodbe berlinske ulice in njenega neiskrenega obračunavanja. Kot hrupav glas zakrknjenega, zagrenjenega asketskega pesnika je donelo v mojih ušesih pridigarstvo dessauskega inženjerja. Kdaj se bodo piloti in patrijarhi velike svetovne letalske industrije spomnili, da je ljudem treba znova vrniti prisrčnost in enostavnost priprostitih otrok božjih.

Kakor da je zaupanje v bodočnost prelepo, se je letalo nenadoma začelo sukati. Kot dolga kaša se je zvil pred nami Ren, na levi je nenadoma iz oblakov tovarni in dima vzkipela kolnska katedrala, še nekaj slajnih igračkaj z plesejem obzorja in elegantno smo pristali tik pred izhodom modernega zračnega pristanišča.

Ko sem zapuščal letalo, sem nehoti obstal ob zgradbi, po kateri mi bo najbrž tako kmalu domotožje. V daljavi sem še opazil igro oblakov in bil sem vesel pilotov, ki so mi omogočili tako lepo igro čustev, dasi nisem bil siguren, ali sem doživljal resnico ali pa sem zidal le — gradove v oblake.

zoreva ter je obilo dobre volje za nadaljnje delo v započetem pravcu. Med okoliškim prebivalstvom vlada za zadržno prodajo mleka mnogo zanimanja, istotako pa tudi med meščanstvom, ki si želi na trgu dobrega in zdravega mleka. Kakor kažejo sedanjí znaki, je zadruga že iz početnih težav; v teku so že pogajanja za prostore zadržne mlekarne s pivovarno Union, ki potekajo ugodno.

◊ Tragična smrtna nesreča. Huda usoda je udarila znano in ugledno rodbino župana Vizoviškega iz Nove vasi pri Mariboru. V sredo zvečer se je smrtno nesrečila hčerka Marica, uradnica pri železnici. Vozila se je s kolesom po končani službi domov v Novo vas. Malo pred domom jo je zadela usodna nesreča. Padla je s kolesa ter udarila ob trda cestna tla s tako silo, da je obležala nezvestna. Mimoidoči so jo kmalu našli ter spravili na dom. Prestrašeni domači so takoj poslali po rešilni voz, vendar ni nihče mislil, da bodo poskodbje radi padca s kolesa smrtne. V bolnišnici so ponesrečenko takoj po sprejemu rentgenizirali ter dognali, da ji je dvakrat počila lobanja. Nastopilo je nevarno notranje krvavenje in uboga mladenka je malo pred polnočjo umrla, ne da bi bila prišla k zavesti. Tragična nesreča in smrt simpatične, komaj 19-letne Marice, je globoko pretresla vse številne znance in prijatelje Vizoviške rodbine. Pokopana bo jutri v soboto ob pol 4 popoldne ter se vrši sprevod iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče v Radvanju. Naj počiva v miru, hudo prizadeti rodbini, s katero sočustvuje cela okolica, naše globoko in iskreno sožalje.

◊ Umrla je v Dravski ulici 15 dvor po pomožnem strojniku Ivana Simič. Pokojna, ki je bila blaga in spoštovana žena, je dosegla starost 60 let. Pogreb se vrši danes popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče. Svetila ji večna luč, žalujočim naše sožalje.

◊ Za revne dijakke je daroval v naši upravi vrli podpornik mariborskega dijaštva g. ravnatelj Josip Ajdič dinarjev 100. Prisrčna hvala v imenu prizadetih dijakov!

◊ Kolporterji se sprejemajo za razprodajo našega lista. Javiti se je v upravi na Koroški c. 1.

◊ Poučna razstava. Razstava perila, vezenin in rib na zavodu »Vesna« se vrši dne 5. in 6. t. m. Odprta dnevno od 8 do 12 in 14 do 18.

◊ Mesto vrane usmrtilo očeta. Včeraj se je vršila pred mariborskim okrožnim sodiščem razprava proti Jenő Kerčmarju iz Sela v Prekmurju. Obtožen je bil radi očetomora, izvršene radi malomarnosti. Tragičen dogodek se je pripetil dne 19. marca 1932. Omenjenega dne je prihitel obtoženi Jenő na vse zgodaj v Fokovec na orožniško postajo ter izpovedal, da je izvršil njegov oče Adam samoumor. Orožniki so politeli na dom nesreče ter našli mrtvega logarja Adama Kerčmarja sedečega na klopi poleg okna. Na zatilniku je imel smrtno rano, prizadeto od strela. Dasi je položaj mrtveca izključeval domnevo samomora, je vendar tudi žena pokojnega, Terezija, zatrjevala da si je končal njen mož življenje sam radi družinskega prepira. Šele ko so orožniki obe-ma, materi in sinu, napovedali aretacijo, ter zashlihi tudi sosedo, je prišlo na dan, da je postal pokojni Adam Kerčmar žrtev nesrečnega slučaja. Sin Jenő je hotel ustreliti vrano, ki je sedela na drevesu tik hiše. Komaj pa je snel nabito puško s stene, je zagrmel strel ter po nesreči zadell očeta v tilnik in ga na mestu usmrtil. Izkazalo se je nadalje tudi, da je vladalo med pokojnim in njegovim sinom najlepše razmerje ter je vsaka zločinska namera izključena. Radi tega je obsodilo sodišče obtoženca samo na tri mesece zapore in še to pogojno, in sicer za tri leta.

Celje

◊ Stanje brezposelnih je padlo od 919 moških na 852, pri ženskih delovnih močeh pa je ostalo stanje neizpremenjeno 153, tako da je celotno stanje brezposelnih sedaj 1005.

◊ Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrl v četrtek 2. t. m. v starosti 65 let Černoša Jurij, posestnik v Rogatu. — Isti dan je umrla na Bregu v starosti 67 let zasebnica Ana Schlosserjeva. — Na Ostrožnem je umrl v četrtek 2. t. m. posestnikov sin Breznik Anton. — Umrliim blag spomin, žalujočim preostalom pa naše iskreno sožalje.

◊ Nov športni klub v Celju. V nedeljo 23. maja se je vršil v Narodnem domu ustanovni občni zbor športnega kluba Jugoslavija. Predsednik pripravljalnega odbora g. Kunje je obrazložil v kratkih besedah delovanje pripravljalnega odbora. Za njim je g. Pieteršek prečital klubova pravila. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Zerovec Franjo, za podpredsednika pa g. Černe Ivan.

◊ Nočno lekarniško službo ima od sobote 4. t. m. naprej do vštete petka 10. t. m. lekarna Pri orlu na Glavnem trgu.

◊ Umrla je v preteklem mesecu v Celju 36 oseb in sicer 31 v javni bolnišnici, 4 v mestu in 1 v vojaški bolnišnici.

◊ Skropite ceste! Apeliramo na občinski odbor okoliške občine, da da škropiti ceste v Zavodni ne samo do stopnje pri hribu Sv. Jožefa, kjer ni tako velikega prometa, ampak tudi glavno cesto proti Rogški Slatinu, tako da ne bomo stanovalci Zavodne prisiljeni poleti imeti ob lepega vremenu zaprtih oken. Komaj smo se rešili smrada po odpadnih vodah z Westenove tovarne, pa smo prisiljeni zaradi neznoznega prahu čepeti za zaprtimi okni. — Stanovalci Zavodne.

Ptuj

Požar. Pri Juriju Filipanju, kočarju v Jurovih, je izbruhnil dne 29. majnika t. l. opoldne požar, in vpepelil stanovanjsko poslopje. Požar je nastal radi tega, ker je gospodinja preveč zakurila peč, kar je povzročilo, da se je vnel lesen dimnik in za tem s slamo pokrita streha. Razširjenje ognja na sosednja poslopja je preprečilo domače prebivalstvo, ki je prihitelo na kraj nesreče. Škoda znaša 18.000 Din, ki je pa le deloma krita z zavarovalnico.

Nalezljiva bolezen. V Ptujju je izbruhnila difterija. V bolnišnici je že veliko otrok, ki so jih spravili v izolirnico.

Ni ga dneva brez nesreče. Ponesrečil se je Tomaž Ogrizek, zvaniknik tukajšnjega okrajnega načelnika. Vozil se je s kolesom z Vurberga in padel. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili pretres možganov. Njegov stanje je zelo nevarno ter je ponesrečenec še vedno v nezvesti. Ravnatoko so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico viničarja Ivana Potora iz Gorenjskega vrha v Haložab. V gozdu je sekal drva in si je pri delu po nesreči popolnoma razmesaril desno roko.

LUTZ - PEČ

Ing. Guzelj, Ljubljana VII

Med Berlinom in Parizom

(Ruda Jurčec.)

Gradovi v oblakih.

Z Luftanso Berlin—Köln.

»Gospod Ruda letalo za Berlin—Köln—Paris je pripravljeno za odhod. Izvolite zasedi svoje mesto.« — in boy mi je odvezl prtljago in me odvedel v naslonjajo v letalo. Živčna napetost pričakovanja prvega potovanja z letalom se nenadoma raztegne v neko čudno naslado poslušanja silnega brunenja trimotornega letala. Aluminijasta vrata so zaloputnila za nami, letalo je začelo drseti in komaj se je bilo mogoče še ozreti na ostalo brodovje bkrati odhajajočih letal za London, Hamburg in Rigo. Ves Tempelhof je s svojimi hangarji, polnimi srebrno elegantnih zračnih orjakov zasijal za nami, kakor da je bil vesel igre svojih največjih aluminijastih otrok, ki so ravnokar orjaško začeli za svoj vsakodnevni običajni izprehod.

V silnem vzponu smo se nenadoma dvignili nad Berlin. Gedächtniskirche Kurfürstendama je kmalu popolnoma »skopnela« v deževno mračnost Berlina in še trije močni sunki letala in bili smo v popolni sivini oblakov. Sopotniki so mirno razgrnili svoje časopise, da se potope v banalnost zemeljske oble pod nami, tovarništvu-novinarju iz Pariza je vožnja že tako enostavna, da je kmalu začel zibati svojo glavo obenem vzporedno z zibanjem letala in kmalu utonil v brezbržni spanec. Holandski kanonik in nemška dijakinja pariških šol, ki se v soboto vozi iz Pariza v Berlin domov in v ponedeljek nazaj, sta z menoj radovedno sledila poteku vožnje.

Uho se kmalu privadi bučanju motorjev, oko umirjeno opazuje nervozno iskanje radio-telegrafista, ki najbrž išče usodno zvezo ugotovitve položaja in melanholično svečano razpoloženje se kmalu razprede v velikušno meditacijo o čudni zakonitosti narave in ustvarjanju človeške civilizacije v okrilju njene naklonjenosti. Silna gumijasta kolesa, ki so nas zdrsela od zemeljske oble še zmiraj prijetno vrtijo in njih tovarniška »namka« Goodyear — srečno letos — skoraj da nagajivo zvenijo v nastajajoči nijansi naravne člo-

Dnevna kronika

Dijaško marijansko zborovanje v Št. Vidu in Celju

Obveščamo vse kongreganiste in kongreganistkinje, da se še pred zaključkom šole javijo svojim gg. voditeljem, da se bodo udeležili počitniškega zborovanja. (Vabljeni so tudi akademiki in akademice, ki so člani kongregacij. Prijavijo naj se na naslov: Vodstvo dij. Mar. kongr. v Marijanišču v Ljubljani.) — Opozorjamo, da se bodo pred zborovanjem vršile za kongreganiste duhovne vaje v Št. Vidu od 22. julija zvečer do 26. julija jutraj. Prijavili so se že tovariši iz Koroške in iz vse Slovenije. Predavatelji so prvovrstni. V naši sredi bo vse dni ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman. Zborovanje za kongreganistkinje v Celju bo od 27. jul. zvečer do 29. jul. Dijakinje, prijavite se takoj pri svojih gg. voditeljih dij. kongregacij! Oskrba in prehrana v Št. Vidu in v Celju bo brezplačna. Ob tej priliki prosimo svoje dobrotnike, da nam prispejajo s podporami na pomoč.

V KAZINI BLED

se vrši v soboto dne 4. t. m. zvečer
OTVORITVENI KONCERT
svetovno znane kapele »HERSE«

Koledar

Petek, 3. rožnik: Srce Jezusovo. Pavla, de-rica.

Novi grobovi

† V križevcih pri Ljutomeru je umrla v četrtek 2. junija ob petih zjutraj blaga Slavica mamica, daleč naokoli v vsej križevski fari znana in od vseh, ki so jo poznali, spoštovana. Dosegla je redko in častljivo starost 84 let. V vsem svojem življenju je poznala samo dvoje: delo in molitev. Vsa njena skrb in ljubezen, je bila posvečena strogo katoliški in slovenski vzgoji svojih otrok, od katerih je Matija vseučiliški profesor in prelat v Ljubljani, v slovenskem javnem življenju znana ter odlična osebnost, drugi sin Anton je vzoren gospodar na domačem posestvu in ugleden mož v vsej križevski fari in tudi v sosednjih župnijah. Tudi obe hčerki sta v čast in ponos blagopokojni Slavicevi mami. Prva pomaga pridno bratu na posestvu, druga pa je poročena v Ključarovecih z uglednim možem. Pokojna Slaviceva mamica je bila vzorna žena skozi vse svoje življenje. Zadnja leta je preživela edinole v molitvi. Njeno dobro srce je bilo odprto vsem, ki so se zatekli k njej, in nihče ni odšel prazen rok. Od pomladi je pričela, dasi trdnega zdravlja, bolehati, dokler ni zatisnila, obdana na smrtni postelji od hvaležnih svojcev, svoje trudne oči. Gotovo bo vsa križevska fara zbrana ob njenem pogrebu ob 9. ko bodo nje-ze zemeljske ostanke pokopali na domačem far-nem pokopališču. Blagi rajniki bo ljubi Bog plačal vsa njena dobra dela, ki jih je v svojem življenju storila svojem in drugim. Težko prizadetim ža-lujočim naše iskreno in globoko sožalje. Naj počiva v Bogu!

Trajno kodranje!

SAMO ŠEST MINUT

ostanete pod patentnim
z avtomatskim hlajenjem
opremljenim aparatom v

DAMSKEM SALONU »FANCI«

Ljubljana, Aleksandrova cesta 4 (pasaža)

Friziranje, manikiranje, masaža

Ostale vesti

— Službeni pogoji v južnih krajih. Ker se stalno širijo vesti, da so službeni pogoji v južnih krajih nje domovine slabi in da naša dekleta, ki ho-dijo tja v službo, zaradi tega pogosto zaidejo na slaba pota, je »Zveza univerzitetno izobraženih ženc vprašala svoje sekcije v onih pokrajinah, ka-ko je z zaposlitvijo Slovencev, gospodinjstkih pomoč-nic, izven naše banovine, predvsem v južnih krajih države. — Prejeli smo sledeče odgovore: Sekcija Sa-bac piše: Zaposlitev Slovencev, gospodinjstkih pomočnic, pri nas ni mogoča, kajti vsa mesta so za-sešena po dekletih iz bližnjega Srema. V javnih lokalih, t. j. v gostilnah in kavarnah, je nameščen moški personal; ženske, zaposlene v takih lokalih, so na slabem glasu. — Sekcija Novi Sad: Infor-mirali smo se glede zaposlitve Slovencev v našem kraju, odgovor je nepopoln. V Novem Sadu sa-mem je okoli 400 deklet raznih poklicev brezposel-nih. Za posredovanje pride v poštev le borza dela, privatnih posredovalnic Vam nikakor ne moremo priporočati. — Sekcija Skopje: V Skopju ne eksistira nobeno zavetišče za brezposelne, niti or-ganizacija, ki bi preskrbovala službe. Naša sekcija bo po »Zvezi« pokretu v Skopju prevzela to nalogo. Javljali Vam bomo naslove poštenih dru-žin, ki nudijo stalno službo, primerno plačo in do-bro nadzorstvo. Službe v kavarnah in hotelih ne priporočamo, kajti nadzorstvo v teh lokalih nam ni mogoče. Sporazumeli smo se tudi z Borzo dela, ob-ljubila nam je, da bo naše delo v vsakem oziru pod-pirala. V tem času ni v Skopju na razpolago no-bene službe, kajti vsled neugodnega ponedelja od-haja večina družin za dva meseca na letovišče. — Ker je to vprašanje brez dvoma važno za naša de-kleta, se je Z. U. I. 2. odločila, da te odgovore objavi.

— 25 letnico mature proslavimo letos matu-rantje ljubljanske realne letnika 1907. Da se ta spominški dan primerno izvrši s polnoštevilno udeležbo, vabim na pobudo tovaršev vse matu-rante in »jihove sosolce, da naznanijo takoj svoj točen naslov in event. predloge za kraj in datum proslave, na naslov: Ing. Jožko Kobi, Ljubljana, Gospodarska cesta 4.

— Dva požara pri Vinici. V noči od 16. na 17. maja pogorel je g. Mikulič iz Vinice čebelnjak, v katerem je pogorelo 28 panjev čebel. Lastnik trpi obšutno škodo. G. Mikulič je priznan čebelarški strokovnjak, ki je svoje izdelke večkrat razstavil na ljubljanskem velesejmu. — V noči 17. maja pa je zopet nastal požar v vasi Drežnik, kjer je po-gorel sčeden posestnik Muhiča. Za oba požara se sumi, da je zažgala zlobna roka.

— Nevarno se je poskuševal pri padcu s ko-lesa Evzebij Sutlič, zidarski pomočnik iz Vinice, ki se zdravi v kandijski bolnišnici. Na mestu v Zilj-skem klancu, kjer se je zgodila nesreča, je oster in nezavaran ovinec, katerega bi bilo treba teme-ljito popraviti in zavarovati. Čas je tudi, da cestna

uprava in banovina začne z delom pri preložitvi klanca v Ziljah, katero delo je bivali oblasni odbor že čez polovico dovršil, a se po njegovi likvidaciji ni niti malo mislilo na kako nadaljevanje.

— Aluminijevo rudo so našli pri vasi Hrast na kraju »Križevci« in pri vasi Lahinja v Beli krajini. Za stvar se zanima — kakor čujemo — trboveljska premogokopna družba, ki je že začela z raziskava-njem. Dobro bi bilo, da pride tudi v Belo krajino malo industrije. Morda bi tamkajšnji kmet nekoli-ko lažje živel.

D A J Ledeno kavo D A M

— Posledica strele. V noči od torika na sredo je udarila strela v oreh posestnika Jordana v gor-njem delu St. Jerneja na Dolenskem. Od tam je prešla na električno napeljavo, prežgala po noka-terih hišah varovalke, vrgla ven razvodnice in po-nekolik zelo razrušila zid. Poleg materijalne škode je strela s svojim neugnanim divjanjem povzročila ljudem tudi precej strahu, tako da si je nihče več ne želi na obisk.

— Nesreča v kamnolomu. V vasi Razdrto pri Šmarju na Dolenskem se je pripetila večerj do-poldne huda nesreča. V kamnolomu je delal 36 letni posestnik Josip Čoš iz Sapa 26. Naenkrat se je plast kamena udrla in Čoša zasula. Dobil je hude poškodbe po vsem telesu. V bolnišnico ga je prepeljal ljubljanski reševalni avto. Čošovo stanje je skrajno nevarno.

— Veja padla na delavca. Pri delu se je več-raj poneorečil 69 letni Auerspergov delavec Ivan Stampf iz Gotenice pri Kočevju. Padla je nanj težka veja in mu prebila lobanjo. S popoldanskim vlakom so ga pripeljali v Ljubljano.

— Vrat si je prerezal. V sredo zvečer si je hotel brivski mojster Josip Merlak iz Zagorja ob Savi prostovoljno vzeti življenje in si je prerezal vrat z britvijo. Prepeljali so ga v ljubljansko bol-nišnico, kjer se zdravniki trudijo, da bi mu rešili življenje.

— Pri bledi sivorumenkasti barvi ko-že, utrujenosti oči, slabem počutku, zmanj-šani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, prit-sku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na tešče pije čaša naravne »Franz-Josef« grenčice. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bo-lezenskih pojavov. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in spece-rijskih trgovinah.

— Razstava poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava strojev ob priliki XII. Ljubljan-skega velesejma od 4. do 13. junija bo zelo bo-gata. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od pre-prostega do najbolj dragih in za vse vrste gos-podarstva. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 2000 m² razstavnega pro-stora, bo v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz inozemstva, zlasti Čehoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Poljedelske stroje, poljedelsko orodje, male bencinske motorje za pogon strojev, stroje za mlekarstvo razstavi veliko število tvrdk. Vsak imetnik velesejske legitimacije, ki stane 30 Din, ima pravico do polovične vožnje po želez-nici. Naročite legitimacije pri razprodajalci ali di-rektno pri velesejskem uradu v Ljubljani. Do-pisnica zadostuje. Zamorete pa kupiti tudi navad-no vstopnico za enkratni vstop po 10 Din. Kmeto-valce opozorjamo, da bodo razstavljeni na vele-sejmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še zvonove, gasilsko orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, ščitke, obleke, čevlje, si-rarske izdelke, plemensko perutnino, domače zajce itd.

— Nove telefonske proge. Prometno minist-rstvo je odobrilo, da se odpre telefonski promet na progah Konjice—Fehring (v Avstriji) dalje Zreče—Prah in Maribor—Aflenz, Feldbach, Fernitz, Strass in Leobersdorf (v Avstriji). Takse za na-vedene tri proge so 2,70, 4,95 in 3,45 oziroma 1,50 zl. fr. za tri minutni pogovor.

— V prilogi Službenih novih št. 122 od 31. ma-ja t. l. je objavljen »Dopolnilni sporazum za po-godbo o trgovini in plovitbi med kraljevino Italijo in našo državo«.

— Učitelstvo kočevskega okraja se opozarja na zborovanje, ki bo v Vel. Laščah dne 6. junija t. l. po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane. — Predsednik.

— Upravitelstva osnovnih šol opozarjamo, da bo v nedeljo 5. junija ob 10 dopoldne otvoritev srednješolskih telovadnih nastopov. Otvoritveni go-vor bo imel v radiu prosvetni minister dr. Kojč. Govor bo oddajala tudi ljubljanska radio postaja.

— Sekcija združenja zvaniknikov finančne kon-trole v Ljubljani poziva svoje člane, ki so bili s koncem marca 1932 reducirani in do danes še niso dobili nameščenja, da nemudoma vložijo proš-nje za podelitev podpore. Prošnje naj se naslovijo na sekcijo združenja zvaniknikov finančne kontrole v Ljubljani.

— Našim gospodinjam je namenjena najnovejša knjiga: Naši gostje — kako jim strežemo, ki jo je spisal S. Deodata Kump, učiteljica gospodinj-ske šole. Knjiga ima 63 strani besedila, 66 slik. Cena vezani knjigi je Din 45.—. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva sloven-ska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v slovenski literaturi vsake gospodinje, t. j. o strežbi (servi-ranju) pri mizi in predpripravah za razne pojedine, ki se prirejujejo v domačem krogu in med znanci in prijatelji ali izrednih družabnih slavnostih (ča-janke, banketi itd.). Knjiga je razdeljena v dva dela: a) v splošni, b) v posebni del. V splošnem delu obravnava pisateljica prav spretno in s po-polnim strokovnim znanjem vse, kar je treba vedeti o obednici, mizi, namiznem perilu, namizni posodi in krašenju miz; poleg tega baže še nekaj prav dragocenih nasvetov kuharici glede priprave jedil.

V posebnem delu obravnava pisateljica po-drobneje naslednja poglavja: poginjanje mize, strežba pri zajetku, pri mali južini (malici, pred-južniku), pri obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh in razvrtitvi prostorov pri mizi, o buffetu, o pikniku. — Knjigo pripravljamo tudi kuharicam, gos-podinjskim pomočnicam, bivšim učenkam gos-podinjske šole in tečajev, ter natakarcam in nata-karjem.

— Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Perutninarska razstava

na velesejmu

Perutninarska razstava na velesejmu se vrši od 4. do 13. junija t. l. Razstava bo obsegala:

1. oddelek za živali: a) selekcionirana štajer-ska kokoš — standard 1930 Celje, raznih rejcev članov odsekov; b) štajerska kokoš drugih rej; c) različne pasme perutnine, ki jih gojijo rejci v Dravski banovini; d) druga perutnina (race, gosli, purani); d) kapuni.

Strokovni listi o dr. Korošcu. »Kmetovalce«, glasilo Kmetijske družbe v Ljubljani, Vinarskega društva in Konjerskega društva za dravsko ba-novino v Mariboru, prinaša v svoji zadnji številki članek pod naslovom »Voditelj našega zadrugiš-tva dr. Anton Korošec — 60 letnik«. Članek se predvsem peča z zaslugami dr. Korošca kot zadrugiš-tva. Ves čas svojega delovanja pa je stremel za izboljšanjem gospodarskega stanja zadrugiškov kmetov. Člani Kmetijske družbe, ki so povečini zadrugišniki, se morajo s hvalečnostjo spominjati njegovega uspešnega delovanja na tem polju ter mu želeči, da ga Bog ohrani še mnogo let v prid našemu kmetu. — »Zadrugar«, glasilo Nabavljalne zadruge uslužbenec državnih železnic, Ljubljana, prinaša prav tako v svoji zadnji številki uvodnik z naslovom »Dr. Anton Korošec — 60 letnik« ter prinaša tudi njegovo sliko. Obširno se bavi z nje-govim delom za zadrugištvo ter mu želi, da bi ostal še dolga leta zdrav in čil na delu zadrugiš-kega gibanja v naši državi. List ugotavlja, da bo Jugoslavija sposobna ohraniti svojo svobodo, neod-visnost in bodočnost le, ako bo narod v zadrugah strjen življenjski delal po smernicah velike zadrugiš-ke ideje.

Obiskovalcem XII. Ljubljanskega velesejma od 4. do 13. junija t. l. Uprava Ljubljanskega vele-sejma je tudi letos kakor druga leta izdala per-manentne legitimacije, in sicer po 30 Din. Z njimi je združena udobnost polovične vožnje pri po-tovanju na velesejmu in na povratku. Na odhodni postaji je treba kupiti celo vozno karto in isto-časno dati žigosati legitimacijo. Velesejem obisk potrdi, nakar se da pri povratku žigosati na po-stajni blagajni v Ljubljani legitimacijo, vozni li-stek pa velja potem za brezplačno vožnjo nazaj. Zato pri dohodu ne oddajate karte postajnemu vratarju, ampak jo dobro shranite. Legitimacija mora biti od imetnika lastnoročno podpisana. Legitima-cije se daje v vseh večjih krajih po vsej državi, naroče se pa lahko z dopisnico pri velesejskem uradu. Za zdrava in poceni stanovanja v hotelih in privatno je preskrbljeno.

Razstava pohištva na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija bo ena dotedaj naj-večjih tovrstnih razstav v Jugoslaviji sploh. Za to razstavo izide novi ilustrirani katalog modernega pohištva pod naslovom »Novodobna oprema«. Ka-talog bo na razpolago za ceno 20 Din pri vseh raz-stavljajcih pohištva na velesejmu in opozorjamo na ta priročni katalog, kateri prinaša prav lepe mo-dele sodobne stanovanjske opreme.

Zadruga matica v Splitu. Število članov Za-druge matice v Splitu je lani naraslo za 19 za-druge na 101 zadrugo. V včlanjenih zadrugah je bilo 12.000 članov z 8,6 milj. Din deležev in rezerv ter 75,5 milj. Din vlog. Na glavni skupščini je bilo tudi sklenjeno, zahtevati popolno ukinitev trošarine na vino. V načelstvo zveze je bil na novo izvoljen dr. Stojan Brajša.

Nepričakovan dvig tečajev na svetovnih bor-zah. V Nemčiji se je v sredo začel velik dvig te-čajev na borzi. Skoraj vse vrednote so več ali manj narasle. V Nemčiji pripisujejo ta dvig tečajev psihozi strahu pred bodočim razvojem, deloma pa je vzroke iskali tudi v malem številu razpoložlj-ivih efektov, ker se radi strahu pred inflacijo ali pa kakšnimi drugimi valutnimi eksperimenti po-javlja beg v stvarne vrednote, med katerimi del-nice niso na zadnjem mestu. Opazja pa se tudi nevarni beg v blago. Tudi iz Curiha poročajo, da so tečaji začeli naraščati. Prav tako je tudi New York zabeležil zelo čvrsto tendenco. Kakor znano, bo Amerika sklicala na angleški predlog veliko valutno konferenco v London, kjer bodo predvsem govorili o stabilizaciji blagovnih cen. Poleg tega je vzbudilo nekaj več zaupanja tudi razpravljanje v ameriškem senatu glede deficita z ameri-ških financ, kjer so bili sklenjeni zadovoljivi ukre-pi. Končno javlja Pariz znaten dvig tečajev. Naše posojilo (lansko stabilizacijsko) je naraslo od 40,50 na 41, delnice pa še v veliko večji meri, med njimi Union Parisienne za celih 30%. Temps pripisuje ta dvig tečaju skipeu socialistov, da ne sodelujejo v radikalni vladi. Vsekakor bo treba počakati na daljnje razvoja, ker lahko postane ta dvig tečajev odločilen za nadaljnji razvoj svetovne konjunktore.

Zagrebska akcija kož. Prošli mesec se je vršila redna mesečna akcija kož zagrebškega me-sarskega združenja. Prodana sta bila dva vagona govejih kož, in sicer za maj po 6,40 Din (tehtano brez soli), za junij pa po 5,50 Din za kg. Za telečje kože ni bilo povpraševanja. Naknadno je bilo po-mudeno 7 Din za kg (tehtano brez soli). Zalogo te-lečjih kož znašajo 1 vagon.

Jugoslovanska združena banka v Zagrebu iz-kaže za preteklo leto padec tujih sredstev od skoraj 1 milijarde na 600 milijonov Din. Padle so vloge na knjižice, še bolj pa tekoči računi, v naj-manjši meri pa upniki, ker je banka odtok in-ozemskega kapitala nadomestila s povečanim re-skontom pri Narodni banki, ki znaša sedaj 70 mi-lijonov Din. Med aktivni so najbolj padle naložbe

Trbovlje

Kaj je zopet to? Od banovine poslano moko revnejšim slojem razdeljuje občina pri podžupanu po nižnjani ceni 2,50 Din za kg. Ob tej priliki ne-kateri predlagajo ljudem v podpis neke čudne iz-jave, ki jih lahko spravi v nasprotje z zakonom, ker vsebuje hude očitke, na drugi strani se pa boje, da ne bi bili prikrajšani pri moki, če ne bi podpisali, zato je nastalo razumljivo razburjenje. Upamo, da se bo pojasnilo, kdo je to zakrivil, in da bo višja oblast napravila temu enkrat za vse-lej konec.

Črednični dan — priredi prihodnjo nedeljo Rdeči križ in prosi prebivalstvo, da ne odklanja nabiralec in daruje vsak mal dar v prid dobri stvari, to je za počitniško kolonijo otrok.

K. O. Rdečega križa v Dobovi je priredil v nedeljo 29. 5. peš izlet na Mokrico. Le škoda, da je dež in nevihta izlet malo skazila.

Damski odsek Rdečega križa priredi v ne-deljo, dne 5. junija v tukajšnji šoli »Proslavo ma-terinskega dneva«. Pri tej proslavi bodo nastopili naši pomladkarji in pomladkarice z deklaracijami o mamičih žene in matere udeležite se te proslave v polnem številu, vaš je ta dan, četudi pri nas malo bolj pozno.

Koncem meseca junija priredi Rdeči križ ka-kor po vsej državi tako tudi pri nas »Dan Rdečega križa«. Od hiše do hiše bodo šle članice R. k., ne zapirajte vrat pred njimi. Vsak dar, še tako maj-hen, bo hvaležno sprejet.

2. oddelek: krmila, orodja in priprave ter pripomočki za uspešno rejo perutnine.

3. oddelek: boleznij perutnine. Istočasno bo prirejena tudi razstava kuncew čistih pasem, ki bo obsegala:

1. oddelek: živali.
2. oddelek: kožice in izdelki iz kožuhovine.
3. oddelek: razno orodje, posode in kletke.
4. oddelek: strokovna literatura, slike itd.

ter blagajna in menice, dočim so se debitorji zmanjšali v manjši meri. Brutto donos je padel od 82,6 na 75,6, čisti dobiček pa od 19,5 na 18,9 milj. Din, od česar se porabi vse, razen vsote 1,5 milj. Din za odpise državnih papirjev in dubioz.

Predavanje o Poljski. Naše gospodarske kroge opozarjamo na predavanje, ki bo v petek 3. junija ob pol 9 zvečer v Zbornici za TOL. Predaval bo namreč svetnik generalnega konzulata v Zagrebu g. dr. T. Lubaczewski o gospodarskem položaju Poljske in o gospodarskem položaju med našo državo in Poljsko.

Razpis službe kmetijskega strokovnjaka. Ban-ska uprava dravske banovine razpisuje mesto drž. kmetijskega strokovnjaka pri kmetijskem oddelku, uradnika 4. ali nižje položajne skupine. Prošnje je vložiti do 20. junija.

Borza

Dne 2. junija.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali te-čaji Bruslja, Curiha, Londona, Newyorka in Prage nespremenjeni. Neznatno je oslabil Pariz, nadalje Amsterdam in Trst, dočim se je uvrstil Berlin. Promet je bil običajen.

Ljubljana. Amsterdam 2272,07—2283,43, Berlin 1321,32—1332,12, Bruselj 783,77—787,71, Curih 1007,35—1102,85, London 206,12—207,72, Newyork 5579,68—5608,14, Pariz 221,22—222,34, Praga 168,23 do 167,00, Trst 287,13—289,53.

Na zagrebški in belgrajski borzi so bili za-beleženi isti tečaj kot na ljubljanski borzi. — V Zagrebu je notiral še Newyork kabel 5601,88 do 5630,14 — Skupni promet brez kompenzacij je znašal na zagrebški borzi 136,023 Din.

Curih. Belgrad 9,05, Pariz 20,16, London 18,8150, Newyork 510,50, Bruselj 71,35, Madrid 42,20, Milan 26,2250, Amsterdam 207,05, Berlin 120,65, Stockholm 96,75, Oslo 93,75, Kopenhagen 103, Sofija 3,70, Praga 15,15, Varšava 57,35, Atene 8,36, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,06, Helsingfors 8,68.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12,30.

Vrednostni papirji

Tendenco za dinarske papirje je bila danes v glavnem nespremenjena, dočim so dolarski papirji popustili. V Zagrebu je bil znaten promet v 7% Blairu, katerega je bilo zaključeno 9000 dol., na-dalje je bilo zaključenih 400 kom. vojne škode in 2000 dol. 8% Blaira. — Belgrajska borza beleži slabšji promet in je bilo zaključeno: promptne škode 418 kom., 7% investicijskega posojila 10.000, begl. obveznic 200.000, 7% Blaira 1000 dol. in 7% posojila Drž. hip. banke 3000 dol. Končno je bilo zaključenih 5 kom. delnic Narodne banke in 105 kom. delnic Privilegirane agrarne banke.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 44 bl., 7% Bler. pos. 39 bl.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 48—50, agrarji 23—24, vojna škoda kasa 175—177 (175, 177), 6. 172—175 (173), 7. 172—275, 8. 175 bl., 12. 172—175, 8% Bler. pos. 40,25—42 (40, 42), 7% Bler. pos. 37—38 (38,50), 38, 37,50, 37,75, 39, 37), 7% pos. Drž. hip. banke 42—46, 6% begl. obv. 31—32, Narodna banka 3860—4200, Priv. agr-banka 202 den.

Belgrad. Narodna banka zaklj. 3900, Privil. agr. banka zaklj. 207, 7% inv. pos. 49—51 (50), agrarji 24,50 bl., vojna škoda 174—175 (175, 176), 7. 178 bl., 6% begl. obv. zaklj. 32,50, 32,25, 31,50, 7% Bler. pos. zaklj. 38, 7% pos. DHB zaklj. 44,50.

Dunaj. Don. sav. jadr. 59,25, Wiener Bank-verein 10, Escomptes 100, Aussiger Chemische 94, Mundus 63, Alpina 9,30, Trboveljska 20,30.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč. gr. 97—99. — Otrobi: bč., srem. jutavreče 88—88, ban., jutavreče 84—86.

- Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: 66 vagon.

Budimpešta. Tendenco: slabša. Promet: sred-nji. Pšenica: junij 12,86—13,05, zaklj. 12,94—12,96. Rž: junij 13,90—13,95, zaklj. 13,70—13,75. Koruza: junij 15,40—15,45; avgust 14,90—15,00, zaklj. 14,88 do 14,92; maj 19,11—19,60, zaklj. 19,45—19,48.

Chicago (začetek). Pšenica: junij 55,25, sept. 57,25, december 60. Koruza: junij 29, september 31,75, december 32,75. Oves: junij 22, september 22. Rž: junij 33,75.

Winnipeg (začetek). Pšenica: junij 69,625, ok-tober 63,75, december 64,25.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 3. junija: 11.30 Soliska ura: Ing. Lupša; V pragozdu, 12.15 Plošče, 12.45 Dnevne vesti, 13.00 Cas, plošče, borza, 18.00 Salonski kvintet, 19.00 Dr. L. Sušnik: Francoščina, 19.30 Gospodinj-ska ura, vodi gđ. Krekova, 20.00 Dr. Glavinč: Čeho-slov. in jugoslov. saradnja (soloska ura iz Beo-grada), 20.30 Prenos iz Belgrada, 22.30 Cas, poro-čila.

Sobota, 4. junija: 10.00 Otvoritev velesejma; 1. Govor predsednika, 2. Govor ministra dr. Kra-merja, 3. Govor poljskega poslanika, 4. Koncert vojaške godbe. — 11.00 Zadnja Indija v luči trg. interesov (Ferdo Lupša) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče — 17.30 Salonski kvintet — 18.00 Ulaga Drago: Gimnastične va-je — 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina — 19.30 O napovedovalcih v radiu (g. Fr. Tominec) — 20.00 Dr. Fr. Debevec: O boju proti jetiki — 20.30 Kon-cert »Sloga« godbe na pihala — 21.30 Samospe-vi gđ. Anite Mezetove — 22.00 Dnevne vesti, čas — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Sobota, 4. junija:
Budapest: 19.40 Ogrske a

Po železnici 500 km na uro

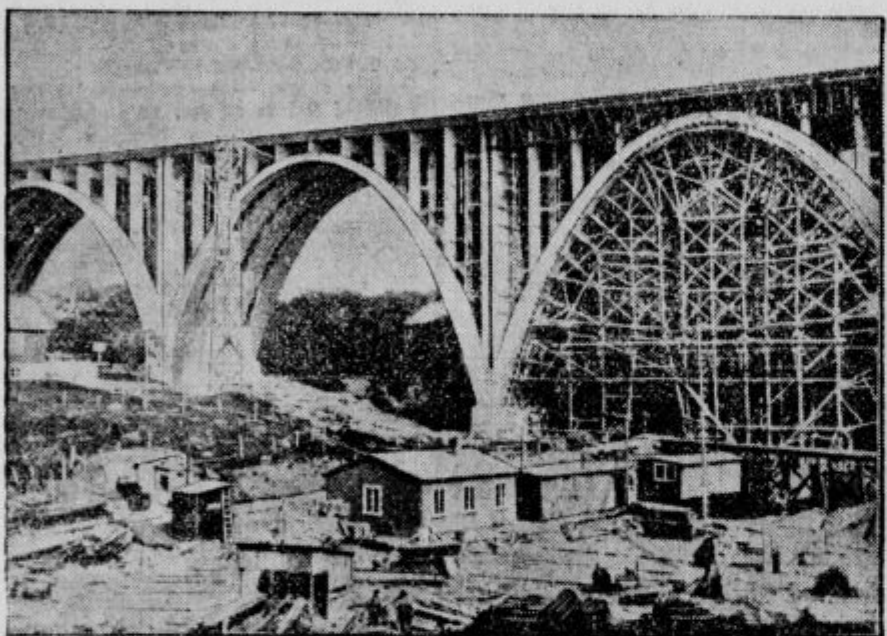
Prihodnje dni začno nemške državne železnice preizkušati novo iznajdbo takozvano »rakoplov na tračnicah«, ki bo vozil tako hitro, da bo dosegel 120 km na uro. Že prej so poskušali uvesti nekake nove železniške stroje, ki bi jim dajal posebno brzino propeler, kakršnega imajo letala. Vendar se to ni obneslo, ker je bilo predrago za hitrost, ki je manjša kakor 200 km na uro. Sedaj bodo uporabljali nov stroj, ki ga bodo gonili lahki motorji. Če se bodo ti poskusi obnesli, bodo nemške železnice takoj naročile več takih strojev. Pozneje bodo hitrost še povečali, tako da bo tak stroj iz Berlina v Hamburg, ki sta 400 km narazen, privozil v dveh urah. Če se ti poskusi posrečijo, bo s tem po preteku 100 let železnica dobila popolnoma novo obliko, saj se v tem času od svojega začetka ni bistveno izpremenila.

Profesor na curiški univerzi Wiesinger, ki je bil že pred vojsko znan železniški tehnik ter je tudi iznašel stroje iz lahke kovine, ki jih gonijo lahki motorji, pa je sedaj iznašel nove vrste brzovlak, ki ga imenuje »ultra brzovlak« in kateri naj bi vozil 500 km na uro. Pri vsem tem pa je njegova iznajdba zanimiva že zaradi tega, ker železniških tirov ne bo treba bistveno popravljati, ampak bodo tračnice samo nagnili nekoliko naznotraj, tako da bodo dosedanjí vlaki še vedno lahko vozili po njih. »Ultra-brzovlak« prof. Wiesingerja je nekaka mešanica letala in lokomotive. Gonil ga bo propeler, ki se v tem slučaju izplača, ker bo hitrost tako velika. Kakor se vidi, se prav zares hitro bližamo času, ko bo iz Ljubljane v Beograd mogoče priti vsaj v poldrugi uri.

Nov polet v stratosfero

V ponedeljek se je mudil v Curihu v Švici znani belgijski prof. Piccard, ki je že lani s svojim rakoplovom poletel v stratosfero. Pri tej priliki je švicarskim časnikarjem izjavil, da misli kmalu zopet poleteti v skoraj brezračne višave. Tokrat pojde z nim belgijski fizik Cosyns. Ne ve pa še odkod bi odletel ali iz Augsburga ali iz Curiha. To bo odločilo podjetje, ki bo dalo denar za ta polet to je belgijski narodni fond. Gondolo bodo montirali na rakoplov najmanj dva do tri tedne, potem jo bodo zopet vzeli proč ter jo pripeljali na kraj, odkoder bo zletel v zrak. Zleteti hoče le pri zelo ugodnem vremenu. Rakoplov bo vodil prof. Piccard sam, Cosyns pa bo opazoval in upravljal

fizikalne instrumente. Namen tega poleta je zopet ta: analizirati takozvane kozmične žarke. Asistent Kipfer, ki je prvokrat spremljal prof. Piccarda, sedaj ne pojde z njim, pač pa bo navzoč pri zletu od tal. Piccard misli s seboj vzeti tudi majhno radio-postajo, da bo z njo pošiljal kratka poročila in pa, da bo z njo, če bo treba, klical tudi na pomoč. Vse instrumente bodo sedaj spravili v notranjost gondole. Rakoplovca bosta poskušala sedaj priti še višje kakor prvokrat. Prof. Piccard je izrazil željo, da bi enkrat rad zletel tudi iz Amerike, posebno pa iz Kanade, da bi lahko natančneje opazoval vpliv magnetnega pola na kozmične žarke, kar je doslej še popolnoma neznano.

1200 m dolgi most čez Mali Belt, ki bo vezal danski provinci Jütland in Fünen. Po njem bo položen žel. tir, zraven pa bo tekla cesta za avtomobile in pešce.

Letalska smola

Poročali smo že, s kako težavo je odletel z newyorškega letališča ameriški letalec Nat Browne, ki je hotel nad Ameriko in Tihim oceanom poleteti v Tokio na Japonsko. Ker se ni mogel dvigniti, je izpustil toliko bencina, da so se strokovnjaki bali, da mu ga bo med poletjo zaradi tega zmanjkalo. Browne pa se je bil med tem dogovoril, da mu bodo nad Tihim oceanom dovajala bencina druga letala. In res! Letalo je Brownu pripeljalo bencina in Brown je hotel po posebni cevi kar v zraku pretočiti bencin iz onega letala v svoje. Pri tem pa se je zgodila nesreča. Letalo se je vnelo in padlo goreče v morje... Browne so k sreči živemu rešili.

Ko so pleskali kaznilnična vrata

Iz Berlina poročajo naslednjo smešno zgodbo, ki pa ni smešna za prizadete kaznilniške paznike: Pred kratkim so odprli novo kaznilnico Brandenburg, pri kateri pa je bilo treba še marsikaj del, čeprav so jetniki že bivali v njej. Za dela, ki so bila potrebna, so porabljali jetnike-profesijoniste. Te dni so jetniki pleskali velika dvoriščna vrata, stražili so jih številni pazniki, ki so strogo pazili na svoje jetnike, da ne bi jo kdo pobrisal od odprtih vrat v svobodo. Znotraj na dvorišču pa je nekaj drugih kaznjencev opravljalo druga dela. Na te pa niso tako strogo pazili, ker so pazniki ve-

deli, da so glavna vrata dobro zastražena. To pa sta spretno izrabila dva kaznjence, ki sta bila obsojena na večletno ječo. Naenkrat je z dvorišča proti glavnim vratom pritrabil in priropotal velik tovorni avto neke berlinske trdke, kateri je malo pored pripeljal na dvorišče blago. Pazniki in kaznjenci, ki so bili ob glavnih vratih, so se spodobno umaknili, da je avto lahko neovirano vozil mimo. Ko je avto počasi odpeljal, so se kaznjenci lotili zopet svojega pleskarskega dela, pazniki so jih stražili in vse je bilo v redu. Čez več časa pa sta prišla z dvorišča h glavnim vratom dva nastavljenca berlinske trdke in vsa v strahu pripovedovala, da je njun avto, s katerim sta pripeljala od trdke blago v jetnišnico, z dvorišča izginil. Šele sedaj so se paznikom odprle oči. Začeli so preiskavati in šteti kaznjence in ugotovili, da dva manjkata. Ta dva sta se očividno vsedla v prazni in nenadzorovani avto ter se lepo skozi špalir svojih tovarišev in paznikov odpeljala v svobodo. Najbolj smešno pri celi stvari je pa to, da niti do danes še niso mogli najti sledu ne za avtom, ne za kaznjencema.

Strelna v hrast in bukev

Ko smo bili še kmečki fantje in smo morali skozi gozdove hoditi v oddaljeno ljudsko šolo, so nas doma podučevali: Stari ljudje, ki so vse vedeli, vele, da strelna strašno rada udari v hrast. Če te dobi nevihta zunaj, ne hiti vedrit pod hrast, ampak le pod bukev ali pod gaber. V ta dva nikdar ne treščil. Tako je prišlo ustno izročilo starih do nas in gre tudi sedaj naprej. Kaj je na tem?

V nekem znanstvenem časopisu beremo, da so učenjaki res opazovali kam strelna rajša udari. Pa so na podlagi posebne statistike ugotovili, da je za mnogo večkrat treščilo v hrast kakor v bukev. V tem oziru je znanstvena statistika potrdila staro ljudsko prepričanje, da udarja v hrast, ne pa v bukev.

Sedaj pa se je oglašil hamburški fizik B. Walter, ki hoče ljudsko izročilo pripraviti ob vso veljavo. Ta mož trdi, da je statistika, katero so učenjaki zbirali, slonela le na tem, kar so ljudje videli. Videli pa so, da je od strele razkanih ali vsaj ranjenih mnogo hrastov, pa zelo malo bukev. Po tem so delali statistiko, ki pa je zaradi tega pomankljiva. Walter trdi, da skoro vsaka strelna poškode hrastovo drevo, medtem, ko na gladki bukvi strelna sploh ne pusti nobenega znamenja.

Walter s tem sicer še ni dokazal, da v bukev ravno tako rado treska, kakor v hrast, pač pa je dokazal, kako se motijo učene statistike. Če bi me — kar me Bog obvaruj! — ubila strelna pod drevesom, bi mi bilo prav vseeno, ali je pri tem na drevesu pustila kako sled ali ne. Za človeka gre! Zato se varujmo drevja, kadar treska!

Vrban je v konkuru. Zborovanje upnikov.
Vrban: »Gospodje, ponujam vam 30 odstotkov.«
Upniki zahtevajo 50 odstotkov.
Vrban: »Ne! Kaj bom pa pri kupčiji potem jaz zaslužil?«

Nove osebnosti nemške vlade

Kanceler von Papen.

Vojni minister von Schleicher.

Zunanji minister von Neurath.

Hitlerja pozdravljajo njegovi pristaši, ko se vrača iz predsedniške palače od avdijence, kamor so bili načelniki strank vabljeni na posvet zaradi sestave nove vlade.

Ne posnemajte tujcev!

Čas potovanja se je zopet približal. Po mestih in vaseh naše lepe domovine se bodo za nekaj časa naselili tujci, ki so v nekaterih ozirih nevarni našim katoliškim hišam in našemu katoliškemu prepričanju. Tirolski župnik Krapf upravičeno poudarja, »da nam dajejo nekateri tujci zelo lep zgled, n. pr. oni, ki se v cerkvi lepo in dostojno vedejo, radi hodijo k sv. maši, vsak dan pristopajo k svetemu obhajilu, zbrano molijo...«

Je pa mnogo stvari, ki jih od tujcev ne smemo sprejeti. Pomisliti moramo, da je med njimi mnogo drugovercev, nekateri so pa celo brez vere. Med temi so taki, ki o veri sploh ne govorijo in se zato za njo ne zmenijo, drugi poizvedujejo in povprašujejo o raznih verskih navadah in naukih bodisi iz radovednosti ali pa iz dobre volje, so pa tudi ljudje, ki se iz vere naravnost norčujejo in našo vero napadajo. Ljudem ne smemo zameriti njihove strahovite nevednosti v verskih rečeh. Saj je mnogo takih, ki poznajo katoliško vero samo po imenu, ki niso o njej prav nič poučeni in mogoče niso niti krščeni. Ti ljudje so lahko v svoji službi, v svoji stroki, v svojem poklicu zelo vestni, zmožni in učeni, toda o veri, zlasti katoliški veri, ne vedo ničesar ali vsaj dosti ne. Dobe se ljudje, ki naše versko prepričanje spoštujejo, četudi so sami drugoverci ali pa sploh nimajo vere. To so v resnici izobraženi ljudje. Če kdo sramoti prepričanje drugega ali ga celo izziva, dokaže s tem, da je neolikan in neizobražen, torej surov. Kako bi sicer v popolnoma tujem kraju zaničeval in poniževal ljudi zaradi njihove vere!

Osvojiti si ne smemo napačnih načel, ki jih nekateri širijo namenoma ali pa iz navade. Svobodomislecji so vprav v zadnjih letih poizkušali, da bi potom tujcev zasejali svoje nauke tudi po deželi. Taki napačni nauki so, n. pr.: Popolnoma vseeno je, kakšno vero ima kdo. — Med katoličanstvom in drugim verstvi ni razlike. — Za življenje ni merodajna vera, ampak to, kako živimo. — Nikomur storiti kaj zalega, to je najboljša vera.

— Tenkosrčni ne smemo biti, ampak širokogrudni. Katoličan se ne sme ravnati po letoviščarjih z ozirom na takozvano goloto; kopanje v rekah in na drugih lahko pristopnih krajih, solčenje brez zadostne obleke, sprehodi v kopalnih oblekah, skupno kopanje itd.

Katoličan ne sme uravnnavati svojega zakonskega življenja po nenavnih naukih glede omejitve števila otrok. Večkrat svetujejo tujci mladim zakoncem, naj ne imajo otrok, zasmehujejo jih ali pa pomilujejo, če so tako »neumni«, da imajo več otrok, češ, v mestu ljudje niso več tako nespametni, ampak si poiščejo pota in sredstev, da to preprečijo.

Tujcev ne smemo posnemati v nedostojni noši. Ne mislite, da je obleka že lepa zato, ker jo nosijo letoviščarji. Posnemanje slabega ne more biti nikdar dobro.

Bolje je, da smo do ljudi, ki jih ne poznamo, nezaupni, kakor pa, da bi bili preveč zaupljivi. Tu in tam se zgodi, da tujci namenoma razširjajo med mladino kriva navedena načela ter zavajajo mladeniče, zlasti pa mlada dekleta v nedostojne grehe, če treba tudi z denarjem. Zato morajo biti starši, otroci, delodajalci in služabniki previdni. Ni dobro in pametno razpravljati s tujci o verskih vprašanjih. Svetujte jim, naj se obrnejo na duhovnika in prekinite pogovor z njimi.

Če se boste ravnali po teh načelih, bo tujski promet naši domovini ne le v gmotno korist, marveč bo domačinom in tujcem tudi v verskem in navednem oziru mnogo koristil.

(Napisal P. G. v »Cvetju z vrta sv. Frančiška.«)

»Vaši fantje so pa dosti denarja zaštedirali...«
»Res je; a edini, ki je pri tem bolj pameten postal, sem jaz!«

Urednik: »Članek ni slab. Le tako jasno morate pisati, da vas bo razumel vsak norec.«
»Česa pa niste razumeli, gospod urednik?«

Američan Brix je sunil kroglo 16.07 m daleč ter s tem dosegel nov rekord.

Brezlično prenašanje klišejev: Curiškemu inženjerju Adalbertu Guthu se je posrečila iznajdba, da more klišee slik pošiljati brezlično v najoddaljene kraje. Zadnje poskuse so delali med družbo Radio-Typo v Curihu in parnikom »Bremen«, ki je plul po globokem morju. Na sliki vidimo sprejemajočo komisijo na »Bremenu«.

Naša kri v Srbiji in naša naloga

Poglejmo si zdaj stanje katoliške cerkve v Srbiji, kateri pripadajo tudi naši ožji rojaki. — naša kri! Pravkar je izšel šematizem nadškofije belogradske, po katerem posnemamo sledeče podatke: Nadškofija šteje 10 župnij: 5 v Belgradu, 5 po deželi. — V Belgradu so: 1. župnija Kristusa Kralja z 8000 dušami, župnik msgr. Wagner; 2. sv. Antona, frančiškanska, šteje 6150 duš; 3. Marija v nebo vzeta, ki jo upravljajo francoski asumpcionisti, 7000 duš; 4. sv. Cirila in Metoda, »Čukarica«, ki jo upravljajo slovenski lazaristi, 3562 duš, v mestu 3000, ostali so raztreseni po deželi tja do Mladonovca na 15 krajih; 5. sv. Petra, ki jo vodi jezuit, z 8000 dušami; ustanovljena šele 1. januarja 1931. — Po deželi: 1. v Šabcu, 690 duš; 2. v Smederevu, 1418 duš; 3. v Kragujevcu 2155 duš; 4. v Boru, 1400 duš; 5. v Nišu, 7639 duš. — Razen teh župnij sta še ekspozituri v Valjevu in v Zaječaru, ki jih opravlja vojna svečenika naša rojaka, prvo msgr. Rihard Zajc, ki oskrbuje poleg 1000 vojakov še 200 duš, drugo Franc Pavlič, 300 duš.

Zdaj pa si pogledajmo posebej župnijo niško, v kateri je večina naših ljudi. V mestu samem je 2000 katoličanov, ostali so raztreseni po deželi, kakor šematizem pove, na 45 krajih, a župnik pravi, da je teh krajev še dosti več. Teritorij župnije je približno tolik, kakor je cela Slovenija; obsega večji del moravske banovine, ki je večja od dravske. Na severu sega župnija do Donave; po dolžini meri 305 kilometrov. Samo do Negotina, ki še ni najbolj severna točka, je vožnje z osebnim vlakom (brzi ne vozijo) 8 ur. — Na tem ozemlju je kakih 15 rudnikov in 10 gimnazij, na katerih so vseh tudi katoliški dijaki, ki potrebujejo verouk; osnovnih šol pa seveda nešteto. — Župnija je imela do letos le enega dušnega pastirja, župnika; šele pred par meseci je dobila tudi kaplana, ki je rodom Srb, g. Milorad Avramović.

Zdaj si pa mislite, kako more biti dušno pastiranje v taki župniji in v takih razmerah! Priznali se mora, da se gospod župnik (kakor se je tudi njegov prednik g. Hrđy) trudi, kolikor se more, se vozi, leta in teka na vse strani. Poučuje n. pr. verouk na vseh desetih gimnazijah (!!). A prosim vas, kaj more en duhovnik, kaj moreta storiti tudi dva pri tem številu duš, pa pri tej raztresenosti in pri teh daljavah! Kako in kje more opraviti le vse krste, poroke in pogrebe, ko za en sam krst ali pogreb zgubi morda dva dni! In če na enem kraju je, ga manjka ob istem času na dveh, treh, morda petih ali desetih drugih krajih. Ni čudno, če katoliške otroke časih krsti, katoliške mrličke pa pokoplje pravoslavni svečenik; večkrat pa je pogreb brez vsakega duhovnika. Pa to bi se že vse preneslo. Kaj pa bolniki na smrtno uro? Kako umirajo ti? ... Kako umirajo — ko ljudje niti ne čutijo veliko potrebe klicati duhovnika k bolniku. — ko na Srbskem te navade sploh ni. ... Veliko bolj pogrešajo duhovnika pri pogrebu, kakor pa za to, da bi bolnika za smrt in za večnost previdel. ... Potem ni čudno, če večina ljudi umrje brez duhovnika, brez zakramentov. ... Sami pravijo: umiramo kot živali. ...

Na nobenem teh krajev, kjer so katoličani, razen Niša in Zaječarja, ni cerkve, ne kapele, ne zvona. Če pride duhovnik parkrat ali nekaterekrat v letu, mora maševati po šolah ali zasebnih hišah, kamor postavi zasilen oltar, ki ga prinese s seboj. Q kakšni spovedniki seveda ni sluha. In če je tam nekaj ur, ali en dan, — ali menite, da ljudje z veseljem privrejo skupaj, češ, zdaj je priložnost, hitimo, hitimo, da je ne zamudimo, pojdemo k spovedi! Kajpak! Če tako mislite, potem ne veste, kako je z izseljenci, ne veste, kako se človek v tujem kraju odtuji cerkvi, kako lahko se privadi živeti brez cerkve, brez Boga, in vsega božjega, — seveda tudi brez milosti božje. ... In umirati brez nje. ...

Potem pa otroci! Pri nas hodijo otroci v šolo po šest in osem let, in koliko znajo verouka? Po takih krajih pa prvič matere otrok večinoma doma nič ne uče, šole ponekod še nimajo, in če jo imajo, kdo naj poučuje katoliški verouk? Kjer ni katoliškega učitelja ali učiteljice — in to je le na redkih krajih — skuša dobiti župnik kakega dobrega in sposobnega katoličana, če ga more dobiti, da otroka malo poučuje; drugod poslušajo pravoslavni nauk, ki jim ga daje učitelj. Po pravici tožijo in se poprašujejo starši, ki imajo še nekoliko brige in skrbi za otroke: Kaj bo z našimi otroci, ki še niso videli nikoli cerkve, ki niso skoro nikoli pri maši in pridigi, ki ne morejo hoditi k spovedi, ki ponekod sploh nimajo nobenega verskega pouka?!

Po poganskih misijonih so kristjani brez dvoma mnogo bolj versko oskrbljeni kakor tukaj. Tu je naš najpotrebnejši misijon! Saj smo prijatelji poganskih misijonov. In vendar — ali nam niso ti ljudje mnogo bližji po kraju in po srcu kakor oni v Afriki in Aziji?!

Na Nemško, Francosko, v Belgijo in Holandijo so šli slovenski duhovniki za izseljenci, da jih versko oskrbujejo. Prav! Še več bi jih bilo treba.

— Toda kdor tam hoče v cerkev, k sv. maši in zakramentom, lahko gre; cerkve so povsod, — tukaj pa če bi tudi hoteli, ne morejo.

V taki zapuštenosti teh ubogih ljudi ne smemo več puščati!! Predolgo smo pozabljali nanje. Smrtni greh bi imeli, če bi te siromake še tako puščali!!

Kaj naj pa zanje storimo? Denarja jim veliko ne moremo pošiljati, ker ga sami nimamo. A kar moremo, to storiti moramo! Najbolj bi potrebovali duhovnikov. Z duhovniki bi prišlo tudi drugo. Eden se je že radovoljno priglasi, da pride sem doli. Čast mu in hvala! Treba pa bi jih bilo deset. Za mlade gospode — idealen poklic!

Duhovnik pa brez cerkve ne more veliko delati. Zato so potrebne po teh krajih nove cerkve. Ne kake katedrale, ampak male, preproste, vsaj zaslane cerkvice, — ali recimo rajši: kapele. V vsakem kraju, kjer je vsaj 100 katoličanov, bi morala stati kapelica, — čeprav lesena. To je brž nekaj drugega, kakor če je služba božja v navadni hiši; to je hišica božja, v kateri se ljudje drugače počutijo kakor v profanem stanovanju. Saj so mi ljudje neke reki: Saj bi bolj prišli, ko bi bil kaj bolj svet prostor. Taka kapela se postavi lahko za par tisoč dinarjev. Če imajo na Nemškem, na Dunaju in po pariških predmestjih zaslane napol lesene cerkve, bodo tudi za tukajšnje hribe dobre. Zato ne praznih izgovorov, da to ni mogoče! Če je le dobra volja, potem ni nemogoče. Ravno kar slišim, da v Pirotu, kjer je le 130 katoličanov, pripravljajo novo cerkvico. Neke dobre gospe se trudijo za to. Če je tam mogoče, je tudi drugod.

Kapelo naj bi skušali ljudje postaviti sami. Za notranjo opravo pa naj bi skrbela tudi domovina! Da, domovina, zavedaj se te dolžnosti! Saj je lepo, če imate doma lepe cerkve in lepo opravo za božjo službo; a pomislite, v kakih jedrnatih živih ti ljudje, ki so bili doma tudi vajeni lepe božje službe, tukaj pa nimajo niti ene svete podobe, niti križa, niti blagoslovljene vode! Pomagajte jim! Prosim in pozivljam vso slovensko in hrvatsko katoliško javnost, naj prihihi na pomoč svojim rojakom v teh krajih, naj zbira zanje in jim jo pošilja ali v denarju ali v blagu. Kako skrbni in delavni so za svojo diasporo katoličani v Nemčiji! Društvo sv. Bonifacija zbere na leto za diasporo tri milijone mark, to je kakih 40 milijonov dinarjev. Posamezne katoliške škofije imajo patronat nad posameznimi škofijami v diaspori, jim pošiljajo duhovnike in denarna sredstva. Seveda vlada v tem oziru v Nemčiji danes popolna verska svoboda. Katoličani storijo za svoje sovornike kar morejo in kar hočejo. Tudi pri nas je ustavno priznana verska svoboda in naša dolžnost je skrbeti za naše zapuščene sovornike.

Zbirajmo zanje, češar živo potrebujejo za versko in duševno življenje vobče: 1. Knjige in časopise! Mohorjeve knjige, ko ste jih prečitali, kako lahko bi jih odstopili tem rojakom, ki stradajo duševne hrane! Enako tudi prečitane nabožne in druge liste. Dalje vsake vrste druge dobre knjige, zlasti še katekizme in biblične zgodbe za otroke, ki nimajo nikake katoliške veroučne knjige. Za te so me ljudje še posebno prosili. Potem molitvenike za otroke in odrasle. Tudi svete podobice za otroke; kako veselje bodo imeli z njimi, saj jih večinoma še nikoli videli niso! Nekaj rožnih vencev bi tudi ne škodilo, četudi ga ne molijo veliko. — 2. Pa cerkvene potrebšline, predvsem oltarno in mašno opravo. Pri župniji v Nišu imajo dva kovčega, v katerih vsakega je stlačena vsa ta roba in jo mora mašnik, kamorkoli gre, s seboj nositi. Vendar naj bi imel vsak vsaj malo večji kraj svojo oltarno opremo. Objubil sem jim: kjerkoli boste postavili kapelo, za tam bomo notranjo opravo poslali od nas. Ali sem objubil preveč? Domovina, oziroma dobri ljudje, kajne, da me ne boste pustili na sramoti? Skoraj vsaka cerkev ima kaj, kar bi lahko brez škode odstopila tem krajem. Vendar preslabi predmeti naj se nikar ne pošiljajo; takih nimajo nikjer radi. Kar pa se napravi novega, mora imeti primerno malo obliko, kakor za vojne oltarje. »Naša Sloga« v Ljubljani, Dunajska cesta 17, je tako prijazna, da je pripravljena sprejemati vse take predmete za te kraje in jim jih odposiljati. Kjer imate kaj takega, prosimo, da njej dostavite! Vsega tega, zlasti še knjig, ne bo nikoli dosti; še manj pa preveč. Dajte torej obilno, natlačeno, zvrhan mero! Pomnite, da je to naš prvi in najpotrebnejši misijon! Če hočemo v vsakem teh krajev napraviti malo knjižnico, koliko knjig bo treba! Tudi zgodb in katekizmov nikoli preveč! Potem pa kino, filmi, — v tem nisem prav nič strokovnjak, zato prosim strokovnjake, naj povedo, če bi se dalo tudi s tem od nas kaj pomagati.

Pa še nekaj prav važnega! Starši, ki imajo nekaj skrbi za otroke, bi bili gotovo srečni, ko bi mogli kakega otroka oddati v domač kraj v kake varne dobre roke. Zavodi jih ne morejo veliko sprejeti; kaj pa dobre družine? Ako bi katera družina hotela sprejeti kakega teh otročičev-siromakov, da bo mogel tukaj v šolo hoditi in uživati takoj dobro vzgojo, kako veliko dobroto bi storila! Upamo, da se bo takih družin javilo več. Da bo vsa akcija za te kraje koncentrirana, naj se tudi prijave pošiljajo »Naši Slogi«.

Naznanila

Ljubljana

II. javna produkcija gojencev operne šole drž. konservatorija v Ljubljani bo v ponedeljek, dne 6. t. m. ob 20 v dramskem gledališču. Predprodaja vsopnice pri dnevni blaginji v operi po globoko znižanih cenah. — III. produkcija operne šole bo pa v torek, dne 7. junija ravnotako v dramskem gledališču.

Jugoslovanska strokovna zveza — dramatični odsek vzporedi na predvečer obnega zbora v soboto, dne 4. junija 1932 ob 20 v dvoranji Delavske zbornice, Miklošičeva cesta, »Dva bregova«, drama v 3 dejanjih. Čisti dobiček je namenjen brezposelnim delavcem.

Francoski inštitut v Ljubljani opozarja, da bo predaval v petek dne 3. junija ob 21 v društvenih prostorih v Narodnem domu g. Malenfant o zelo zanimivi temi: »Kako naredijo film.« Vabljeni k številni udeležbi.

Mornarji, ki so služili v trgovski in vojni mornarici, se vabijo na družabni sestanek, ki ga priredi Mornarski odsek Jadranske straže v Ljubljani, v soboto 4. t. m. ob 20 zvečer v vrtni dvorani restavracije Zvezda. Vabljeni ste vsi!

»Stan in dom« vabi vse člane na občni zbor, ki se vrši danes ob 20 v vestibulu Delavske zbornice. — Odbor.

Naše dijaštvo

V »Zarje« predava dr. V. Voršič o temi: »Podonavska federacija«. Udeležba za člane obvezna! Tovariši bratskih društev vabljeni. — Odbor.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.
Začetek ob 20.
Petek, 3. junija: LEDA. Red A.
Sobota, 4. junija: LEDA. Red B.

Opera.
Začetek ob 20.
Petek, 3. junija: zaprto.
Sobota, 4. junija: TURANDOT. Red A.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

foloodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

„Pobrigaj se za dober tek, prihranil boš si dragi lek!“

Glej, kaj pravi ljudski pregovor! Ze to dokazuje, da so dober tek smatrali vedno za ključ dobrega zdravlja. Dandanes pa je vsled slabe hrane ali vsled življenjskih prilik kaj pogosti nered prebavnih organov, kar se predvsem pojavi v pomanjkanju teka, dalje — glavobolu, prituksu, krvavi glavi, vrdgovanju, napetosti, krčih, stodu do jedi i. t. d.

Ako se taki pojavi zanemarijo, pride lahko do zelo težkih obolenj in težav. Pobrigaj se za dober tek, torej pomeni, da se mora dobiti dober tek, ako ga ni, in zato se priporoča močna švedska tinktura »Elsa« (švedske kapljice) lekarnarja Fellerja, ki vrhu tega, da je zelo tečna, fino aromatična pijača, zelo uspešno vpliva na delovanje prebavnih organov, in povzroča v želodcu občutek prijetne svežosti zelo dobro vpliva na splošno razpoloženje in sposobnost za delo. — 2 steklenici Din 50—, 4 steklenice Din 92— obnemem z zavojnico in poštnino pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr g. st. 134. — Lahko sredstvo za čiščenje »Elsa«-pilule (6 škatelj Din 30—).

Odobreno po ministr. soc. pol. in nar. zdravja Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

Želimo pa tudi, da bi se i Hrvacije spomnili svojih ožjih rojakov, katerih je po teh krajih seveda še več kakor Slovencev, enako zapuščenih kakor so naši.

Rafaelovi družbi pa se odpira s tem še širše polje. Kakor smo na te reveže preveč dolgo pozabljali, tako so naši izseljenci najbrž pozabljali še marsikaj druge. Saj vsem silnim potrebam izseljencev, žal, še zdaleka ne moremo odpočiti. Toda, kamor le more, naj poleti k njim kakor solnčni žarek krščanska ljubezen in naj jih ogreje s svojim žarom in objame v svojem naročju!... X.

Sport

PO TEKMI S POLJAKI

Nepričakovan poraz, ki so nam ga zadali Poljaki je povzročil, da se po vsem časopisju živahno razpravlja in išče vzrokov porazu. Najostrejša je seveda »Politika«, kjer urejuje sportni del Bora Jovanović, vnet pristaš jugoslavije. Ne prizna, da je krivo porazov splošno nazadovanje našega nogometa, in navaja vse poraze našega moštva v enem samem letu. Od 28. junija 1930 je igralo naše izbrano moštvo 9 in izgubilo 7 iger. Dve je dobilo in sicer proti Madjarom in Čehom. Glavni vzrok je, ker zvezni kapetan vedno menja moštvo. Nekoliko je resnice na tem, kajti vse te tekme je igralo 34 igralcev. Ze včeraj smo napisali, da kapetan ni kriv ako so igralci igrali slabo. Poljaki so igrali enostavno toda z ljubeznijo in voljo. S tem orožjem so premagali naše nogometaše tako, kot so naši premagali že večkrat veliko boljše nasprotnike. Tudi mi smo povedali, da naše moštvo ni ravno dobro sestavljeno. Toda ako malo pogledamo, boljše napadalne vrste ne bi mogli sestaviti. Ko sta zapustila Zagreb Litrec in Živković, smo z njima izgubili najboljše napadalce. Brez njih je naš napad močno oslavljen in ima ravno radi tega inž. Simonović vedno težave. Zato mu tudi nihče ne sme zameriti ako se je to pot zmotil v Lemešicu. Jovanović pa očita Simonoviču, da ni strokovnjak in za zveznega kapetana nespособen. To je seveda malo preveč rečeno, kajti ravno pod vodstvom Simonoviča je naš nogomet dosegel najlepše uspehe. Ako pa igralci ne igrajo s srcem ni kriv kapetan pač pa igralci. Napaka je mogoče v tem, da igralci preveč igrajo. Domače prvenstvo, državno, mednarodne tekme in še precej reprezentančnih iger je le preveč za amaterje, ki imajo še drugo delo in igrajo nogomet več ali manj za osebnostno razvedrilo. Od takih igralcev se ne more zahtevati stalne forme. Preveč tekom, v tem je najbrže glavni vzrok zadnjih neuspehov našega reprezentančnega moštva.

Zato je tudi pravilno stališče starega mednarodnega igralca Petkoviča-Senegalca, ki pravi, da moramo vsi pomagati in svetovati, ne pa metati krivdo za neuspehe na eno samo osebo. To je tudi edino pravilno stališče. Težko je zlasti sedaj, ko igra naše moštvo prihodnjo nedeljo tekmo s Francozi, ki danes odpušajo iz Pariza, konec meseca pa prične tekmovalje za balkanski pokal. Sedaj menjati kapetana bo gotovo več škodovalo kot koristilo. Treba pa je, da se enkrat le najdo moštvo, ki bo ostalo in se ne bo v celoti menjalo kot dosedaj.

PROTI FRANCIJI

Z dopoldanskim belgrajskim brzo vlakom potuje skozi Ljubljano francoska nogometna reprezentanca, pod vodstvom predsednika FIFE in francoske nogometne Zveze Jules Rimetta. Francoska ekipa šteje 26 najboljših igralcev iz vse Francije. Iz Belgrada odpušajo Francozi v Sofijo in Atene. Francozi pridejo s svojimi nogometaši v svrhu propagande na Balkan. Kako jim bo ta propagandni pohod uspel, bomo še videli. Za enkrat nas zanima samo, kako bo v Belgradu. Pripravljajo se dobro. Sprejem bo zelo svečan. Tudi za tekmo samo je veliko zanimanje, saj nastopijo Francozi v Jugoslaviji oficijelno prvič. Igrali so že enkrat, in še celo v Ljubljani, toda ne kot oficijelna reprezentanca. Oficijelno smo do sedaj igrali dvakrat in sicer 13. julija 1926 v Parizu, rezultat je bil 4:1 za Francoze in 19. maja 1929 zopet v Parizu, to pot s 3:1 za nas. Torej en poraz in ena zmaga. Tretje srečanje z Francozi pade na nesrečen čas, ko pri nas nimamo najboljših nogometašev doma. Pa tudi oni, ki so tu, niso ravno v najboljši formi.

Na zadnji seji, ko je podal inž. Simonović poročilo o tekmi s Poljsko, se je razvila živahna debata o tem, katere igralce bodo za nedeljo poklicali, da zastopajo naš nogomet. Simonović je predlagal skoro iste igralce, kot za tekme proti Španiji in Portugalski. Le za vodjo napada se niso mogli odločiti. Končno je bil le sprejet predlog Simonoviča, ki je postavil naslednje igralce: Spasić, Zagorac, Tosić, Arsenijević, Premrl, Marušić, Tirnanić, Marjanović, Milošević, Vujadinović, Zečević. To so trenutno naši najboljši. Ali bodo ti igralci proti Francozom, ki so ravno v zadnjem času dosegli lepe uspehe proti renomiranim profesionalnim klubom Anglije in Avstrije, premagali tudi nemško reprezentanco, dosegli uspeh, je dvomljivo. Francozi ne igrajo posebno umeten nogomet. Njih glavno orožje je elan in silna brzina. S tem zmešajo veliko boljše nasprotnike. Torej isto orožje s kakršnim je pred časom zmagovalo tudi naše moštvo. Ni pa izključeno, da je bil poraz prošle nedelje prav koristen za naše igralce.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

49

Kljub temu smo legli. In zaspali. Ob zori je Berthier zopet prišel; bil je videti pobit in v skrb, kakor ga še nismo bili videli; to nas je takoj vznemirilo. Kaj je vedel? Še vedno je bilo slišati trkanje in še na zemljo ni bilo treba leči zato, kajti udarci so bili sedaj razločnejši. Prevzela nas je nejasna slutnja, nekaj zmeden strah. Berthier je dvignil glavo.

»Skupina Bréval, pozor!«

Po vrsti nas je pogledal s presunljivim pogledom poštenega moža, potem mu je pogled obstal na Brévalu (katerega obveza, ki jo je nosil, odkar je bil oni pot ranjen, je bila videti kakor visok ovratnik) in mu rekel:

»Kakor ste uganili, delajo Nemci podkop. Pionirji bodo skušali skopati protirot, a Nemei so najbrže že pregloboko, da bi jim mogli rov presekat. Tak torej ... kaj ne ... ni treba, da bi vsi ostali tukaj ... Saj razumete ... Torej ... Vaša desettina ostane tu, Bréval: žreballi smo. Oba poluvoda se umakneta na drugo linijo in vi ostanete s svojo desettinjo in strojničarji tukaj ... Saj ni bogve kakšna reč, ampak polkovnik vam zaupa: ve, da ste pogumni ... In potem se vam ni bati kakega napada, ker delajo podkop ... Sploh pa podkop še davno ni gotov in je vsak strah odveč ... Nobene nevarnosti ni, prav nobene ... Vse je le zaradi previdnosti ...«

Začel je iceljati, v grlu ga je dušilo. Vse nas je še enkrat po vrsti pogledal in nam poskušal videti v oči. Nihče ni spregovoril; samo Fouillard je iceljaj:

»Mogli bi pa vendarle iti, po menažo, mislim.«
»To vam prineso.«
Ostali so molčali, nekoliko blede, to je bilo vse. Pogum? Ne. Disciplina. Bili smo pač na vrsti ...
»Potemtakem je z nami pri kraju,« je dejal preprosto Vieublé.

»Ah, kaj še, menda norite,« ga je živahno prekinil poročnik. »Samo kaj takega naj vam ne hodi na misel! Glejte ...« v zadregi je povesil pogled — »rad bi bil ostal z vami tukaj. Sem tudi spadam. Polkovnik pa ni dovolil ... Tak pa ... dobro opravite!«

Spodnja ustnica mu je drhtela, solza mu je pod čepalnikom orosila oko. Nato nam je naglo vsem po vrsti stisnil roko in odšel s stisnjenimi zobmi in bled ko zid.

Ze so se tudi tovariši gnetli ven, kakor da bi se bali, da jih ne bi zgrabila smrt. Čudno so nas pogledovali, ko so šli mimo nas, in zadnji so nam klicali: »Dobro opravite!« Rožljanje veržice na skodelah se je oddaljilo, živnetek praznih čutar je postajal tišji, par kamenov se je zakotalilo, še nekaj daljnih glasov ... Ostali smo sami. Strojniški strelci so sedli k svoji mašinici. Trije možje desettine so odšli doli v strelski jarek, mi pa smo se vrnili v svoj podzemski svod.

»Zdaj nam potemtakem ni treba drugega kakor čakati,« je dejal Demachy s kolikor mogoče ravnodušnim obrazom.

Čakati — na kaj? Vsi smo sedeli na kraju naših ležišč in gledali predse v tla, kakor gleda obupanec v temno vodo, preden skoči vanjo. Zdelo se nam je, da je kramp sedaj glasneje udarjal, tako glasno kakor naša utripajoča srca. Nismo si mogli kaj, da ne bi vedno znova poklekali na zemljo in prisluškovali.

Fouillard se je zleknil v kot in potegnil odejo čez glavo, da ne bi ničesar več slišal ne videl. Bréval je začel s tipajočim glasom:

»Predvsem še dolgo ni rečeno, da pojdemo v zrak ... To ni tako enostavna reč, podminirati ves grič ...«

»Posebno v živo skalo ...«

»Človek bi dejal, da so že čisto blizu, pa bo trajalo nemara še teden dni.«

Sedaj so govorili vsi navzkriž, lagali so drug drugemu, da bi si dajali pogum in se navzeli vsaj malo upanja. Ze so čebjali in hrumeli, vsak je vedel povedati zgodbo o kakem podkopu, in ko so začeli nato znova prisluškovati, se jim je zdelo, da so udarci že tišji. Mehanično smo razvili odeje in legli.

»Zbudili se bomo nemara že v zraku,« dé Vieublé in si čemerno sezuva čevlje.

Kje se bo razparala zemlja? Zatisnem oči in že menim videti prostaške slike ilustriranih listov, tiste zijajoče, s tramovjem, železjem in z le napol zakopanimi mrličmi napolnjene lijake.

Tako ležeč, s krušnikom pod glavo, nismo slišali ničesar več razen groznega trkanja, ki se je glasilo redno kakor tiktakanje ure in nam kopalo grob.

»To utegne prilično reskniti,« je mrmral Belin. »To ti je treba že pošteno nabiti luknjo, če naj odpihne takole goro.«

»Še tri dni, preden bomo mogli odpetati odtod.«
»Ne, samo dva dni in pol: v sredo zvečer mora priti zamena.«

Bréval je ves zamišljen pisal pismo, pri čemer so mu služila kolena za pisalno mizo.

»Ti bi najbrže rad malo ostrašil svojo staro?« se je norčeval Lemoine. »Pišeš ji, da pojdemo v zrak, a?«

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarnar v Ljubljani: 23. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din, vez. 40 Din. — 32. zvezek: Reimnitz, ZAGORSKI ZVONOVI, 24 Din, vez. 32 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

XII. LJUBLJANSKI VELESEJEM 4.-13. junija

Posetniki 50% popust na železnicah.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Postrežnica

ki zna dobro kuhati, išče čez dan zaposlenja. Gro tudi v pisarno. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 8751 a

Pošteno dekle

ki zna kuhati, prati, likati, pospravljati sobe in vsa druga dela, išče službo v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7248 a

Službo dade

Beseda samo 50 par

Konjar in kravar

ki zna molziti, se sprejme na kmetijo pri Ljubljani. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8731. (b)

Postrežnica

ki zna tudi kuhati, se išče k trčlanski družini. Oglasiti se na Resljevi cesti 11, pri Podražaj, od 12-2. (b)

Mehanična pletilnica blizu Ljubljane išče sprtnega delavca, ki se razume na manjša popravila strojev, transmissijskih, remenov itd. in bi imel veselje do pletilne industrije. Stalno. Nastop takoj. Ponudbe z navedbo dosežanjega zaposlenja pod »Veselo do dela« št. 8752 na upravo »Slovenca«. (b)

Križiški red v Veliki Nedelji razpisuje mesto gozdarskega strokovnjaka v smislu gozdnega zakona. Plača po dogovoru. Dopise samo na naslov: Križiška uprava, Velika Nedelja.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Strežnika

starejšega in močnega, iščem k bolnemu gospodu. Ponudbe na: Pauer, Braslovce. (b)

Služkinja

za vsa poljska dela, večja molže, samo z dobrimi spricvali, se sprejme na graščino. Stalna služba. Predstaviti: Ljubljana, Miklošičeva c. 2. (b)

Denar

Beseda samo 50 par

Posojilo

ali družabnika z zneskom do 100.000 Din iščem za razširjenje in povečanje tehn. podjetja v Ljubljani. Denar je popolnoma krit. Dopise na upravo »Slov.« pod »Bodočnost« 8671. (d)

Kot družabnik

pristopim z večjim kapitalom k prvovrstnemu cassa-podjetju. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 8738. (d)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Trisobno stanovanje komfortno, s centralno kurjavo, v palači na Miklošičevi cesti oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8761. (c)

Opremljena soba

lepa, parket, elektrika, poseben vhod, se odda s 15. junijem. Strelška ul. št. 24, I. nadst., desno. (s)

Sostanovanko

boljšo, sprejemem v solčno sobo. Istolam sprejemem nekaj oseb na dobro domačo hrano. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8740. (s)

Razno

Beseda samo 50 par

Razmnoževanja

prepisovanja in druga pisarniška dela prevzame The Rex Co., Gradišče št. 10, telefon 22-68. (r)

Pomagajte brezposelnim!

Vse prodajalce srečk Lutrije za pomoč brezposelnim v ljudo prosimo, da čim intenzivneje delujejo na prodaji istih in s tem realno pomorejo akciji velikega narodnega značaja. Pomagati brezposelnim je prva dolžnost vsakega človeka. Cena srečke 10 Din, velika množina dragocenih dobrotkov. (r)

Pozor mizarji! NOVOST!

Na velesejmu si ne pozabite ogledati novoizumljenega oblika za čiščenje furnirjev pri tvrdki Peter Angelo, zunaj paviliona F na vogalu. Zahtevajte, da se Vam v obratu predvaja! 7543

Posestva

Beseda samo 50 par

Travnik

primeren za stavbišča, se proda v Dravljah. Sprejme se tudi hranilna vloga. Mestne hran. v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Si.« pod »Dravlj« (p)

Hiša

3 sobe, hlev, mala njiva, hišna vodna moč (bivši mlin), v večjem industrijskem kraju, blizu postaje Jarše, takoj naprodati za 25.000 Din. Luka Sevnik, Radomlje 26. (p)

Hiša

v dobrem stanju, ob banovinski cesti, z vrten lep vrt in nekaj gozda, naprodati. Cena 10.000 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8742. (p)

Večjo hišo

v Ljubljani, ki je v dobrem stanju, bi kupili. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod šifro »Dom« št. 8739. (p)

Hiša

novozidana, z velikim vrtom, naprodati. Pripravljena za upokojenca. Maribor, Pobrežje, Gubčeva št. 45. (p)

Glasba

Klavir

črn, dobro ohranjen, ceno naprodati. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8619. (g)

Klavirji

Velika izbira klavirjev. Strokovnjaško popravilo in čisto uglaševanje. Nizke cene tudi na obroke. Solidna postrežba. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5. (g)

Kupimo

Čebelni vosek

pristen in čist kupujemo po najvišji ceni v vsaki množini. — Golob & Ko., tovarna kemič. izdelkov, Vič pri Ljubljani. (k)

Vrednostne papirje kupuje Komanditna družba M. Jankole. Selenburgova 6/II. (k)

Bukova drva in ogelje

kupuje stalno Uran franc Ljubljana Sv. Petra cesta 24.

Rž

kupim ali zamenjam za pšenico. FRAN POGACNIK trgovina z žitom, moko in deželnimi pridelki, Ljubljana, Dunajska c. 67 (nasproti mitnici.)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Novi obrtni zakon se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Novo kolo

prav poceni naprodati. — Miklošičeva 7/III., vhod poleg Delav. pekarnice. (l)

Več praznih zabojev po nizki ceni prodaja Veleprodaja tobaka, Breg 20.

Velika izbira SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc
Pri »Škofu«
Ljubljana

Deering

kosilnice - najnovejšega modela, in vse poljedelske stroje kupite najceneje v trgovini Stupica Fr., železnica, Ljubljana, Gospodarska cesta 1. (l)

FURNIRJI

P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

Šivalni stroj

nov, naprodati za 1250 D. Miklošičeva 7/III., vhod poleg Delav. pekarnice. (l)

Vodovodne cevi

rabljene, a še kakor nove, se prodajajo po nizki ceni v sledečih dimenzijah: 80 kom. 70 x 87 mm po 3 m dolge; 23 kom. 170 x 195 mm po 3 m dolge. — Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 8686. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg. druga vrsta po 38 Din kg. čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Delikatesna trgovina

v centru Maribora, se radi boleznit takoj proda. — Vpraša se pri — Avgust Rüchl, Medlog, Celje. (l)

Prodaja košnje

I. Knez iz Ljubljane bo prodajal v nedeljo 5. junija t. l. travo za obe letošnji košnji. Prodaja se prične ob 2 popoldne pri Ančnikovem kozolcu v Spodnji Šiški. (l)

Pisalni stroj

nov, naprodati za vsako ceno. Miklošičeva 7/III., vhod poleg Delavske pekarnice. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Entel

raznovrsten takoj pri Matke & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. (t)

Krušno moko in rženo moka

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Reclava cesta 24.

Telefon št.

2951

Tvrška

IV. SCHUMI Dolenjska cesta, nudi lepa, suha drva in prvovrsten premog.

Širite »Slovenca«!

Svileno in voleno blago
za obleke in bluze, volneni in bombažasti delci, fini cefir, različne bele tkanine se dobijo v veliki izbiri pri
R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA

Marica Vizovišek
uradnica
stara komaj 19 let.
Pogreb se bo vršil v soboto 4. junija ob 17 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na radvanjsko pokopališče.
V Mariboru, dne 2. junija 1932.
Zalujoče obitelji:
VIZOVIŠEK, TRAFENIK, TRSTENJAK

ZAHVALA
Za premnože dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki so nam došli ob nenadomestljivi izgubi naše hčerke, sestre
Marije Plavčakove
kakor tudi njenega sinčka
Mitija
izrekamo vsem, posebno pa č. g. župniku v Šmartnem pri Velenju, dr. Kolšek, g. hotelirju Raku, pevskemu zboru za ganljive žalostinke, železničarjem, vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki so ju v velikem številu spremljali na zadnji poti, prisrčen Bog plačaj!
Maribor, dne 2. junija 1932.
ZALUJOČI OSTALI

Modni kamarni, sportni ševiji, za FINE OBLEKE.
Velika izbira, ugodne cene.
R. Miklauc - Pri Škofu
Ljubljana

JOŽEF ŠORN SLIKAR IN PLESKAR

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem se preselil na Sv. Petra cesto šte. 43 (Mencinger) ter se priporočam nadaljnji naklonjenosti

Umrla nam je naša nad vse požrtvovalna in dobra soproga in mati

Amalija Fajdiga roj. Krajc

Pogreb bo v soboto, dne 4. junija ob 10. uri dopoldne na domačem pokopališču.

Sodražica, dne 2. junija 1932.

Fran Fajdiga, soprog
z otroci.

Brez posebnega obvestila.

Umrla nam je naša ljuba mati

Ana Slavič

po daljšem bolehanju in večkratnem prejemu sv. zakramentov.

Pogreb bo v soboto, dne 4. junija 1932 ob 9. uri dopoldne.

Priporočamo jo v pobožno molitev in blag spomin.

Sv. Križ pri Ljutomeru, dne 2. junija 1932.

Marija poroč. Kosi, univ. prof. dr. Matija, Alojzija in Anton otroci

Alojz Kosi, zet, Marija Slavič roj. Štrakl, snaha vnuki in vnukinje